နန့်ဖောင်းစင်ကျေးရွာ
မိုးညှင်းမြို့နယ်

# ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက် (၂၀၁၆ – ၂၀၂၀)

ပြုစုရေးဆွဲသူ
ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ
နန့်ဖောင်းစင်ကျေးရွာ၊ မိုးညှင်းမြို့နယ်
(စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊
ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနက ကူညီရေးဆွဲသည်)
၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ

## မာတိကာ


မာတိကာ ၁

အတိုကောက်စကားလုံးများ ၄

စကားချီး ၅

နန့်ဖောင်းစင်ကျေးရွာအရင်းအမြစ်ပြမြေပုံ၊ မိုးညှင်းမြို့နယ် ၇

**အပိုင်း(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာ နှင့် အစီအစဉ်** **၈**

(၁) နိဒါန်း- ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးရည်ရွယ်ချက်နှင့် လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု ၈

(က) ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်

(ခ) စီမံကိန်း၏ လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

(၂) ကျေးရွာ၏ ပထဝီဝင် အနေအထားနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ၁၀

(က) တည်နေရာ၊ ရာသီဥတုနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနေအထား

(ခ) သဘာဝအရင်းအမြစ်များ

(၃) ကျေးရွာ၏ လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခြေအနေ ၁၀

(က) လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်လက်များ

(ခ) စီးပွားရေးအခြေအနေ - ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မမျှတမှု

(ဂ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ထိခိုက်နစ်နာလွယ်မှု

(ဃ) ကျန်းမာရေး နှင့် အာဟာရ

(င) ပညာရေးနှင့်ကျွမ်းကျင်မှုများ

(စ) ကျားမဆိုင်ရာဆက်နွယ်မှု

(၄) ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အခြေအနေ ၁၃

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်

(ခ) သီးနှံ၊ သားငါး ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

(ဂ) စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ

(ဃ) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု

(င) ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု

(စ) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

(ဆ) လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု

(ဇ) အခြေခံအဆောက်အဦများအားလက်လှမ်းမီမှု - လမ်းတံတား၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအား၊ သတင်းနှင့်ဆက်သွယ်ရေး

(ဈ) တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ပြည်သူ့လုံခြုံရေး

(၅) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားများနှင့် ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ ၁၈

(က) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ

(ခ) အဟန့်အတားများနှင့် ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

(၆) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ပန်းတိုင်နှင့် ဗျူဟာ ၂၀

(၇) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကိစ္စရပ်များ နှင့် ဗဟိုအဆင့် မူဝါဒများ အကြား အစီအစဉ် ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ ၂၁

(၈) ဦးစားပေးစီမံချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် အချိန်ကာလ ၂၃

(က) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်

(ခ) ကဏ္ဍ နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကိုအခြေခံ၍ စီမံချက်အုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း

(ဂ) ဦးစားပေး စီမံချက်များ

(ဃ) အကောင်အထည်ဖော်မည့် အချိန်ကာလ
(၉) ဘတ်ဂျက်နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ် ၂၈
(၁၀) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့်အစီအစဉ်များ ၂၉
(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ
(ခ) ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ
(ဂ) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ
(ဃ) ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန် နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်
အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ
(၁၁) စီမံကိန်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း ၃၀
(က) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း
(ခ) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှု အကဲဖြတ်ခြင်း
(ဂ) နည်းပညာဆိုင်ရာ အကူအညီ

**နောက်ဆက်တွဲ**

**နောက်ဆက်တွဲ (၁) စီမံကိန်း ဇယားများ** ၃၃

(၁) လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ

**ဇယား ၁ လူဦးရေ နှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ**
**ဇယား ၂ လုပ်သား အင်အား နှင့် ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်း အမျိုးအစား**
**ဇယား ၃ လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား**
**ဇယား ၄ ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု**
**ဇယား ၅ ဓာတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝ အရင်းအမြစ်များ**
**ဇယား ၆ ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ**
**ဇယား ၇ ချေးငှားခြင်းမရှိဘဲ တစ်နေ့လျှင် အနည်းဆုံး နှစ်နပ်စားနိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုများ**
**ဇယား ၈ ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေ**
**ဇယား ၉ ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ**
**ဇယား ၁၀ ထိခိုက်သက်ရောက်မှုခံရနိုင်သည့်သူများ**

(၂) ကဏ္ဍအသီးသီး၏**လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ**

**ဇယား ၁၁ ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ**
ဇယား ၁၂ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ
ဇယား ၁၃ ကျေးရွာ၏**စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊မြေယာပိုင်ဆိုင်သည့် အိမ်ထောင်စု**
**ဇယား ၁၄** ကျေးရွာ၏ ရေအရင်းအမြစ် နှင့် **ရေသွင်းဇရိယာ**
**ဇယား ၁၅ အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း**
**ဇယား ၁၆ ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှု**
**ဇယား ၁၇ သီးနှံထုတ်လုပ်မှု တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ**
**ဇယား ၁၈ သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ**
**ဇယား ၁၉ မွေးမြူရေးနှင့်ငါးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေ**
ဇယား ၂၀ **မွေးမြူရေးကဏ္ဍ ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ**
ဇယား ၂၁ **မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ**
ဇယား ၂၂ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ
ဇယား ၂၃-က **စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး**မဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ
ဇယား ၂၃-ခ **စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး**မဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် **ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲ**များ

ဇယား ၂၄ **ရွှေပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ**
**ဇယား ၂၅ ရွှေပြောင်းသွားလာ**ရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း
ဇယား ၂၆ရွှေပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှပြန်ပို့ငွေ
**ဇယား** ၂၇ ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု၊ ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု အခြေအနေ
**ဇယား** ၂၈ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း
ဇယား ၂၉ **သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝရင်းမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိအလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ**
ဇယား ၃၀မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်အဆင့် စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း
ဇယား ၃၁ ကျောင်းတက်နှုန်း
ဇယား ၃၂စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ
ဇယား ၃၃ **ပညာရေး** အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ
ဇယား ၃၄ **အဖြစ်များသော** ရောဂါများ
**ဇယား ၃၅ လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှုနှင့် အာဟာရဆန်းစစ်မှု**
ဇယား ၃၆ ကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ
ဇယား ၃၇ သောက်သုံးရေရရှိနိုင်မှု
ဇယား ၃၈ အိမ်သာ အမျိုးအစား
ဇယား ၃၉ ကျား–မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ
ဇယား ၄၀ ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှုအခြေအနေ
ဇယား ၄၁ ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှုအခြေအနေ
ဇယား ၄၂ ရေ**ကြောင်း** သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး
ဇယား ၄၃ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ
ဇယား **၄၄ လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု အခြေအနေ**
ဇယား **၄၅ ဆက်သွယ်ရေး နှင့် သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ အခြေအနေ**
**ဇယား ၄၆ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ**
**ဇယား ၄၇ ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အကူများအား လက်လှမ်းမှီမှု**
**ဇယား ၄၈ မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ**

**နောက်ဆက်တွဲ (၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်း များ၊ အဟန့်အတား နှင့်ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ** ၆၇
ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ
ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဟန့်အတားနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

**နောက်ဆက်တွဲ (၃) ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက် (ပြဿနာ ဆန်းစစ်ခြင်းမှ ဖြေရှင်းနည်း အထိ)** ၆၉

**ကိုးကားစာရင်း** ၇၄
အတိုကောက်စကားလုံးများ
AIDS ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ
DRD ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန
HIV ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါဖြစ်စေသောဗိုင်းရပ်စ်
MADB မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်
MEB မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်
MMK မြန်မာကျပ်
MoALI စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
NGO အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း

PRA ကျေးရွာအခြေအနေကိုရွာသူရွာသားများကိုယ်တိုင်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း

SLRD ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန

STD လိင်မှတဆင့်ကူးစက်တတ်သောရောဂါများ

PTA မိဘဆရာအသင်း

TB တီဘီရောဂါ

VDG ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့

**စကားချီး**

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်သည် ၂၀၁၅/၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ ၂၀၁၉/၂၀ ခုနှစ် အထိ (၅)နှစ်ကြာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာ၏ ပထမဦးဆုံးသော လူအများပါဝင် ရေးဆွဲထားသည့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက် ဖြစ်ပါသည်။ ကနဦးအနေဖြင့် စီမံချက် ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် လိုအပ်သော နည်းပညာများ ပံ့ပိုးပေးသော စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနအား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ အရေးကြီးသော အချက်အလက်များနှင့် အကြံဉာဏ်များကို တက်တက်ကြွကြွ ပံ့ပိုးပေးသော ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများကိုလည်း ကျေးဇူးတင် ရှိပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်ရပ်ရွာလုပ်ငန်းများကို စီစဉ်ချမှတ် ဆောင်ရွက် ခဲ့ကြသော်လည်း လူထုအများ စနစ်တကျ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို မသိခဲ့ကြပါ။ လူထုကိုယ်တိုင် စနစ်တကျ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နည်းကို အသုံးပြု၍ ကျွန်ုပ်တို့ အချင်းချင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း အဖြေရှာကြရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲရေး ကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို မြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီး ဌာနမှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ဤလုပ်ငန်း စဉ်ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် ကိန်းဂဏာန်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်တို့၏ အရေးပါမှုကို သိရှိရုံသာမက ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးကဲ့သို့သော ကိန်းဂဏာန်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်သော နေရာများ မှလည်း ကောက်ယူရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင်ထပ်မံလိုအပ်သော ကိန်းဂဏာန်း ၊ အချက်အလက်များနှင့် နည်းပညာပံ့ပိုးမှုတို့ကို မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာများမှ ရယူရန်လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာသိရှိခဲ့ပါ သည်။

ယခုရေးဆွဲထားသောအစီအစဉ်ကိုထပ်မံရရှိသည့်ကိန်းဂဏာန်းအချက်အလက်များ ထပ်ဖြည့် ပေးခြင်းဖြင့် ပိုမိုကောင်းလာမည်မှာသေချာပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းသည် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် နေမှုတစ်ဝက်ခန့်အရောက်တွင် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှု၊ ပေါ်ပေါက် လာသည့် အခက်အခဲများနှင့် ဦးစားပေး ရွေးချယ်မှုများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို မူဘောင် အတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆက်လက်လုပ် ဆောင်သွားရပါမည်။

ဤဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ စုစည်းဆောင်ရွက် နိုင်ရန်အတွက် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနတို့၏ ဆက်လက်ပံ့ပိုးမှုများရရှိနိုင်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ နောင်တွင်လည်း ကျွန်ုပ်တို့၏ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အားထုတ်မှု အခြေအနေများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရန်နှင့် အကဲဖြတ် ရန်အတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း ယုံကြည်ပါသည်။

ဤအစီအစဉ်တွင်အပိုင်း(၂)ပိုင်းပါရှိပါသည်။ အပိုင်း(က)တွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ် တို့ပါဝင်ပါသည်။ အကောင်အထည်ဖော်မည့်ဗျူဟာ၊ ဦးစားပေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များ၊ ဘတ်ဂျက်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ရရှိနိုင်မည့် လမ်းကြောင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့်တို့ကို အဓိကဖော်ပြထားပါသည်။ အပိုင်း(ခ)သည် စီမံကိန်းဆိုင်ရာအချက်အလက်၊အကြောင်းအရာများဖြစ်ပြီးအဆိုပြုစီမံကိန်း လုပ်ငန်းများ၏အသေးစိတ် အချက်အလက် များပါဝင်ပါသည်။

စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၁၆

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့
နန့်ဖောင်းစင်ကျေးရွာ
မိုးညှင်းမြို့နယ်

နန့်ဖောင်းစင်ကျေးရွာ အရင်းအမြစ်ပြမြေပုံ၊ မိုးညှင်းမြို့နယ်

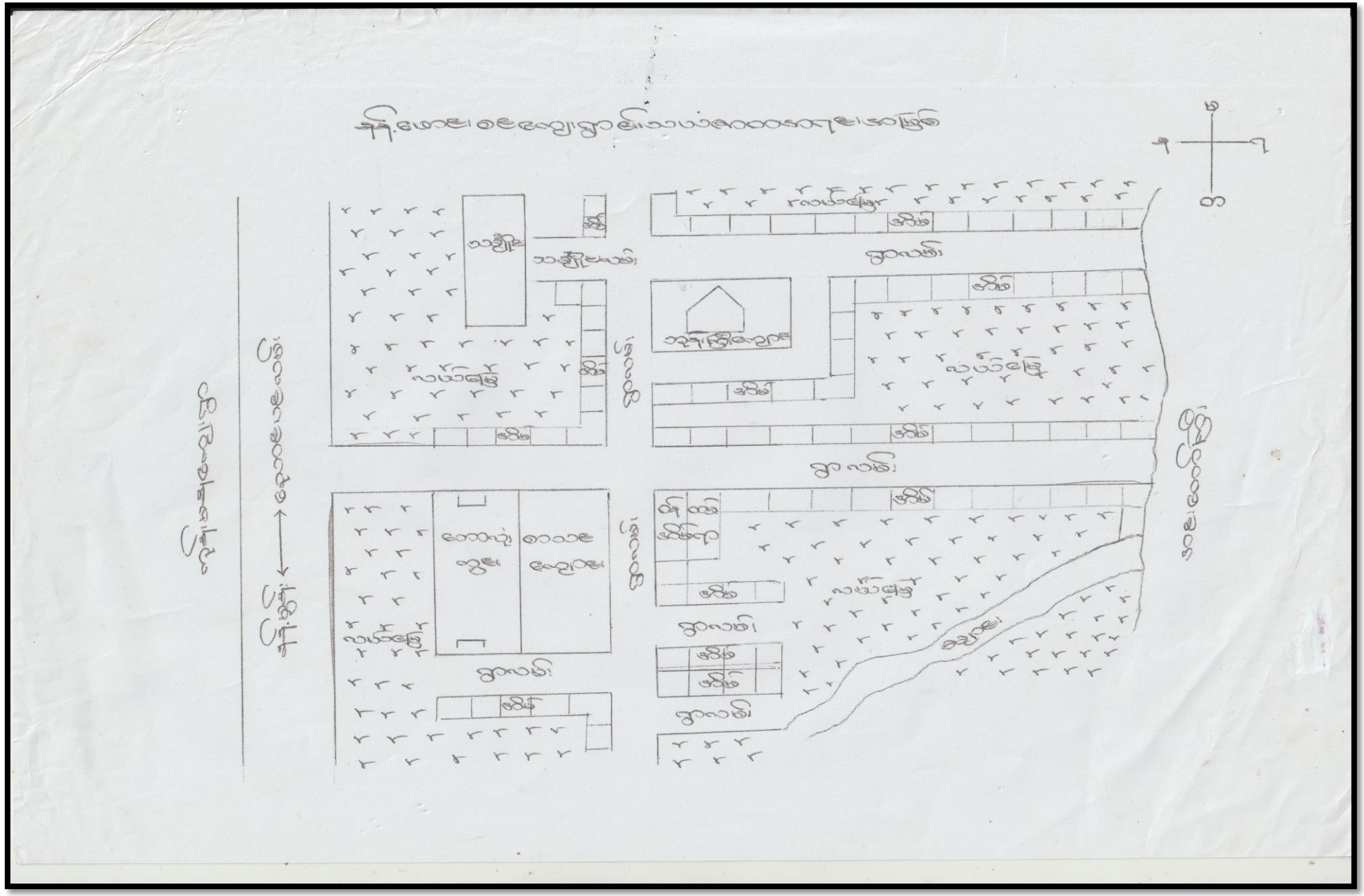

# အပိုင်း(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဗျူဟာ နှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်

## ၁ နိဒါန်း

### ၁.၁ ရည်ရွယ်ချက်

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်သည် အစိုးရဌာနများ၊ ပြည်တွင်း/ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံအတွင်း ဆောင်ရွက် ခဲ့ပြီးသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံများကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများရေးဆွဲအကောင်ထည်ဖော်မည့် အစီအစဉ် သစ်ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါ သည်။ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမဦးဆုံးသော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ကို နိုင်ငံတော်၏အကူအညီဖြင့် ရေးဆွဲရာတွင် ကျေးရွာလူကိုယ်တိုင်တက်ကြွစွာပါဝင်၍ ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ယခင်ကဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ရေးဆွဲရေးအတွေ့အကြုံမရှိခဲ့ပါ။ ဤအစီအစဉ် ရေးဆွဲပြီးနောက် ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်း၊ သတင်းအချက်အလက်များပြုစုရန် အရေးကြီးပုံကို အလေးထား မိလာကြပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး၊ ဌာနဆိုင်ရာများစသည်တို့ထံမှ လိုအပ်သောကိန်းဂဏန်း၊ သတင်းအချက် အလက်များရယူရန်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာစီမံကိန်းအကောင်ထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သောနည်းပညာများရရှိရန် အရေးကြီးကြောင်းကိုပါ သတိပြုမိပါသည်။ဤအစီအစဉ်တွင်ကျေးရွာ၏ လက်ရှိလူမှုစီးပွားရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအခြေအနေများ၊ ကြုံတွေ့ နေရသော ပြဿနာများ၊ ထိုပြဿနာများဖြစ်ရသည့်အရင်းခံအချက်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အပံ့အပိုးဖြစ်စေသောအချက်များနှင့် အဟန့်အတားဖြစ်စေသောအချက်များ၊ (၅)နှစ်တာကာလ အပြီးတွင် ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်လိုသည့်ရည်မှန်းချက်များ၊ ထိုရည်မှန်းချက်များရရှိရန် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာအနေ နှင့်ဆောင်ရွက်မည့် နည်းဗျူဟာများ၊ စီမံချက်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြ ထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သောအရာများနှင့် ငွေကြေးရရှိ နိုင်မည့်လမ်းကြောင်းများကိုလည်းဖော်ပြထားပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များ ဖြစ်သော အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ ဘဏ်များ၊ စာပေပညာရှင်များ၊ သတင်းနှင့် ပြည်သူ့ဆက်သွယ်ရေး အဖွဲ့အစည်း များ၏အာရုံစိုက်မှုကိုရစေပြီး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်ပတ်သက်သူ မှန်သမျှတို့သည် ဤအစီအစဉ်မှတ်တမ်း၏ အသုံးဝင်မှု များကို သိရှိစေရန်မျှော်လင့်ပါသည်။

အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်များအတွက် အသုံးဝင်မှု

ကျွန်ုပ်တို့၏ကျေးရွာအဆင့်အားထုတ်မှုများအတွက် မူဝါဒနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အကူအညီများကို စုစည်းဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်ဤဖွံ့ဖြိုး ရေးစီမံချက်ကိုမြို့နယ်အဆင့်၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအဆင့်၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်း များ အားတင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအဖွဲ့များအတွက် အသုံးဝင်မှုများအနေဖြင့် ကျေးရွာလူထု၏လိုလားချက်နှင့် ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ချိတ်ဆက်မှုဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် ဗျူဟာမြောက်ဆောင်ရွက် လာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) နှင့် အလှူ ရှင်အဖွဲ့အစည်း များသည် ကျေးရွာလူထု၏ အမှန်တကယ်လိုအပ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက် ရမည့် လုပ်ငန်းများအား ပိုမိုသိရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် ကျေးလက်ဒေသရှိ ငွေကြေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအတွက် သတင်းအချက်အလက်များပိုမိုသိရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

နည်းပညာအထောက်အပံ့ပေးမည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တက္ကသိုလ်များအနေဖြင့် ကျွန်တော် တို့ ကျေးရွာနှင့် ကျေးလက်လူထု၏ တိကျသော လိုအပ်ချက်များအားသိရှိလာခြင်းကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာနှင့်ဆိုင်သော ၎င်းတို့၏သုတေသန လုပ်ငန်းများကို စီစဉ် ဆောင်ရွက်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မီဒီယာများ၊ ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးနှင့်ပြည်သူ့အရေး ရပ်တည်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့် ယုံကြည်ရလောက်သည့် သတင်းအချက်အလက် များကိုရရှိနိုင်မည်။

နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များဖြစ်သည့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ ငွေကြေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ (ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)၊ နိုင်ငံတကာ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင် အဖွဲ့ အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့အချင်းချင်းပေါင်းစည်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ် များကို မြို့နယ်အဆင့်တွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း စီစဉ်မှုများပြုလာနိုင်ပါမည်။

### ၁.၂ စီမံကိန်း၏လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

ယခင်ကဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် တတ်နိုင်သော ငွေကြေး၊ အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့ အစည်းများထံမှ ရနိုင်မည့် အကူအညီများကို အခြေခံကာ ဦးစားပေးစီမံကိန်းများချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ယင်းသို့မဟုတ်ဘဲ ကျယ်ပြန့် သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အမြင်ဖြင့် ရေးဆွဲထားပါ သည်။

လူထုဦးဆောင်ပါဝင်သည့် လုပ်ကိုင်နည်းဖြစ်သောကြောင့် လူတိုင်းပါဝင်ခွင့် ရရှိပြီး အမြင်ရှင်းလင်းမှုရစေကာ ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်စဉ်တွင် လူထုကိုအဓိကနေရာတွင် ထားရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် လုပ်ငန်းများကို လူထုပါဝင်၍ စုစည်းခြင်း၊ ဦးစားပေးရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ကျေးရွာလူထု၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုတိတိကျကျ ပံ့ပိုးပေးရာ ရောက်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပစ္စည်းအခက်အခဲ၊ ငွေကြေးအခက်အခဲ၊ နည်းပညာအခက်အခဲများရှိနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လိုအပ်ချက်များအားအများဆုံးနှင့် အထိရောက်ဆုံး ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည့် စီမံကိန်းများကိုဦးစားပေးရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ စွမ်းရည်နှင့် လိုအပ်သော အရင်းအနှီးများ ပြည့်စုံမှုပေါ်မူတည်၍ နောင်တွင် တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့ဆောင်ရွက် သွားမည့် အစီအစဉ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။

**၂။ ပထဝီအနေအထားနှင့် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ**

**(က) တည်နေရာ၊ရာသီဥတုနှင့်မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အနေအထား**

ကျေးရွာသည် မြေပြန့်ဒေသတွင် တည်ရှိပြီး အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းမှာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်ကြသည်။ ဒေသ၏ တစ်နှစ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်လက်မမှာ ၈၀မှ ၁၀၀ရှိပြီး စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများအတွက် အသင့်အတင့် အထောက်အကူပြု သည်။ ကျေးရွာ တည်ရှိရာသည် ကုန်းတွင်းပိုင်းတွင် တည်ရှိပြီး ဆားငန်းရေဝင်ရောက်မှုမှ ကင်းလွတ်သည်။ကျေးရွာ အနီးတွင် တောင်တန်းအနည်းငယ်နှင့်လေးတန်ချောင်းရှိသည်။လယ်ယာမြေများသည် စပါး၊နှမ်းနှင့်ပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရန်နှင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းတို့အတွက် အဓိက အားထားရာဖြစ်သည်။

**(ခ) သဘာဝအရင်းအမြစ်**

လယ်မြေအသင့်အတင့်ရှိကြပြီး မြေပြန့်ဒေသဖြစ်ကာ မြေဆီလွှာအသင့်အတင့်ကောင်း မွန်သည်။ ကျေးရွာတွင် သဘာဝသယံဇာတမထွက်ရှိပါ။ တောင်သူများမှာ ဆည်မြောင်းရေ မရှိသဖြင့် မိုးရေခံသာ စပါးကို အဓိက စိုက်ပျိုးကြပါသည်။

**၃။ ကျေးရွာလူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအခြေအနေ**

**(က) လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်များ**

အိမ်ထောင်စုစုပေါင်း ၃၅၀ ကျား(၈၉)ဦး၊မ(၈၆)ဦးဖြင့်လူဦးရေပေါင်း(၁၇၅)ဦးရှိကာတစ်အိမ် ထောင်လျှင် ပျမ်းမျှ၄.၉ဦးနှုန်းရှိပြီး နိုင်ငံတော်၏ တစ်အိမ်ထောင်ပျမ်းမျှနှုန်း၅ဦးထက် လျော့နည်း သည်။ ကျေးရွာတွင် ရှမ်းနီလူမျိုးများ နေထိုင်ကြသည်။အလုပ်လုပ်နိုင်သော အရွယ်သည် လူဦးရေ၏ ၇၅%ခန့်ရှိသဖြင့် လူသားအရင်းအမြစ်ကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကာ လူငယ်များကို လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးပြီး ဒေသစီးပွားရေး တိုးတက်အောင် စွမ်းနိုင်ကြသည်။

**(ခ) စီးပွားရေးအခြေအနေ – ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မမျှတမှု**

အဓိကဝင်ငွေရလုပ်ငန်းသည် စိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ပြီး တစ်ရွာလုံး၏ဝင်ငွေအနေအထားမှာ သာမန်အားဖြင့် လျော့နည်းသည်။ ဆင်းရဲချမ်းသာအဆင့်သတ်မှတ်မှုတွင် အိမ်ထောင်စုအားလုံး၏ ၅၄ %သည် ဆင်းရဲနှင့် အလွန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုအဖြစ်ခံယူကြပြီး ၆%သည် ချမ်းသာသည့် အဆင့် ၁၄ %သည် အလယ်အလတ်အဆင့်ရှိသည်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် လယ်ယာမြေ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ လက်လှမ်းမှီမှု၊ လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စိုက်ပျိုးနိုင်မှုတို့ကြောင့် ကျေးရွာအနေအထားမှာ အသင့်အတင့် ကောင်းမွန်သည်ဟု ပြောနိုင်သည်။ ချမ်းသာသော လယ်သမား အိမ်ထောင်စုများအပြင် အခြားလယ်သမားအိမ်ထောင်စု အချို့မှာလည်း လယ်သမား၊ ပန်းရံစသော အသေးစားအိမ်တွင်းလုပ်ငန်းများတွင်လည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ငွေချေးသော အိမ်ထောင်စုအချို့နှင့် အစိုးရဝန်ထမ်း၊ တောင်သူအချို့သည် ငွေရေးကြေးရေး အသင့်အတင့် အဆင်ပြေကြသည်။

ယင်းတို့အနက် ဆင်းရဲအဆင့်သည် ကျေးရွာတွင် အများဆုံးဖြစ်ပြီး မြေယာနည်းငယ်ပိုင် သော လယ်သမားများ၊ လက်လုပ်လက်စား၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် လုပ်သားများနှင့် မြေယာ မဲ့ အိမ်ထောင်စုများပါဝင်သည်။ ကျေးရွာတွင် မြေယာမဲ့အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်မြင့်မားပြီး ၂၉ % ထိရှိကာ ဆင်းရဲ၊ အလွန်ဆင်းရဲအဆင့် ရှိပါသည်။

**(ဂ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှု**

ကျေးရွာတွင် မြေယာမဲ့အိမ်ထောင်စုများပြားသော်လည်း ရာသီအလိုက် လယ်ယာလုပ်ငန်း လက်လီ၊ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် မွေးမြူရေးတွင် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေကြသည်။ အိမ်ထောင်စုကို လေ့လာဆန်းစစ်မှုအရ သူတပါးထံမှ မချေးမငှားဘဲ သုံးလခန့်စားသုံးနိုင်ကြကြောင်း၊ ဖြလမှ ၁၂လခန့် သူတပါးထံမှ ချေးငှားစရာမလိုဘဲ နပ်မှန်စားသုံးနိုင်ကြကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အကြွေးတင်ရှိမှုတွင် ၅၀၀၀၀ကျပ်မှ ၁၀၀၀၀၀ကျပ်ထိ တင်ရှိနေကြသည်။

အိမ်ထောင်စုအားလုံး၏ ၁၀ခန့်သည် အမျိုးသမီးဦးဆောင် အိမ်ထောင်စုများ ဖြစ်ကြပြီး ထိုအိမ်ထောင်စုများမှာ ဆင်းရဲကာ မိသားစုဦးရေများပြားကြသည်။ အလားတူ အိမ်ထောင်ဦးစီးက ရွာပြင်ပတွင် သွားရောက်အလုပ်လုပ်နေသော အိမ်ထောင်စု၄စုနှင့် မုဆိုးဖို၊ တစ်ခုလပ်ဦးဆောင်သည့် အိမ်ထောင်စု၂စုသည် ဆင်းရဲသည် ထိခိုက်လွယ်သော အိမ်ထောင်စုများ ဖြစ်ကြသည်။

အခြားထိခိုက်လွယ်သော အိမ်ထောင်စုများမှာ မိသားစုစောင့်ရှောက်မှု နည်းသူများဖြစ်သည့် သက်ကြီးရွယ်အို ၁၅ဦးတို့ဖြစ်ကြသည်။ ရွာပြင်ပသို့သွားရောက်ပြီး ဝင်ငွေရရှိရေးအတွက် အလုပ် သွားရောက် လုပ်ကိုင်ကြသည့် လူငယ်လူရွယ်များသည် လိင်မှတဆင့်ကူးစက်တတ်သည့် ရောဂါများ အရက်၊ သွေးမှတဆင့်နှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု အန္တရာယ်များ ရှိတတ်ကြသည်။

**(ဃ) ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရ**

ကျေးရွာတွင် ရွာသားအများစုသည် သာမန်အားဖြင့် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ကြပြီး အာဟာရပြည့်ဝမှုအသင့်အတင့်ရှိသည်။ ကလေးငယ်အများစုလည်း ကျန်းမာကြသည်။ သွေးလွန် တုပ်ကွေးရောဂါမှာ ယခုနှစ်ပိုင်းတွင် ပိုမိုဖြစ်ပွားမှုရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ အမျိုးသမီးလူငယ်လူရွယ် သက်ကြီးပိုင်းတို့သည်လည်း တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးအသိအမြင်များရှိကြ သည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် အခြေခံကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများကို ကျေးရွာတွင် မရှိပါ။

ကျေးရွာတွင် လက်နှိပ်တုံကင်များမှ ရေတွင်းရေကို အလွယ်တကူရနိုင်ကြပြီးစသော ရောဂါ လျော့တိုက်ဖို့ကြ၊ အစာအိမ်ရောင်စသောရောဂါဖြစ်ပွားမှု နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရသည်။

**(c) ပညာရေးနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ**

ကျေးရွာ၏ ပညာရေးအဆင့်အတန်းသည် အတော်အသင့်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ရွာ သားအများစုသည် အခြေခံအရေး အဖတ်အတွက်တို့ကို တတ်မြောက်ကြပြီး ဘွဲ့ရအရေအတွက် အသင့်အတင့်များပြားသည်။ ကျေးရွာတွင် အခြေခံပညာရေးကို ရွာထဲရှိ မူလတန်းကျောင်းတွက် တက်ရောက်သင်ကြားနိုင်ကြသည်။ သို့သော် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ကျွမ်းကျင်မှုများမှာ နိမ့်ကျဆဲ ဖြစ်ပြီး လူငယ်လူရွယ်များအတွက် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ နည်းပါးဆဲဖြစ်သည်။

**(စ) ကျားမဆိုင်ရာဆက်နွယ်မှု**

ကျေးရွာတွင် ကျား-မရေးရာကိစ္စဆိုင်ရာအနေအထားမှာ လွပ်လပ်မှုရှိသည်။ ကျား-မရေးရာ ဆိုင်ရာတာဝန်ယူအပိုင်းတွင်လည်း ကျေးရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ စံနှုန်းများအရ ကောင်းမွန်စွာ သတ်မှတ်ထားကြသည်။ ကျေးရွာတွင် ကျားနှင့်မအကြား ပြင်းထန်သော အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု နှင့် ခွဲခြားကိစ္စများ မတွေ့ရပါ။

ကျေးရွာတွင် အမျိုးသား/ အမျိုးသမီးများသည် သာမန်အားဖြင့် ပညာရေးနှင့် အခြားနယ်ပယ်များတွင် အခွင့်အရေး တူညီစွာရရှိသည်ဟု ယေဘုယျပြောနိုင်ပါသည်။ ပညာရေးနှင့် ဆိုင်သော ကိန်းဂဏန်းများတွင် မူလတန်းအဆင့်၌ မိန်းကလေး အရေအတွက်သည် ယောကျားလေး အရေအတွက်ထက် နည်းသည်။ သို့သော် ကျေးရွာတွင် နေ့တွက် လုပ်အားခများမှာ အမျိုးသားများ က ပိုရကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများတွင်မူ အမျိုးသမီးပါဝင်မှုတို့မှာ အလွန်လျော့နည်း လျက်ရှိသည်။ ကျား-မတန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အသိပညာပေးခြင်းများ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက် ပေးခြင်းဖြင့် ကျား-မတန်းတူညီမျှမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့အတွက် ပိုမိုအထောက်အပံ့ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

**၄။ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိဖွံ့ဖြိုးမှုအခြေအနေများ**

**(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှု**

ကျေးရွာတွင် လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်း၁ဖွဲ့၊ လျှပ်စစ်မီးလင်းရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း၁ဖွဲ့၊ ဘာသာ ရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း၂ဖွဲ့ ရှိပါသည်။ ယင်းအဖွဲ့များအနက် ပြင်ပမှ ဖွဲ့စည်းပေးသော လူမှုရေးဆိုင် ရာ အဖွဲ့ဖြစ်သည့် အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့မျာ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု အားနည်းသည်။ ကျေးရွာရှိ အဆို ပါ အဖွဲ့အစည်းများမှာ တစ်ဖွဲ့နှင့် တစ်ဖွဲ့ကြား ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ သဘောတရားတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အားနည်းကြပြီး အဖွဲ့အစည်းများ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး သင်တန်းများရရှိနိုင်ပါက ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှု ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာနိုင်ပါသည်။

**(ခ) သီးနှံ၊ သားငါး ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ**

ကျေးရွာတွင် စပါးကိုသာ အဓိကထား၍ စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ မိုးစပါးစိုက်ဧက၂၇၆.၆၄ခန့် ရှိသည်။ မိုးစပါးပျမ်းမျှအထွက်မှ တင်းထွက်ရှိသည်။

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိနိုင်ကြပြီး စိုက်ပျိုးရေးပစ္စည်း ကုမ္ပဏီများမှလည်း တောင်သူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးသည်။ တောင်သူအများစုသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်အတွက် အလုပ်သမား မလုံလောက်မှု ပြဿနာကို

ရင်ဆိုင်ရတတ်ပြီး လုပ်အား ခပိုမိုပေးမှ အလုပ်သမားများကို ငှားရမ်းရရှိနိုင်ကြကာ ကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားရသည်။ တချို့တောင် သူများမှာ အလုပ်သမားရှားပါးမှုနှင့် ကုန်ကျစရိတ် မြင့်တတ်မှုတို့ကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် စပါးစိုက်ရာ တွင် ကြဲပက်စနစ်ကို သုံးကြသည်။ တောင်သူများသည် တခါတရံတွင် မိုးရာသွန်းမှု မညီမျှမှု ရင်ဆိုင် ရတတ်သည်။

ကျေးရွာတွင် ဝက်မွေးသူအိမ်ထောင်စု အရေအတွက်မှာ တစ်ရွာလုံး၏ ၁၉%ဝန်းကျင်သာရှိ ပြီး ဒေသမှဝက်မျိုးများကို မွေးမြူကြ သည်။ ဒေသမှ ကြက်မွေးသည့် အိမ်ထောင်သည် နည်းပါးလှသ ဖြင့် တစ်ရွာလုံး၏ ၃%သာရှိသည်။ ရာသီအလိုက်ဖြစ်ပွားတတ်သော တိရိစ္ဆာန်ရောဂါများ အထူး သဖြင့် ကြက်လည်လိမ်ရောဂါသည် အဖြစ်များပြီး ရောဂါကြောင့် သေဆုံးပျက်စီးမှုများရှိတတ် သည်။ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုကို မြို့နယ်မွေးကုဌီးစီးဌာနမှ ရရှိနိုင်သော်လည်း ဝန်ထမ်းမလုံ လောက်မှုကြောင့် လွှမ်းခြုံဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မှု အားနည်းသည်။ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ အဟန့်အတားများအနေဖြင့် ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုများက မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း တည်ထောင်တိုး ချဲ့ ဆောင်ရွက်ရန် ချေးငွေကို အလွယ်တကူ မရရှိနိုင်ကြချေ။ ရွာထဲမှ ငွေချေးသူများထံမှ ချေးငှား လျှင်လည်း အတိုးနှုန်းမှာ မြင့်မားတတ်သည်။ ကျေးရွာတွင် မွေးမြူရန် ရေမြေနေရာ အဆင်မပြေ သောကြောင့် ငါးမွေးမြူလုပ်ငန်းများ မရှိပါ။

**(ဂ)စိုက်ပျိုးရေးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ**

ကျေးရွာတွင် အိမ်တွင်းကုန်ထုန်လုပ်ငန်းမရှိပါ။ အခြားသောဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများမှာ နေ့စား လုပ်ငန်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ စျေးရောင်း၊ အစိုးရဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းတို့ ဖြစ်ကြ သည်။ အခြားလုပ်ငန်းအများစုမှာ ရာသီဥတုနှင့် အမျိုးအစားအလိုက် တွက်ခြေကိုက်မှု အနည်းပါးမှ အသင့်အတင့်အနေအထားတွင်ရှိသည်။ လက်လုပ်လက်စားများမှာ စိုက်ပျိုးရာသီများတွင် သာ အလုပ်အကိုင်များပြီး ကျန်အချိန်များတွင် အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေမမှန်ခြင်းကြောင့် တွက်ခြေ ကိုက်မှုနည်းပါးသည်။

ကျေးရွာတွင် အလုပ်လုပ်နိုင်သောလူဦးရေများပြားပြီး ထို့အခြေအနေမှာ ကျေးရွာ၏ အလား အလာကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ မြို့ပေါ်တွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းအချို့ကို ဝန်ဆောင် မှုပေးနိုင်သော လုပ်ငန်းများရှိသည်။ အပ်ချုပ်၊ ဇာထိုးပန်းထိုး၊ ဆံပင်အလှပြင်၊ မုန့်လုပ်နည်း၊ မော် တော်ဆိုင်ကယ်ပြင်၊ မိုဘိုင်းဖုန်းပြင်၊ ကားမောင်း၊ ဝပ်လျှော့စသည့်တို့သည် အသက်မွေးဝန်းကျောင်း သင်တန်းများဖြစ်ကြသော်လည်း ရွာသားအများစုသည် အဆိုပါသင်တန်းများနှင့် အထိအတွေ့နည်း ပါးကြသည်။ လုပ်ငန်းခွင်သုံး ပညာအရည်အချင်းပိုင်းတွင်လည်း အနည်းငယ်နိမ့်ကျကြပြီး သင်တန်းစရိတ်အကုန်အကျခံရန်နှင့် လုပ်ငန်းထူထောင်ရန်လည်း မတတ် နိုင်ကြချေ။ ငွေကြေးအဆင်ပြေသော အိမ်ထောင်စုအချို့သာ အပ်ချုပ်၊ စက်ပြင်စသော သင်တန်းများသို့ အခကြေးငွေအကုန်အကျခံကာဖို့ လွှတ်သင်ကြားကြသည်။

**(ဃ) သဘာဝပါတ်ဝန်းကျင်နှင့်သယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှု**

တောင်သူများအနေဖြင့် ဘက်စုံပိုးမွှားနှိမ့်နှင်းရေးစနစ်အစား ဓာတုပိုးသတ်ဆေးများကိုသာ အသုံးပြုမှု များပြားသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုတွင်လည်း ပလက်စတစ်အိတ်ခွံ၊ ပုလင်းခွံ၊ ဗူးခွံ များကို စနစ်တကျ မစွန့်ပစ်ကြသဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ မြင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။

ယခင်၂၀၁၅မိုးတွင်းက ရေကြီးလွှမ်းမှုများဖြစ်ပွားခဲ့သော်လည်း ဤကျေးရွာသည် မြေမြင့်သော အပိုင်းတွင် တည်ရှိ၍ ရေကြီးရေ လွှမ်းခြင်း မှ ကင်းလွတ်ခဲ့သည်။ ကုန်းတွင်းဒေသဖြစ်ခြင်း ကြောင့်လည်း မုန်းတိုင်းဘေးအန္တရာယ်များ ကင်းဝေးသည်။ သို့သော် အခါအား လျော်စွာ ကျရောက် တတ်သော မိုးခေါင်ခြင်းက သဘာဝအန္တရာယ်တစ်ရပ်အနေဖြင့် ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

**(c) ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု**

ကျေးရွာမှ တောင်သူများသည် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ထုတ်ချေးသောချေးငွေကို တစ်နှစ်အတိုးနှုန်း ၅ကျပ်တိုး၊ ၁၈က၁၀၀၀၀၀ကျပ်နှုန်းဖြင့် အများဆုံး၁၀၈ကအတွက် ချေးယူနိုင်ကြ သည်။ ကျေးရွာတွင် မြန်မာ့ငွေရေး ကြေးရေး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုပ္ပဏီမှလာရောက် ဖွဲ့စည်းပေး သော မြန်မာ့ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းထားပြီး အဖွဲ့ဝင် ဦးရှိကာ တစ်နှစ်အတိုးနှုန်း %ဖြင့် အသင်းဝင်များ ငွေချေးယူနိုင်ကြသည်။ အဖွဲ့တွင်ချေးငွေကို ၁၀လအထိ ချေးယူနိုင်ပြီး စည်းကမ်း ပိုင်းတွင် တင်းကျပ်ထားသည်။ တချို့အိမ်ထောင်စုများမှာ ရွာထဲမှ ငွေတိုးချေးစားသူများထံမှ တစ်နှစ်အတိုးနှုန်းမှဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိတ်ဆွေ၊ မိသားစုဝင်များထံမှ တစ်နှစ်အတိုးနှုန်း ခန့်လည်း ကောင်း ချေးယူနိုင်ကြသေးသည်။ ကျေးရွာတွင် သမဝါယမအသင်းအဖွဲ့စည်းထားခြင်း မရှိသေးပါ။

ကျေးရွာသားအများစုသည် ချေးငွေကို အကြောင်းရင်းမျိုးစုံ(ရိက္ခာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး) တို့အတွက် အထူးသဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာအတွက် ချေးယူကြပြီး ကျေးရွာတွင် ချေးငွေလိုအပ်ချက်များ ပြားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးရွာတွင်း အကြွေးထားရှိမှု အနေအထားကို လေ့လာဆန်းစစ်ခဲ့ ချက်အရပါဝင်သော ဆင်းရဲနှင့် အလွန်ဆင်းရဲ အိမ်ထောင်စုများ အားလုံးသည် အကြွေးယူစားထား ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။တချို့အိမ်ထောင်စုများ၏ အကြွေးတင် ငွေ ၅၀၀၀၀၀၀ကျပ် ၁၀၀၀၀၀၀၀အထိ ချေးယူထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

**(စ) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး**

ကျေးရွာတွင် မူလတန်းအရွယ်ရှိ သွပ်မိုး၊ ပျဉ်ထောင်ကျောင်းဆောင်တွင် သင်ကြားပေး သည်။ ရွာသားအားလုံးမှာ ရေးတတ် ဖတ်တတ်ကြပြီး လူဦးရေ၏ ၄မှာ ဘုန်းကြီးကျောင်းပညာရေး ကို ရရှိထားကြသည်။ မူလတန်းအောင် ရာခိုင်နှုန်းလည်းမြင့်မားသည်။ ကျောင်းတွင် ပရိဘောဂတို့ လုံလောက်ပြီး မူလတန်းပြ ဆရာ/မ၅ဦးတို့ရှိကြသည်။ ကျောင်းတွင် တပည့်ဆရာအချိုးသည် မူလတန်းတွင် ၃၀ရှိသဖြင့် ကျောင်းဆရာ/မအင်အား လုံလောက်မှုရှိသည်။ လွန်ခဲ့သောကျောင်းဖွင့်ရာသီကမူလတန်းကျောင်းသားများအတွက် ပြဋ္ဌာန်း စာအုပ်များနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်များကို အခမဲ့ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။

ကျေးရွာတွင် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဆေးပေးခန်းမရှိပါ။ ဤကျေးရွာသည် လျှပ်စစ် မီးမရရှိသည့် အလျောက် အအေးခန်းဖြင့် သိုလှောင်ရန်လိုအပ်သောဆေးများအတွက် ရေခဲသေတ္တာ သုံးပြီး သိုလှောင်မထားနိုင်ပါ။

သောက်ရေအတွက် လက်နှိပ်ရေတုံကင်များ တပ်ဆင်သုံးစွဲကြပြီး လုံလောက်မှုရှိသည်။ ချမ်းသာသော အိမ်ထောင်စုများက အိမ်သာကို အုတ်ဖြင့်ဆောက်လုပ်သုံးစွဲကြသည်။ တစ်ရွာလုံး ယင်လုံအိမ်သူမှုနည်းပါးသည်။ စာသင်ကျောင်းများတွင်လည်း ကျောင်းအိမ်သာများ စနစ်တကျ ဆောက်လုပ်ထားပြီး ကျောင်းသား/သူများအတွက် အသုံးပြုရန် လွယ်ကူသည်။

**(ဆ)လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု**

လူငယ်များအတွက် အပန်းဖြေအနားယူနိုင်မည့်အနေအထား သီးသန့်မရှိပေ။ သူတို့သည် ကျေးရွာရှိ လူမှုရေး လုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပြီးဘာသာရေးပွဲတော်များ တွင်လည်း ရိုးရာအကများဖြင့် တင်ဆက် ပါဝင်ဆင်နွှဲကြသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများ အတွက် ဆောင်ရွက်သည့်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းသီးသန့် ဖော်ဆောင်ခြင်း မရှိသေးချေ။

**(ဇ) အခြေခံအဆောက်အဦး လမ်းတံတား၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအား သတင်းနှင့်ဆက်သွယ်ရေး**

ကျေးရွာတွင်းလမ်းနှင့်ရွာချင်းဆက်လမ်းမှာ မြေသားလမ်းဖြစ်ပြီးစက်ဘီး၊ဆိုင်ကယ်၊လှည်းများဖြင့် သွားလာ မောင်းနှင်းကြသည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအတွက် ဆိုင်ကယ်၃၂စီး၊ စက်ဘီး၉စီး၊ ထော်လာဂျီ၂စီးတို့ကို အသုံးပြုလျက်ရှိကြသည်။

ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးကိုမရရှိနိုင်သေးပေ။ ကျေးရွာရှိအိမ်ထောင်စုအားလုံး၏ ခန့်သည် သွယ်တန်းအသုံးပြုနေကြပြီးဖြစ်သည်။ ကျေးရွာတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက် နှင့် အခြားဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်လှမ်းမီ အသုံးပြုနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် အင်တာနက် အသုံးပြုမှုမှာ အသင့်အတင့်မျှသာ ကောင်းမွန်ပြီး အခြားသတင်းအချက်အလက်များ အတွက် ချိတ်ဆက်အသုံးပြုနိုင်သည်။ ကျေးရွာတွင် စာကြည့်တိုက်မရှိပါ။ ရွာသားများသည် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်တို့ကိုလည်း ဝယ်ယူဖတ်ရှုကြပြီး တစ်ရွာလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် တယ်လီဖုန်းနှင့် ဆက် သွယ်ရေးမှာ အသင့်အတင့် ကောင်းမွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

**(ဈ) တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ပြည်သူ့လုံခြုံရေး**

ကျေးရွာတွင်ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု နည်းပါးပြီးတည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကြောင့်ကုန်စည်ကူး သန်းရောင်းဝယ်မှုကို ချောမွေ့စေသည်။ သို့သော် ရွာသားများသည် တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို အသုံးပြုနိုင်ကြပြီး လိုအပ်သော သတင်းအရင်းအမြစ်များအတွက် လိုအပ်သလို ဆက်သွယ်ရရှိနိုင် သည်။ အာမခံစနစ်ကို ချိတ်ဆက်အသုံးပြု နိုင်သော်လည်း ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သူမရှိသလောက်ပင် ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေး အစီအစဉ်သီးသန့်ရေးဆွဲထားခြင်း မရှိပါ။ ရွာသားများသည် ရဲစခန်းသို့ အလွယ်တကူ ချိတ်ဆက်နိုင်ပြီး ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်ပွား ခြင်း နည်းပါးသည်။

**၅။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အထောက်ပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ**

**(က) ဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် အထောက်ပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေနေများ**

ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးကို မဟာဓာတ်အားလိုင်းမှ ချိတ်ဆက်သုံးစွဲနိုင်ကြသဖြင့် ထင်းသက်သာသည့် လျှပ်စစ်မီးဖိုဖြင့် ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ ကျောင်းသူ/ ကျောင်းသားများအတွက် စာဖတ်ချိန်အထောက်အပံ့ဖြစ်ခြင်းစသော လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မှာရေးအတွက် အထောက် အကူပြုနေသည်။

လူငယ်ပညာတတ် အနည်းငယ်ရှိပြီး ဘွဲ့ရအရေအတွက် အသင့်အတင့်ရှိပြီး ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သက်မွေးဝမ်း ကျောင်းသင်တန်းများကို လူငယ်များကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းဖြင့် လူသားအရင်းအမြစ်များကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေပါမည်။ ကျေးရွာလူထု၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေများ ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်းမွန်ပြီး ကျန်းမာရေးပံ့ပိုးပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများသို့လည်း အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီ ခိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် စိုးရိမ်ရသော ဆေးဝါးကုသလိုမှုအတွက်လည်း ကံကုန်ကြီးကျေးရွာ၌ သွားရောက်ပြီး ဆေးကုသမှုများ ခံယူနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် စာသင်ကျောင်းနှင့် ပံ့ပိုးပစ္စည်း များမှာ လက်ရှိပညာရေးအနေအထားအတွက် ကောင်းသောအဆင့်တွင် ရှိနေကြသည်။

သဘာဝအရင်းအမြစ်များတွင် လယ်မြေများသည် မြေပြန့်ဖြစ်ပြီးမြေဆီဩဇာအတော်အသင့် ကောင်းမွန်သည်။ တောင်သူများလည်း လယ်ယာထွက်ကုန်များကို အလွယ်တကူသယ်ယူပို့ဆောင် ပေးနိုင်သည်။ မိုးရွာသွန်းမှုမှာ စပါးနှင့် ဆောင်သီးနှံများ စိုက်ပျိုးရန်အထောက်အပံ့ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာသည် ရွာကားလမ်းသို့ ၁မိုင်ဖြင့် သွားလာရပါသည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်သဖြင့် ကျေးရွာထွက်ကုန်များကို အချိန်မှီတင်ပို့ရောင်းချနိုင်သည်။

ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု နည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကြောင့် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်း ဝယ်မှုကို ချေမွေစေသည်။ ကျေးရွာတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက်နှင့် အခြားလူမှုဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း များအတွက် လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်သည်။ ကျေးရွာတွင် အင်တာနက် အသုံးပြုနိုင်မှုမှာ အသင့်အတင့်မျှသာ ကောင်းမွန်ပြီး အခြားသတင်းအချက်အလက် များအတွက် ချိတ်ဆက်အသုံးပြုနိုင်သည်။

**(ခ) အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု**

ကျေးရွာရှိ လယ်ယာမြေများမှာ မြေဆီလွှာစမ်းသပ်ကိရိယာမရှိခြင်း၊ ဓာတ်မြေဩဇာပြုလုပ် နည်းလိုအပ်ခြင်း နှင့် သုံးစွဲမှု နည်းပညာ အားနည်းနေသည်။ လယ်သမားများသည် သဘာဝမြေဩဇာ ကို အသုံးပြုရန် ဆန္ဒရှိကြသည်။ လေ့လာဆည်းပူး လိုစိတ်ရှိကြသည်။ ကုန်ကျစရိတ်သက်သာပြီး အထွက်နှုန်းတိုးသည့် စိုက်ပျိုးရေးစနစ်ကို လိုလားကြ သည်။ မြို့နယ်စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု လယ်မြေကိုထပ်မံတိုးချဲ့ရန်မှာ မဖြစ်နိုင်သဖြင့် လယ်သမားများတို့ အတွက် အထွက်နှုန်းတိုးမြှင့်အောင် အားစိုက်ရပေမည်။ ချောင်းရေမှ ရေသွင်းစိုက်ပျိုးနိုင်သော်လည်း အားလုံးလုံလောက်မှုမရှိပါ။

ကျေးရွာတွင် အိမ်တွင်းမှုလုပ်ငန်းအတွက် ကုန်ကြမ်းသတ္တိပညာ အထိအတွေ့တို့ အကုန် အားနည်းနေပါသည်။ ကျေးရွာတွင် အိမ်တွင်းထုတ်ကုန်များမရှိသဖြင့် ဝင်ငွေပုံမှန်ရရှိမှုအတွက် အခက်အခဲရှိနေပါသည်။

**၆။ ပန်းတိုင်နှင့် မဟာဗျူဟာ**

**(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်**

ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှအဖွဲ့နှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီး လာမည့်ငါးနှစ် တာကာလအတွက် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ပန်းတိုင်များကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်ထားပါသည်။

က.၁) ကျေးရွာလူထုသည် ကုန်ထုတ်မြင့်တင်ခြင်း၊ မျိုးသန့်များ စိုက်ပျိုးပြီးဝင်ငွေပိုရရှိရန်နှင့် ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

က.၂) ကျေးရွာလူထုသည် ပညာတတ်ဖြစ်ကြပြီး ပညာရည်ပြည့်ဝသော လူသားအရင်းအမြစ်များ ဖြစ်လာစေရမည်။

**(ခ) အကောင်အထည်ဖော်နည်းဗျူဟာ**

ကျွန်ုပ်တို့သည် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များကို ရောက်ရှိရန် အောက်ပါ အကောင်အထည်ဖော်မှု များကို ဆောင်ရွက်သွားကြမည်။

ခ.၁) ကျေးရွာတွင် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနည်းပညာများ ထွန်းကားလာရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေး ၊ မွေးမြူရေး နည်းပညာသင်တန်းများ တက်ရောက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သွားမည်။ သင်တန်း တက်ထားသူများက တဖန်ကျေးရွာတွင် ရရှိထားသော နည်းပညာများကို မျှဝေပေးပြီး မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးချကာ တိုးတက်စေ မည်။

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးသင်တန်းများကိုလည်း တက်စေပြီး စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်တကျ စိုက်ပျိုးစေပြီး၊ မွေးမြူရေးကိုလည်း နည်းပညာကျကျ မွေးမြူကြပြီး ထွက်ကုန်အရည်အသွေးကို မြင့် တင်စေပါသည်။

စာသင်ကျောင်း၊ အုတ်တံတိုင်းကိုလည်း ကာရံစေပြီး ကျောင်းသား/သူများနှင့် ဆရာမတို့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်ကို မြင့်တင်စေပြီး သင်ကြားသင်ယူမှုကို တိုးတက်မြင့်မားသော စိတ်ဓာတ်ကို ဖြစ်စေပါသည်။ စိတ်ဓာတ်မြင့်မား လာသည် နှင့်အမျှ ကျောင်းသားများ၏ ပညာရေး၌ တိုးတက်ချင်စိတ်များ ကို မြင့်တင်စေရပါမည်။

**၇။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကိစ္စရပ်များနှင့် ဗဟိုအဆင့်မူဝါဒများ အကြား အစီအစဉ်ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ**

အစိုးရ၏မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တို့ကို ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးသော အစိုးရဌာန ဆိုင်ရာများ နှင့် ကျေးလက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးဦးစီးဌာန၏ နည်းပညာအကြံပေးအဖွဲ့တို့၏ အကြံပြုချက် အရ ပြုစုဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် နိုင်ငံတော် အဆင့်မှသည် ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာအဆင့်ထိ ပံ့ပိုးမှုပေးနိုင်မည့်အစိုးရဌာနများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ကြပါမည်။

**(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပုံမှန်စိစစ်ခြင်း**

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်အနာဂတ်တွင်လည်း ရေရှည်တည်တံ့မည့် အစိုးရထံမှ ရရိမည်ဟု မျှော်လင့် ပါသည်။ကျေးရွာရှိ ရွာသူ/သားများကိုယ်ကိုင်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများကိုလည်း ပြန် လည်စီစစ်ခြင်း အတည်ပြုထား သော ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကိုလည်း သတ်မှတ်ထားသော ကာလ အတိုင်းပြန်လည်စီစစ်သွားပါမည်။ အရေးကြီးသည် အချက်မှာ ဦးစားပေးစီမံချက်များနှင့် ဘတ်ဂျက် ပမာဏပါဝင်သည့် နှစ်ပတ်လည်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ပြင်ဆင် ဆောင်ရွက် ရန်ဖြစ်သည်။ ဤကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်လုပ်ငန်းအားနည်းပြီး ပညာအထောက်အပံ့များပံ့ပိုးမှုသည် အလွန်အရေးပါသည်။

**(ခ) စိုက်ပျိုးမြေများထိရောက်စွာ အသုံးချနိုင်ရေး**

ကျေးရွာတွင် စပါးကိုသာ အဓိကစိုက်ပျိုးကြပြီး တောင်သူများအတွက် အထွက်နှုန်းလျော့ နည်းခြင်းသည် အဓိကပြဿနာ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။တောင်သူလယ်သမားများစပါးအထွက်နှုန်းတိုးရန်အတွက် မြေဆီထိန်းသိမ်းနည်းပညာ ရရှိရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှ ဦးစီးဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ စပါးအထွက်နှုန်းလျော့နည်းမှုကြောင့် တောင်သူ လယ်သမားများအတွက် ဝင်ငွေလျော့ နည်းမှုဖြစ်စေသည်။

**(ဂ) ငွေရေးကြေးရေးနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းများ**

တောင်သူလယ်သမားနှင့်အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အထိုင်အလျောက် ချေးငွေများလိုအပ် ပါသည်။ ဘဏ်လုပ်ငန်း များ ကိုလည်း ဆင်းရဲတောင်သူ၊ အလယ်အလတ်တောင် သူနှင့် တောင်သူကြီးများအတွက် လိုအပ်သောချေးငွေရရှိရန် စနစ်များသတ်မှတ်သင့်သည်။

**(ဃ) ကျေးလက်အသေးစား စက်မှုလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာအထောက်အပံ့**

ကျေးရွာတွင် အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများကို အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည့် လုပ်ငန်းသစ် များ ယခုအခါအဆင်သင့် မတွေ့ရသေးပါ။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြစ်လည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အထောက် အကူအဖွဲ့တစ်ခုထူထောင်ပြီး မြို့နယ်အဆင့်စီမံခန့်ခွဲရေးအောက်တွင်ထားရှိကာ တစ်နှစ်ပတ်လုံးဝန်ဆောင်မှု ထားရှိ အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ ကျေးရွာ တစ်ခုလုံးတွင် အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေသောလုပ်ငန်းများအတွက် လုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲရေး ထောက်ပံ့ခြင်း ကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းတွင် ရေးဆွဲရန်ခက်ခဲပါသည်။ ၄င်းတို့တွင် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှု နည်းပညာ၊ သတင်းအချက်အလက် လက်လှမ်းမီမှုတွင် အားနည်းနေပါသည်။ ကျေး ရွာစီမံကိန်းရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လုံလောက်သောရန်ပုံငွေလည်းရှိရပါမည်။

**(င) ကျေးလက်စျေးဆောက်လုပ်ရေး**

ကျေးရွာတွင်အိမ်ဆိုင်အသေးလေးဘဆိုင်ရှိပါသည်။စျေးအဆောက်အဦတို့ကဖြင့် မလိုအပ်ပါ။

**၈။ စီမံကိန်း၊ စီမံချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အချိန်ကာလ**

ဗျူဟာဆိုသည်မှာ ချမှတ်ထားသော ပန်းတိုင်များကို ရောက်ရှိရန် အကောင်ထည် ဖော်မည့်နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ နည်းလမ်းဆိုသည်မှာ မည်သည့်စီမံချက်များကို မည်သို့အကောင်ထည် ဖော်မည် ဆိုသည့်သဘောပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စီမံချက်များသည် ချမှတ်ထားသော ပန်းတိုင် များကိုရောက်ရှိရန် ငါးနှစ်တာစီမံချက်ကာလအတွင်းပါဝင်မည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းအကောင် အထည် ဖော်မှု ဆိုင်ရာ အဓိကသော့ချက်များဖြစ်သည်။

**(က) နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်**

ကျေးရွာလူထုက ငါးနှစ်တာစီမံချက်ကာလအတွက် ပြင်ဆင်ပြုစုကြသည့်ကာလက ဖော်ထုတ် ဦးစားပေး တန်းစီခဲ့ကြသည်။ စီမံချက်များသည် မည်သို့မျှပြည့်စုံမှုမရှိပါ။ ဤသည်မှာ ကျေးရွာလူထုသည် နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်ကာလ စီမံချက်များအတွက် မျှော်မှန်းရေးဆွဲ ထားနိုင်ကြသော်လည်း ငါးနှစ်တာ ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် နောက်ထပ် ဆောင်ရွက်မည့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း ဖော်ထုတ် သွားကြပါမည်။ သို့ပါသောကြောင့် ရေးဆွဲလည်း ဖော်ထုတ်သွားကြပါမည်။ သို့ပါသောကြောင့် ရေးဆွဲထားသည့် ငါးနှစ်တာစီမံချက်သည် ပြင်းထန်သော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်ကဲ့သို့ ထိခိုက်စရာများ မပေါ်ပေါက်ပါက အနည်းနှင့် အများဆိုသလို ပြောင်းလဲမှုမရှိဘဲ နောက်ထပ် တိုးလာမည့် လုပ်ငန်း စီမံချက်များသာ ပါဝင်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငါးနှစ်တာကာလ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်ဗျူဟာ မူဘောင်အတွင်း နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ကို ဆောင်ရွက်သွားကြပါမည်။

**(ခ) ကဏ္ဍနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကို အခြေခံ၍ စီမံချက်ကို အုပ်စုခွဲခြားခြင်း**

စီမံကိန်းများကိုမည်သည့်ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးစီးဌာနနှင့်သက်ဆိုင်သည်ဟု လုပ်ငန်းကဏ္ဍ ဆိုင်ရာအရ ခွဲခြားခြင်း (Functional classification )နှင့်စီးပွားရေး အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုနှင့် အကျိုးသက် ရောက်မှုဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကိုအခြေခံ၍ အုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Economic classification)ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။

လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို အခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Functional classification)– ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများက ယင်းတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်များအလိုက် ဖော်ထုတ်ထားသော လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပိုင်းအခြားများကို သိရှိစေနိုင်သည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကိုအခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Economic classification) တွင်

- သာမန်အသုံးစရိတ်
- ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်၊
- စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးအသုံးစရိတ်
- လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ တို့ ပါဝင်သည်။

**(ဂ) ဦးစားပေးစီမံချက်များ**

စီမံချက်များအလိုက် ဦးစားပေးအစီအစဉ်များကို ဇယားဖြင့်ဖော်ပြထားပါသည်။ ကျေးရွာ လူထုသည် နှစ်သက်ရာအမှတ် ပေးအဆင့် ခွဲခြင်းစနစ်ဖြင့် ရွာလုံးကျွတ်အစည်းအဝေးတွင် စီမံချက်များ ဦးစားပေး အစီအစဉ်ကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။တချို့စီမံချက်များကို ရေးဆွဲရာတွင် မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့များအစည်းများနှင့် အခြားအေဂျင်စီများထံမှ နည်းပညာ အကူအညီများ ရရှိရန်လည်း လိုအပ် ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစည်းအဝေးတွင် သဘောတူသတ်မှတ်ထားသော ဦးစားပေးစီမံချက် လုပ်ငန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

**၁၀။ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့် အစီအစဉ်များ**

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းကို ကျေးရွာလူထုက ဦးဆောင်အကောင်အထည်ဖော်မည်ဖြစ် သဖြင့် လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးနှင့် ရည်မှန်းချက်များသို့ ရောက်ရှိရေး မှာ ကျေးရွာတွင်တာဝန်ရှိပါသည်။

**(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့၏ အခန်းကဏ္ဍ**

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းတွင် ပါဝင်သော စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို အထိရောက်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ရန်တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာလူထု၏ တာဝန် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုး ရေးအဖွဲ့သည် ပေါင်းဟပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးတာဝန်ကို အဓိကယူပါမည်။ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီးအား တာဝန်များခွဲဝေအပ်နှင်း၍ သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဦးဆောင် ပါမည်။ ဥပမာ–မိဘဆရာအသင်းသည် ကျေးရွာမူလတန်းကျောင်း၏ ပညာရေး အရည်အသွေး ကောင်းမွန် တိုးတက်ရန် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

**(ခ) ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း**

ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာအဖွဲ့များကဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဦးဆောင်စီမံခန့်ခွဲ မှုတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်သော်လည်း အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ် ဖက်အဖွဲ့များကိုလည်း ရှာဖွေဆက်သွယ် ပူးပေါင်းရန်လိုပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင် မတတ်နိုင်သော အကူအညီများရယူ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ–မိဘဆရာ အသင်းသည် မူလတန်းပညာရေးသင်ကြားမှု အရည်အသွေးတိုးတက်ရေး ဆောင်ရွက်ရန် မြို့နယ်ပညာရေးဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ လယ်သမားအဖွဲ့အစည်းက အထောက် အကူပြု လမ်းအဆင့်မြှင့်တင်ရန် မြို့နယ်ဆောက်လုပ်ရေးဌာနနှင့် ဆက်သွယ်၍ အင်ဂျင်နီယာဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် တွက်ချက်မှုဆိုင်ရာ အကူအညီများ ရယူရပါ မည်။

**(ဂ) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ**

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ အသေးစိတ်လုပ်ငန်းအမျိုးအစား ဖော်ပြချက်တွင် တင်ဒါခေါ်ယူဆောင်ရွက် ရမည့် ကိစ္စများကိုလည်း တွေ့ရပါမည်။ ဤလုပ်ငန်းအမျိုးအစားများ အတွက် အောက်ပါ အဖွဲ့အစည်း/ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ပါဝင်မှုမှာ အမှန်ပင်လိုအပ်ပါမည်။

–ဆောက်လုပ်ရေး၊ ကြီးကြပ်ရေးစသည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ကန်ထရိုက်များ

–စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးစနစ်စသည့် သင်တန်းများအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့များ (နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့ အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းများ)

ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းတွင် ဖော်ပြထားသော သတ်သတ်မှတ်မှတ် ကိစ္စများကိုသာ ကြီးကြပ်မှုပေးမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံး လွှမ်းခြုံကြီးကြပ်ရန် တာဝန်မှာကျွန်ုပါတို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့က တာဝန်ပေးထားသောအဖွဲ့ခွဲ၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်။ အချို့ကိစ္စ များတွင်ကြီးကြပ်ရေးတာဝန်မှာမြို့နယ်သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနကတာဝန်ယူပါမည်။ ဤကိစ္စမျိုးတွင် ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့သည် တာဝန်ပေးထားသော အဖွဲ့ခွဲကို ဦးဆောင်၍ မြို့နယ်ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါမည်။

**(ဃ) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ လည်ပတ်ရန်နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ**

ကျွန်ုပါတို့ ကော်မတီအနေဖြင့် လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ရေး အစီအစဉ်များ ထားရှိမည်။ ဥပမာအားဖြင့် တံတားဆောက်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် အသုံး ပြုသူများထံမှ အသုံးပြုခ ကောက်ခံခြင်း၊ စေတနာအလျောက် ထည့်ဝင်လိုသူများထံမှ အလှူငွေထောက်ခံခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်မည်။ ထို့အပြင် တံတားပေါ်ဖြတ်သန်းသွားလာ သယ်ယူမည့် ပစ္စည်းများ၏ ပမာဏကို ကန့်သတ်ခြင်း ကဲ့သို့သော စည်းကမ်းများ သတ်မှတ်မည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက်လုပ်ငန်းအလိုက် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့ခွဲအား တာဝန် အပ်နှင်းဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တံတားပြုပြင် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် လမ်းကော်မတီ၊ စာသင်ကျောင်းပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် မိဘဆရာအသင်းစသည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။

**၁၁။စီမံကိန်းအား စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း**

ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တိုးတက်မှု အခြေအနေများအား စနစ်တကျ ကြီးကြပ်စစ်ဆေး အကဲဖြတ်ကြပါမည်။ အဓိကနဦး၌ ကြီးကြပ်စစ်ဆေး အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။သို့မှသာ ရည်ရွယ်သည့် အတိုင်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေး အကဲဖြတ်သည့် လုပ်ငန်းကို ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

လူထုဗဟိုပြု၍အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သောကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း အကောင်အထည် ဖော်သော နည်းလမ်းကို လက်ကိုင်ကျင့်သုံးသည့် အလျောက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေး သုံးသပ်ရာတွင် ကျေးရွာအတွင်းရှိအဖွဲ့အစည်းများ၊ အိမ်ထောင်စုများ တက်ကြွစွာအတူ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သင့်တော်သောအဖွဲ့အစည်း စနစ် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ တည်ဆောက်ပါမည်။

**(က) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း(Momitoring)**

အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၏ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှုတို့ကို စနစ်တကျကြီးကြပ် စစ်ဆေးပါမည်။ ၄င်းစစ်ဆေးခြင်းကို (၃)လပတ်အစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့၏ စီစဉ်မှုဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းလုပ်ငန်း အလိုက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အသီးသီး၊ ကော်မတီ အသီးသီးတို့က မိမိတို့တာဝန်ကျရာ ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးသုံးသပ်ပါမည်။

အဖွဲ့အသီးသီးသည် မိမိတို့၏ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ ကနဦးသတင်း အချက်အလက်များ ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ကြပါမည်။ ယင်းအခြေခံ သတင်းအချက်အလက်များသည် စီမံကိန်း၏ တိုးတက်မှုကို တိုင်းတာမည့် အညွှန်းကိန်းများ ဖြစ်ပါမည်။ (၃)လပတန် ကုန်ဆုံးချိန်တွင်အဖွဲ့နှင့်အဖွဲ့ အသီးသီးသည်၄င်းတို့၏ကြီးကြပ်စစ်ဆေးတွေ့ရှိမှု အစီရင်ခံကိုရွာလူထု အစည်းအဝေး၌ အစီရင်ခံတင်ပြပါမည်။ ဆက်လက်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စများကိုကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့မှဦးဆောင်ပါမည်။ (၃)လပတ်ကြီးကြပ် စစ်ဆေးမှု အစီရင်ခံစာသည် အောက်ပါအချက်များ အပေါ်ဦးတည်ပါမည်။

**(၁) လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်မှု**

-စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ငန်းပိုင်းတိုးတက်မှုနှင့် ပြီးမြောက်မှုအတိုင်း အတာ
-အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်ကြုံတွေ့ရသောအခက်ခဲအဟန့်အတားများနှင့်ပြုပြင်သင့်သောအဆိုပြုချက်များ
-ပြုပြင်ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့် စီမံကိန်းများ

**(၂) ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု**

-ငွေသားနှင့် ငွေသားမဟုတ်သော အရင်းအနှီးလိုအပ်ချက်များ စုစည်းပြီးစီးမှု
(မူလလျာထားချက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍)
-(၃)လပတ်ကုန်တွင်ရှိသော ငွေသားနှင့် အခြားပစ္စည်းလက်ကျန်
-ငွေသားနှင့် ငွေသားမဟုတ်သော အရင်းအမြစ်များစုဆောင်းရာတွင် ကြုံတွေ့နေ
ရသော အခက်အခဲများ ပြဿနာများ
-ငွေကြေးစုဆောင်းပြင်ဆင်မှု တိုးတက်ရန် အဆိုပြုနည်းလမ်းများ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့သည်(၃)လပတ်ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု အစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ် ကို ပြုစုပြင်ဆင်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာအုပ်စုဥက္ကဋ္ဌနှင့် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ဦးစီးဌာန များသို့ အစီရင်ခံပေး ပို့ပါမည်။ အစီရင်ခံစာသည့် စာမျက်နှာ၂-၃မျက်နှာခန့်ပါဝင်၍ အောက်ပါအချက်များကို အဓိကထား ဖော်ပြပါမည်။ ၄င်းအစီရင်ခံစာတွင် အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင် ကျော်လွှားမှုများ၊ ကျေးရွာသူ/သားများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်များ၊ လိုအပ်သောအကူအညီ အထောက်အပံ့များ စသည့်တို့ပါဝင်ပါမည်။

**(ခ) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း အကဲဖြတ်ပွဲ**

စီမံကိန်းကာလနှစ် တစ်နှစ်ကုန်ဆုံးချိန်တွင် စီမံကိန်း၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေကို ဘက်စုံရှုထောင့်မှ ပြန်လည်သုံးသပ်အကဲဖြတ်ကြပါမည်။ ဤနှစ်ပတ်လည် သုံးသပ်တွေ့ ဆုံပွဲ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ ဆောင်ရွက်သော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများ၏ တိုးတက်မှု အခြေအနေများကို အောက်ပါအဖွဲ့အစည်း/ ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာ ကဖိတ်ကြားအသိပေးတင်ပြနိုင်သောအခွင့်အလမ်းဖန်တီးနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

**ဖိတ်ကြားမည့်အဖွဲ့အစည်းများမှာ-**

ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အ စည်းများ (ငွေကြေး ထည့်ဝင်ငွေ သူများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ)၊ သတင်းမီဒီယာများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ စသည့်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ နှစ်ပတ်လည်သုံးသပ်ပွဲမှ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဆက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားပါဝင် သက်ဆိုင်သူများ ထံမှအကြံပြုချက်၊သုံးသပ်ချက်များရယူနိုင်သောအခွင့်အလမ်းကိုလည်းရရှိပါမည်။ ဤအကြံ ပြုချက်များဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ပြုပြင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

**(ဂ) နည်းပညာဆိုင်ရာအကူအညီ**

ယခုကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် စီမံဆောင်ရွက်စဉ် အစကနဦး ကာလတွင် အချိန်ပိုင်းအလိုက် လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာကဲ့သို့ နည်းပညာအကူအညီများကို မြို့နယ်အဖွဲ့အစည်းများထံမှ လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

# ဦးစားပေးစီမံချက်များ

| ကဏ္ဍ/ကဏ္ဍခွဲ | စီမံချက် | ရမှတ်ပေါင်း | ဦးစားပေးအဆင့် | ဖော်ပြချက် | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| **၁။ လမ်း၊ တံတား၊ လျှပ်စစ်** | | | | | |
| | လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေး | ၆၅ | ၁ | -ရွာတွင်းလမ်းနှင့် ရွာချင်းဆက်လမ်းများအား ကွန်ကရစ်ခင်းခြင်း<br>-မြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနသို့ တင် ပြခြင်း | |
| **၂။ လမ်း၊ တံတား၊ လျှပ်စစ်** | | | | | |
| | လျှပ်စစ်မီးရရှိရေး ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရေး | ၆၄ | ၂ | -ကျေးရွာမီးလင်းရေး ကော်မတီဖွဲ့စည်းရန်<br>-မြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနသို့ တင် ပြခြင်း | |
| **၃။ လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု** | | | | | |
| | မူးယစ်ဆေးဝါး ပပျောက်ရေး | ၅၄ | ၃ | -အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းမွန်ရေးပညာပေးသင်တန်းဆောင်ရွက် ပေးရန်<br>-လူငယ်စိတ်ဓာတ်မြင့်တတ်ရေး ဟောပြောပွဲ ပြုလုပ်ခြင်း | - |
| **၄။ လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု** | | | | | |
| | အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း များပြားလာစေရေး | ၃၈ | ၄ | -လူငယ်များကို အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းဖန်နိုးပေးရန် | |
| **၅။ ကျန်မာရေး** | | | | | |
| | ကျေးရွာ၏ ကျန်းမာရေးတိုးတက်လာစေရေး | ၃၃ | ၅ | -ကျန်းမာရေး အသိပညာပေး ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်း<br>-ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဆေးပေးခန်းနှင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းရရှိရန် မြို့နယ်ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနနှင့် ချိတ်ဆက် ခြင်း | |
| **၆။ စိုက်ပျိုးရေး** | | | | | |
| | စပါးအထွက်နှုန်း တိုးရေး | ၃၁ | ၆ | -သက်ဆိုင်ရာ စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှ ကွင်းဆင်းလေ့လာပြီး လိုအပ် သည်များ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း<br>-စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာကို လယ်သမား အားပို့ချပေးရန် | |
| **၇။ စိုက်ပျိုးရေး** | | | | | |
| | စိုက်ပျိုးရေ လုံလောက်ရေး | ၂၆ | ၇ | -မြေဆီလွှာစမ်းသပ် ကရိယာဆောင်ရွက်ပေးရန်<br>-သက်ဆိုင်ရာ ဆည်မြောင်းဦးစီးနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်ခြင်း<br>-ဆည်မြောင်းများ တည်ဆောက်ခြင်း | |

**(ဃ) အကောင်အထည်ဖော်မည့် အချိန်ကာလ**

အောက်ပါဇယားတွင် လုပ်ငန်းစတင်ရန်၊ ပြီးဆုံးရန် ခန့်မှန်းဖော်ပြထားသည့်ဦးစားပေးစီမံချက်များ၏ အချိန်ဇယားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအစီအစဉ်ကို နှစ်အလိုက် လိုအပ်သလို ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ပြီး နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်ရေးဆွဲရာတွင်လည်း ထည့်သွင်းပေးမည်။

| စီမံချက် | အဆင့် | ၂၀၁၇ | ၂၀၁၈ | ၂၀၁၉ | ၂၀၂၀ | ၂၀၂၁ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၁။ လျှပ်စစ်မီးရရှိရေး | ၁ | —— | —— | | | |
| ၂။ ကျန်းမာရေးဆေးပေးခန်း | ၂ | —— | —— | | | |
| ၃။ မူးယစ်ဆေးဝါးအန္တရာယ် | ၃ | —— | —— | —— | —— | —— |
| ၄။ လမ်း | ၄ | —— | | | | |
| ၅။ တုပ်ကွေးရောဂါဖြစ်ခြင်း | ၅ | —— | —— | | | |
| ၆။ စိုက်ပျိုးရေး | ၆ | | —— | | | |
| ၇။ စာကြည့်တိုက် | ၇ | | —— | | | |
| ၈။ အမျိုးမီးရေးရာဆိုင်ရာသင်တန်းများဖွင့်ရန် | ၈ | | —— | | | |
| ၉။ တံတား | ၉ | —— | | | | |
| ၁၀။ ကွန်ပျူတာသင်တန်း | ၁၀ | | —— | | | |

**၉။ ဘတ်ဂျက်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာအစီအစဉ်**

အောက်ပါဇယားတွင် ဖေါ်ပြထားသောစီမံချက်အလိုက် ဘတ်ဂျက်ပမာဏများသည် ရည်ညွှန်း နမူနာ(indicative)အဖြစ် ကိုးကားရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တကယ် လိုအပ်သော ဘတ်ဂျက် ပမာဏတွက်ချက်နိုင်ရန် အသေးစိတ်ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မီတီသည် တချို့စီမံချက်များကို ရေးဆွဲရာတွင် မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့များအစည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်လုပ်ငန်းရှင်များထံမှ ဘတ်ဂျတ် အပါအဝင် စီမံချက်ပြုစုရေးဆွဲရေး အကူအညီများ ရရှိရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ဖေါ်ပြထားသော ရည်ညွှန်းဘတ်ဂျက်ပမာဏတွင် ကျေးရွာလူထု၏ ငွေသား မဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများကို ထည့်သွင်းဖေါ်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ (ငွေသားမဟုတ်သောထည့်ဝင်မှု၊ ဥပမာ လုပ်အား၊သဲ၊ကျောက်၊ ပစ္စည်းကိရိယာ၊အချိန် စသည်)

**စီမံချက်ဘတ်ဂျတ်**

| စဉ် | စီမံချက် | ရန်ပုံငွေ (သိန်း) | ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအရအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း(ကျပ်) | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | သာမန်အသုံးစရိတ် | ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် | | လူသားချင်းစာနာမှု ဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့မှု |
| | | | | ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ် | စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး | |
| ၁ | လျှပ်စစ်မီးရရှိရေး | | | | | |
| ၂ | ကျန်းမာရေးဆေးပေးခန်း | | | | | |
| ၃ | မူးယစ်ဆေးဝါးအန္တရာယ | | | | | |
| ၄ | လမ်း | | | | | |
| ၅ | တုပ်ကွေးရောဂါဖြစ်ခြင်း | | | | | |
| ၆ | စိုက်ပျိုးရေး | | | | | |
| ၇ | စာကြည့်တိုက် | | | | | |
| ၈ | အမျိုးမီးရေးရာဆိုင်ရာ သင်တန်းများ ဖွင့်ရန် | | | | | |
| ၉ | တံတား | | | | | |
| ၁၀ | ကွန်ပျူတာသင်တန်း | | | | | |

**၁၀။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့် အစီအစဉ်များ**

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုကျေးရွာလူထုကဦးဆောင်အကောင်ထည်ဖော်မည်ဖြစ်သဖြင့်လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးနှင့် ရည်မှန်းချက်များသို့ ရောက်ရှိရေးမှာကျေးရွာတွင်တာဝန်ရှိပါသည်။

**(၁၀-၁) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ**

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သောစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကိုအထိရောက် ဆုံးအကောင်အထည် ဖော်ရန်တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာလူထု၏တာဝန် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီသည် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန်ကို အဓိကယူပါမည်။ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီးအား တာဝန်များခွဲဝေအပ်နှင်း၍ သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဦးဆောင်ပါမည်။ဥပမာ-မိဘဆရာအသင်းသည်ကျေးရွာမူလတန်းကျောင်း၏ပညာရေးအရည်အသွေးကောင်းမွန်တိုးတက်ရန် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်စေ၍လယ်သမားအဖွဲ့ကကျေးရွာလယ်ယာကုန်ထုတ်လမ်းအဆင့်မြှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းကိုတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်စေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

**(၁၀-၂) ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း**

ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာကော်မတီအဖွဲ့များကဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအကောင် အထည်ဖော်ရာတွင် ဦးဆောင်စီမံခန့်ခွဲမှု တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သော်လည်း အခြား သော ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များကိုလည်း ရှာဖွေဆက်သွယ် ပူးပေါင်းရန်လိုပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်မတတ်နိုင်သောအကူအညီများရယူဆောင် ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ-မိဘဆရာအသင်းသည် မူလတန်းပညာရေးသင်ကြားမှု အရည်အသွေး တိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရန် မြို့နယ်ပညာရေးဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရပါမည်။ လယ်သမားအဖွဲ့အစည်း ကလည်း လယ်ယာကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းအထောက် အကူပြုလမ်းအဆင့်မြှင့် တင်ရန်**ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန**၊ မြို့နယ်ဆောက်လုပ်ရေးဌာနနှင့်ဆက်သွယ်၍ အင်ဂျင်နီယာဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် တွက်ချက်မှုဆိုင်ရာ အကူအညီများရယူရပါမည်။

**(၁၀-၃) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ**

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏အသေးစိပ်လုပ်ငန်းအမျိုးအစားဖော်ပြချက်တွင် တင်ဒါခေါ်ယူ ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စများကိုလည်း တွေ့ရပါမည်။ ဤလုပ်ငန်းအမျိုးအစားများအတွက် အောက်ပါအဖွဲ့ အစည်း/ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ပါဝင်မှုမှာအမှန်ပင် လိုအပ်ပါမည်။

- ဆောက်လုပ်ရေး၊ ကြီးကြပ်ရေးစသည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ကန်ထရိုက်များ
- စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးစသည့် သင်တန်းများအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့များ (နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ အစည်း များ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်များ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းများ)

ကန်ထရိုက်နှင့်ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်အဖွဲ့အစည်းများကစီမံကိန်းလုပ်ငန်းတွင်ဖေါ်ပြထားသော သတ်သတ်မှတ်မှတ်ကိစ္စများကိုသာ ကြီးကြပ်မှုပေးမည်ဖြစ်ပြီးလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံး လွှမ်းခြုံကြီးကြပ်ရန် တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီကတာဝန်ပေးထားသောအဖွဲ့၏ တာဝန်သာဖြစ်ပါသည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် ကြီးကြပ်ရေးတာဝန်မှာ မြို့နယ်သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူပါမည်။ ဤကိစ္စမျိုး တွင်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် တာဝန်ပေးထားသောကော်မတီကိုဦးဆောင်၍ မြို့နယ်ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါမည်။

**၁၀.၄ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန်နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာအစီအမံများ**

ကျွန်ုပ်တို့ကော်မတီအနေဖြင့်လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီအတွက်ရေရှည်တည်တံ့ရေးအစီအစဉ်များထားရှိမည်။ဥပမာအားဖြင့် တံတားဆောက်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင်အသုံးပြုသူများထံမှ အသုံးပြုခကောက်ခံခြင်း၊ စေတနာအလျောက်ထည့်ဝင်လိုသူများထံမှ အလှူငွေကောက်ခံခြင်းကို ဆောင်ရွက်မည်။ထို့အပြင်တံတားပေါ်ဖြတ်သန်းသွားလာသယ်ယူမည့်ပစ္စည်းများ၏ပမာဏကိုကန့်သတ်ခြင်းကဲ့သို့သော စည်းကမ်းများသတ်မှတ်မည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် လုပ်ငန်းအလိုက် သက်ဆိုင်ရာကော်မတီ၊ အဖွဲ့အားတာဝန် အပ်နှင်း ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တံတားပြုပြင် ထိန်းသိမ်းရေး အတွက် လမ်းကော်မတီ၊ စာသင်ကျောင်းပြုပြင် ထိန်းသိမ်း ရေးအတွက် မိဘဆရာအသင်းစသည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။

**၁၁။ စီမံကိန်းအားစဉ်ဆက်မပြတ်လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း**

ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖေါ်ရာတွင် တိုးတက်မှု အခြေအနေ များအား စနစ်တကျကြီးကြပ် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ကြပါမည်။ အစကနဦး၌ ကြီးကြပ်စစ်ဆေး အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ သို့မှသာ ရည်ရွယ်သည့်အတိုင်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်သည့် လုပ်ငန်းကိုပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

လူထုဗဟိုပြု၍ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သောကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အကောင်အထည် ဖော်သောနည်းလမ်းကို လက်ကိုင်ကျင့်သုံးသည့်အလျောက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများ ကိုကြီးကြပ်စစ်ဆေးသုံးသပ်ရာတွင် ကျေးရွာအတွင်းရှိအဖွဲ့အစည်းများ ၊ အိမ်ထောင်စုများ တက်ကြွစွာ အတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သင့်တော်သော အဖွဲ့အစည်းစနစ်၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတည်ဆောက်ပါမည်။

**(၁၁-၁) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း(Monitoring)**

အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၏ လုပ်ငန်းပိုင်; ဆိုင်ရာတိုးတက်မှု (physical progress) နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု(financial progress) တို့ကိုစနစ်တကျ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးပါမည်။ ၄င်းစစ်ဆေးခြင်းကို (၃)လပတ် အစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းကိုကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ စီစဉ်မှုဖြင့် သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းလုပ်ငန်းအလိုက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေသောအဖွဲ့အသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီး တို့က မိမိတို့ တာဝန်ကျရာကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးသုံးသပ်ပါမည်။

အဖွဲ့အသီးသီး၊ကော်မတီအသီးသီးသည် မိမိတို့၏ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ ကနဦးသတင်းအချက် အလက်များ (Baseline) ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ကြပါမည်။ ယင်းအခြေခံသတင်းအချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ တိုးတက်မှုကိုတိုင်းတာသည့် အညွှန်းကိန်း (indicator)ကို တည်ဆောက်ရ ပါမည်။ (၃)လပတ် ကုန်ဆုံးချိန်တိုင်းတွင် ကော်မတီနှင့် အဖွဲ့အသီးသီးသည် ၄င်းတို့၏ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးတွေ့ရှိမှု အစီရင်ခံစာ(monitoring report)ကိုရွာလူထုအစည်းအဝေး၌ အစီရင်ခံတင်ပြပါမည်။ ဆက်လက် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စများကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှုကော်မတီမှ ဦးဆောင်ပါမည်။ (၃)လပတ် ကြီးကြပ် စစ်ဆေးမှုအစီရင်ခံစာသည် အောက်ပါအချက်များအပေါ်ဦးတည်ပါမည်။

(က) လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်မှု( Physical progress)

- စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများလုပ်ငန်းပိုင်းတိုးတက်မှုနှင့် ပြီးမြောက်မှုအတိုင်းအတာ
- အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသောအခက်အခဲအဟန့်အတားများနှင့် ပြုပြင်သင့်သော အဆိုပြုချက်များ၊
- ပြုပြင်ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သောဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့်စီမံကိန်းများ၊

(ခ) ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု(Financial progress)

- ငွေသားနှင့်ငွေသားမဟုတ်သောအရင်းအနှီးလိုအပ်ချက်များစုစည်းပြီးစီးမှု (မူလလျာထားချက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍)၊
- (၃)လပတ်ကုန်တွင်ရှိသောငွေသားနှင့် အခြားပစ္စည်းလက်ကျန်၊
- ငွေသားနှင့် ငွေသားမဟုတ်သောအရင်းအမြစ်များစုဆောင်းရာတွင် ကြုံတွေ့နေရသော အခက်အခဲများ၊ပြဿနာများ၊
- ငွေကြေးစုဆောင်းပြင်ဆင်မှုတိုးတက်ရန် အဆိုပြုနည်းလမ်းများ၊

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် (၃)လပတ်ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုအစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်ကို ပြုစုပြင်ဆင်ပြီး သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာအုပ်စုဥက္ကဋ္ဌနှင့် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ဦးစီးဌာနများသို့ အစီရင်ခံ ပေးပို့ပါမည်။ အစီရင်ခံစာသည် စာမျက်နှာ ၂ မျက်နှာ ၊ ၃ မျက်နှာခန့် ပါဝင်၍ အောက်ပါအချက်များကို အဓိကထားဖော်ပြပါမည်။ ၄င်းအစီရင်ခံစာတွင် အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားမ ယင်းအခြေခံသတင်းအချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ တိုးတက်မှုကိုတိုင်းတာသည့် အညွှန်းကိန်း (indicator)ကို တည်ဆောက်ရ ပါမည်။

**(၁၁-၂ ) နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်အကဲဖြတ်ပွဲ**

စီမံကိန်းကာလနှစ်တစ်နှစ်ကုန်ဆုံးချိန်တွင် စီမံကိန်း၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေကို ဘက်စုံ ရှုထောင့်မှ ပြန်လည်သုံးသပ်အကဲဖြတ်ကြပါမည်။ ဤနှစ်ပတ်လည် သုံးသပ်တွေ့ဆုံပွဲ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျွန်ုတို့ ဆောင်ရွက်သောကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေများကို အောက်ပါ အဖွဲ့အစည်း/ ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာက ဖိတ်ကြားအသိပေးတင်ပြနိုင်သော အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဖိတ်ကြားမည့်အဖွဲ့အစည်းများမှာ-

- ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်အခြားသက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ

(ငွေကြေးထည့်ဝင်သူများ၊ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ )၊ သတင်းမီဒီယာများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ အစည်းများ စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

နှစ်ပတ်လည်သုံးသပ်ပွဲမှ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားပါဝင် သက်ဆိုင်သူများထံမှ အကြံပြုချက်၊ သုံးသပ်ချက်များရယူနိုင်သောအခွင့်အလမ်းကိုလည်းရရှိပါမည်။ ဤအကြံပြုချက်များဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုပြန်လည်ပြုပြင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

**ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုဇယားများ**

**(၁) ကျေးရွာလူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ**

**(၁.၁) လူဦးရေနှင့်လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်များ**

**ဇယား ( ၁) လူဦးရေနှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ**

| အသက်အုပ်စု | | ကျား | မ | စုစုပေါင်း | စုစုပေါင်း၏% |
|---|---|---|---|---|---|
| ၁ နှစ်အောက် | နို့စို့အရွယ် | ၅ | ၂ | ၇ | ၄% |
| ၁ နှစ်မှ ၅နှစ်အောက် | ၅နှစ်အောက်ကလေးငယ် | ၇ | ၇ | ၁၄ | ၈% |
| ၅ နှစ်မှ ၉နှစ်အထိ | မူလတန်းကျောင်းသားအရွယ် | ၁၁ | ၇ | ၁၈ | ၁၀.၃% |
| ၉ နှစ်အထက်မှ ၁၄နှစ်အထိ | အလယ်တန်းကျောင်းသားအရွယ် | ၁၂ | ၁၁ | ၂၃ | ၁၃.၁% |
| ၁၄ နှစ်အထက်မှ ၆၀နှစ်အထိ | အလုပ်လုပ်နိုင်သည့်အရွယ် | ၄၇ | ၅၁ | ၉၈ | ၅၆% |
| ၆၀ နှစ်နှင့် အထက် | သက်ကြီးရွယ်ကြီး | ၇ | ၈ | ၁၅ | ၈.၆% |
| **စုစုပေါင်း လူဦးရေ-၁၇၅** | | **၈၉** | **၈၆** | **၁၇၅** | **၁၀၀%** |
| **စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု - ၃၅** | | **တစ်အိမ်ထောင်ရှိ ပျမ်းမျှဦးရေ -** | | | |

**ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ၁နှစ်အောက်နှင့် နို့စို့အရွယ်ကျား၅ဦး မ၂ဦး စုစုပေါင်း၇ဦး ၄%တွေ့ရှိပါ သည်။ ၁နှစ်နှစ်မှ ၅နှစ်အောက်ကလေးငယ် ကျား၇ဦး မ၇ဦး စုစုပေါင်း၁၄ဦး၈% တွေ့ရှိပါသည်။ ၅နှစ်မှ ၉နှစ်အထိ မူလတန်းကျောင်းသား/သူ အရွယ် ကျား၁၁ဦး မ၇ဦး စုစုပေါင်း၁၈ဦး ၁၀.၃%တွေ့ရှိပါသည်။ ၉နှစ်အထက်မှ ၁၅နှစ်အထိ အလယ်တန်းကျောင်းသား/သူအရွယ် ကျား၁၂ဦး မ၁၁ဦး စုစုပေါင်း၂၃ဦး ၁၃.၁%တွေ့ရှိပါသည်။ ၁၅နှစ်အထက်မှ ၆၀နှစ်အထိ အလုပ်လုပ်နိုင်သည့်ရွယ်ကျား၄၇ဦး မ၅၁ဦး စုစုပေါင်း ၉၈ဦး ၅၆%တွေ့ရှိပါသည်။ ၆၀နှစ်နှင့်အထက် သက်ကြီးရွယ်ကြီး ကျား၇ဦး မ၈ဦး စုစုပေါင်း ၁၅ဦး ၈.၆%တွေ့ရှိပါသည်။ စုစုပေါင်းလူဦးရေမှာ ကျား၈၉ဦး မ၈၆ဦး စုစုပေါင်း၁၇၅ဦး တွေ့ရှိပါသည်။**

**(၁.၂) အလုပ်လုပ်နိုင်သူ အင်အား**

**(၁.၂.၁) လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်း အမျိုးအစား**

**ဇယား (၂) လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်း အမျိုးအစား**

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ | အဓိက အလုပ်အကိုင် | | | တွဲဖက် လုပ်ကိုင်သူဦးရေ | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | အိမ်ထောင်စု | % | မိသားစုဝင် လုပ်အား | | |
| ၁ | **စိုက်ပျိုးရေး (သီးနှံ ထုတ်လုပ်ရေး)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | ၂၁ | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ အင်္ဂ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၂ | **တိရစ္ဆာန် မွေးမြူရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၃ | **ငါးဖမ်း လုပ်ငန်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၄ | **သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း** | | | | | |

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ | အဓိက အလုပ်အကိုင် | | | တွဲဖက် လုပ်ကိုင် သူဦးရေ | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | အိမ်ထောင်စု | % | မိသားစုဝင် လုပ်အား | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | ၅ | ကျောက်တူး၊ ရွှေတူး |
| ၅ | **ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၆ | **လျှပ်စစ်၊ ဓာတ်ငွေ့ နှင့် ရေပေးဝေရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၇ | **ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံ လုပ်ငန်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | ၂ | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | ၅ | | | ၁ | လက်သမား၁ဦး |
| ၈ | **ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံး ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၉ | **ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆံပင်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ စသည်)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၀ | **လက်လီ–လက်ကား ရောင်းဝယ်ရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၁ | **ဟိုတယ် နှင့် စားသောက်ဆိုင် လုပ်ငန်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၂ | **ပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်ရေး နှင့် ဆက်သွယ်ရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၃ | **ငွေချေး ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း (ဘဏ် နှင့် ငွေချေးခြင်း အပါအဝင် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၄ | **အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ် ငှားရမ်းခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းများ** | | | | | |

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ | အဓိက အလုပ်အကိုင် | | | တွဲဖက် လုပ်ကိုင် သူဦးရေ | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | အိမ်ထောင်စု | % | မိသားစုဝင် လုပ်အား | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၅ | **ပြည်သူဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ( အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၆ | **ပညာရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | ၂ | | | | ဆရာဒဋ္ဌီး<br>ဆရာမ၂ဋ္ဌီး |
| ၁၇ | **ကျန်းမာရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ အင်္ဂ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၈ | **လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၉ | **အိမ်များတွင် အင်္ဂလိုက်လုပ်သူများနှင့် အမျိုးအမည် မဖော်ပြနိုင်သော လုပ်ငန်းများ** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | ၅ | | | | |
| ၂၀ | **ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများတွင် လုပ်ကိုင်သူများ (ဥပမာ – UN, INGOs, Companies, etc.,)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| | **စုစုပေါင်း** | ၃၅ | | | | |

**ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။**

**(၁.၂.၂) လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား**

**ဇယား (၃) လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား**

| # | အလုပ်အကိုင် | ရေတွက်ပုံ | အများဆုံး (ကျပ်) | | အနည်းဆုံး (ကျပ်) | | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ကျား | မ | ကျား | မ | |
| ၁ | လယ်ယာလုပ်ငန်း | နေ့စား | ၅၀၀၀ | ၃၀၀၀ | ၄၀၀၀ | ၂၅၀၀ | |
| ၂ | တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး | နေ့စား | | | | | |
| ၃ | ငါးလုပ်ငန်း – ရေချို/ရေငန် ငါးဖမ်းခြင်း၊ ငါးပိ၊ ငါးခြောက်လုပ်ငန်း | နေ့စား | | | | | |
| ၄ | သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ | နေ့စား | | | | | |

| # | အလုပ်အကိုင် | ရေတွက်ပုံ | အများဆုံး (ကျပ်) | | အနည်းဆုံး (ကျပ်) | | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ကျား | မ | ကျား | မ | |
| | ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း | | | | | | |
| ၅ | ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း | နေ့စား | | | | | |
| ၆ | ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သ မား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်း | နေ့စား | ၅၀၀၀ | ၃၀၀၀ | | | |
| ၇ | ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံး ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး | နေ့စား | | | | | |
| ၈ | လက်လီ–လက်ကား ရောင်းဝယ်ရေး | နေ့စား | | | | | |
| ၉ | ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆံပင်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ စသည်) | နေ့စား | | | | | |
| ၁၀ | ဟိုတယ်နှင့် စားသောက် ဆိုင်လုပ်ငန်း | နေ့စား | | | | | |

**ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း – ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု။**

**မှတ်ချက်**

**(၁) လခစား အလုပ်သမားများ၏ တစ်ရက်ဝင်ငွေ = (လစာ ÷ ၂၂.၇၅)**

**(၂) နာရီတွက်ဖြင့် ရသော အလုပ်သမားများ၏ တစ်ရက်ဝင်ငွေ = (တစ်နာရီဝင်ငွေ × ၈)**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လယ်ယာလုပ်ငန်းနေ့စား အလုပ်လုပ်နိုင်ရာတွင် တစ်ရက်လျှင် ကျား၅၀၀၀ ကျပ်၊ မ၃၀၀၀ကျပ် အများဆုံးရရှိပြီး အနည်းဆုံး၄၀၀၀ကျပ် ကျား၁ဦး၊ မ၂၅၀၀ကျပ်ရရှိပါသည်။ ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရာတွင် နေ့စားအနေဖြင့် ကျား၅၀၀၀ကျပ်၊ မ၃၀၀၀ကျပ် ရရှိပါသည်။ အခြားလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်း မရှိပါ။**

## (၁.၃) သဘာဝ ရင်းမြစ်များ

### (၁.၃.၁) စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေဧရိယာ

**ဧယား (၄) ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု**

| မြေအမျိုးအစား | ဧရိယာ (ဧက) | မြေဆီလွှာ အရည်အသွေး ကောင်း/သင့်/ညံ့ | ဆည်ရေရရှိမှု (ရ/မရ/အနည်း အကျဉ်း) | ရေရင်းမြစ် (ရေရရှိသည့်နေရာ/ ရေပေးနိုင်သည့်ဧက) |
|---|---|---|---|---|
| လယ်မြေ | ၂၇၆.၆၄ | သင့် | မရ | ၂၅ဧက၊ ချောင်းရေ |
| ယာမြေ /တောင်ယာ | | | | |
| ဥယျာဉ်ခြံမြေ | ၁၄ | သင့် | မရှိ | |
| အိမ်ခြံဝင်း စိုက်ခင်း | | | | |
| နှစ်ရှည်သီးနှံစိုက်ခင်း | | | | |
| ရွှေပြောင်းတောင်ယာမြေ | | | | |
| ကိုင်း/ကျွန်းမြေ | | | | |
| စားကျက်မြေ | | | | |
| ပလပ်မြေ | | | | |
| အခြား | | | | |
| စုစုပေါင်း | ၂၉၀.၆၄ | | | |

**ရင်းမြစ် …(၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း – လယ်သမားအုပ်စု။**

**မှတ်ချက်။ ။ရေရှိသည့် နေရာအမျိုးအစား–ဆည်၊ မြစ်ရေတင်၊ စိမ့်စမ်းရေသွယ်၊ မြေအောက်ရေ**

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လယ်မြေစုစုပေါင်း ၂၉၀.၆၄ဧကနှင့် မြေဆီလွှာအရည်အသွေးမှာ အသင့်အတင့် ရှိကပါသည်။ ဥယျာဉ်ခြံမြေ ၁၄ဧကရှိပါသည်။ မိုးရေကိုသာမှီခို လုပ်ကိုင်ရသော မြေများဖြစ်ပါသည်။

(၁.၃.၂) ဓာတ်သတ္တုနှင့်အခြားသဘာဝ ရင်းမြစ်များ

ဇယား (၅) ဓာတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝ ရင်းမြစ်များ

| အမျိုးအစား | ရရှိနိုင်မှု (များ/သင့်/နည်း/မရှိ) | လက်လှမ်းမီနိုင်မှု (လွယ်/ခက်/ လက်လှမ်းမမီ) |
|---|---|---|
| ကာဗွန် (ဓာတ်ငွေ့/ရေနံ) | မရှိ | လက်လှမ်းမမီ |
| အခြား ရင်းမြစ်များ | မရှိ | |
| အခြားသဘာဝရင်းမြစ် | | |
| သဘာဝတိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များ | မရှိ | မုဆိုးပစ်သတ်မှု၊ ထိန်းသိမ်းမှု အနည်း |
| သဘာဝအပင်မျိုးစိတ်များ (နွားစာ၊ ဆေးဘက်ဝင်အပင်များ) | သင့် | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကာဗွန်၊ ဓာတ်ငွေ့၊ ရေနံနှင့် အခြားရင်းမြစ်များ၊ သဘာဝမြစ်များမရှိပါ။ သဘာဝတိရိစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များ မရှိပါ။ မုဆိုးပစ်သတ်မှု နည်းပါးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သဘာဝအပင်မျိုး စိတ်များ နွားစာ၊ ဆေးဘက်ဝင်အပင်များ အသင့်အတင့်ရှိပါသည်။

(၁.၄) ဥစ္စာဓနအဆင့်အခြေအနေ

ဇယား (၆) ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ

| အကြောင်း အရာ | သတ်မှတ်စံနှုန်း | | | |
|---|---|---|---|---|
| | အဆင်ပြေသော အိမ်ထောင်စု | အလယ်အလတ်ရှိ သောအိမ်ထောင်စု | ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု | အလွန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု |
| မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု | ၁၀ဧကအထက် | ၈ဧက | ၅ဧက | |
| အိမ်အခြေအနေ | သွပ်မိုး၊ အုတ် | သွပ်မိုး၊ ပျဉ်ကာ | သက်ကယ်မိုး၊ ထရံကာ | သက်ကယ်မိုး၊ ထရံ ကာ |
| လုပ်ငန်းသုံးကိရိယာ ပိုင်ဆိုင်မှု | ထော်လာကျီ၊ မြ က်ရိတ်စက် | ဆိုင်ကယ်၊ သုံးဘီး | ဆိုင်ကယ် | ဆိုင်ကယ် |
| ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် မဆိုင်သော ပိုင်ဆိုင်မှု | ဆန်စက် | | | |
| အဓိကစီးပွားရေး လုပ်ငန်း | လယ်ယာ လုပ် ငန်း ဈေးရောင်း | လယ်ယာလုပ်ငန်း | ကျပန်း | ကျပန်း |
| အခြားပိုင်ဆိုင်မှု | ဖုန်း၊ ဆိုင်ကယ် | ဖုန်း | ဖုန်း | ဖုန်း |
| အိမ်ထောင်စု - ၃၅ | ၂ ( ၆ %) | ၅ ( ၁၄ %) | ၁၈ ( ၅၅ %) | ၁၀ ( ၂၉ %) |

ရင်းမြစ် ... (၁) ကျေးရွာလုံးကျွတ် အစည်းအဝေးပြုလုပ်ခြင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ အဆင်ပြေသောအိမ်ထောင်စု(၆%)ရှိပြီး၊ အလယ်အလတ်ရှိသောအိမ်ထောင်စု( ၁၄ %)ရှိပါသည်။

ဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုမှာနှင့် အလွန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုမှာ( ၂၉ %)ရှိပါသည်။

(၁.၅) ထိခိုက်လွယ်မှု

(၁.၅.၁) ဝမ်းစာဖူလုံမှု

ဇယား (၇) ချေးငှားခြင်းမရှိဘဲ တစ်နေ့လျှင် အနည်းဆုံး နှစ်နပ်စားနိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုများ (ဥစ္စာဓနအဆင့် "၃" နှင့် "၄" အိမ်ထောင်စုပေါင်း၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း)

| အချိန်ကာလ | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | အိမ်ထောင်စု% | ဖြေရှင်းသည့်နည်းဗျူဟာ |
|---|---|---|---|
| ၃ လအောက် | | | |
| ၃ လနှင့် ၅ လ အထိ | ၃၅ | ၁၀% | ချေးယူ |

| အချိန်ကာလ | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | အိမ်ထောင်စု% | ဖြေရှင်းသည့်နည်းဗျူဟာ |
|---|---|---|---|
| ၆လ မှ ၁၂ လ အထိ | | | |

ရင်းမြစ် .. ဥစ္စာဓနအဆင့် "၃" နှင့် "၄" အိမ်ထောင်စုပေါင်း၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းအားစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ၃လအောက် အိမ်ထောင်စုအရေအတွက် မှာ ချေးယူခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်း ကြပါသည်။ ၃လနှင့် ၆လအောက် အိမ်ထောင်စု ၃၅အိမ်ထောင်စုမှာ ၁၀%၊ ၆လမှ ၁၂လအထိ အိမ်ထောင်စုများမှာ ချေးယူခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်းကြပါသည်။

ဇယား (၈) ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေ

| အကြောင်းအရာ | ကျား | မ | ပေါင်း |
|---|---|---|---|
| မိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမရှိသောသက်ကြီးရွယ်အို ၆၀ နှစ်နှင့်အထက် | | | |
| မိသားစု/ရပ်ရွာ၏စောင့်ရှောက်မှုမရှိသော မသန်စွမ်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ် | | | |
| | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | | |
| ဆင်းရဲ၍မိသားစုဦးရေများသည့်အမျိုးသမီးဦးဆောင် အိမ်ထောင်စု | | | |
| ဆင်းရဲ၍မိသားစုဦးရေများသည့် မုဆိုးဖို/ တစ်ခုလပ်အိမ်ထောင်စု | | | |
| အခြားဒေသသို့ကြာမြင့်စွာသွားရောက် နေထိုင်လုပ်ကိုင်နေသည့် ဆင်းရဲသည့် အိမ်ထောင်စု | | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။။။ ဆင်းရဲ၍ မိသားစုဦးရေများသည် အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော အိမ်ထောင်စုမှာ အိမ်ထောင်စုနှင့် ဆင်းရဲ၍ မိသားစုဦးရေများသည် မုဆိုးဖို၊ တစ်ခုလပ် အိမ်ထောင်စု ရှိပါ သည်။

(၁.၅.၃) ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ

ဇယား (၉) ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ

| စဉ် | ထိခိုက်လွယ်မှုအမျိုးအစား | ထိခိုက်လွယ်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|
| ၁ | စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံမှု | မြင့် | ကုန်ဈေးနှုန်း မြင့်တက်မှု၊ အလုပ်အကိုင် ရှားပါးမှု |
| ၂ | သဘာဝရင်းမြစ် ရှားပါးမှု(မြေ၊စိုက်ပျိုးရေ) | လတ် | သစ်တောများ စည်းကမ်းမဲ့ခုတ်ယူမှု၊ တရား မဝင်သစ်ထုတ်လုပ်မှု |
| ၃ | ရေကြီးခြင်း | လတ် | သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှု |
| ၄ | မိုးခေါင်ခြင်း | လတ် | သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှု |
| ၅ | အအေးလွန်ကဲခြင်း | နိမ့် | သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှု |
| ၆ | မုန်တိုင်း | နိမ့် | |
| ၇ | ငလျင် | နိမ့် | |
| ၈ | မီးဘေး | နိမ့် | ပေါ့ဆမှုကြောင့် |
| ၉ | ဆားငန်ရေဝင်မြေ | နိမ့် | မရှိ |
| ၁၀ | မြေပြိုခြင်း၊ မြေဆီလွှာပျက်ယွင်းမှု | လတ် | မြေလွှာပြုပြင်မှု အားနည်း |
| ၁၁ | သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း | လတ် | စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ခုတ်လို၊ သစ်စက်လုပ်လို |
| ၁၂ | ၄က်ဖျားရောဂါ | မြင့် | ပညာပေးမှု အားနည်းလို |
| ၁၃ | တီဘီရောဂါ | မြင့် | ကျန်းမာရေးဌာနမရှိ |
| ၁၄ | ကိုယ်ခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ | နိမ့် | |
| ၁၅ | ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခ | နိမ့် | |
| ၁၆ | တိရစ္ဆာန် ကူးစက်ရောဂါ ကျရောက်မှု | နိမ့် | |
| ၁၇ | လူကုန်ကူးခြင်း | နိမ့် | မရှိ |
| ၁၈ | ဝေးလံခေါင်သီ/လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲ စသည် | နိမ့် | ကားလမ်း |

| စဉ် | ထိခိုက်လွယ်မှုအမျိုးအစား | ထိခိုက်လွယ်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|
| ၁၉ | အခြား | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ နန့်ဖောင်းစင်ကျေးရွာသားများ ပိုင်ဆိုင်သော မြေများသည် အသင့်အတင့် ကောင်းမွန်မှုရှိပါသည်။ မြေများကို ထပ်မံပြုပြင်ရန် လိုအပ်မှုရှိသောကြောင့် လိုအပ်သောချေးငွေ၊ ဓာတ်မြေဩဇာများကို အရစ်ကျချေးပေးနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးသူများ ခုခံအားကျ ဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါများလည်း အသင့်အတင့်ရှိပါသည်။ လူကုန်ကူးမှု မရှိသေးသော်လည်း ကာကွယ် တားဆီးနိုင်ရန် ဌာနဆိုင်ရာတာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ လာရောက်ကာကွယ်မှုများ ပြုလုပ်ပေးရန် လိုအပ်ပါ သည်။

(၁.၅.၄) ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ

ဇယား (၁၀) ထိခိုက်သက်ရောက်မှုခံရနိုင်သည့်သူများ

| စဉ် | ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ | ထိခိုက်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|
| ၁ | လူငယ် | မြင့် | မူးယစ်ဆေး သုံးစွဲမှုများခြင်း |
| ၂ | အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သည့် ဆင်းရဲသည့် အိမ်ထောင်စု | မြင့် | မူးယစ်ဆေး သုံးစွဲမှုများခြင်း ကြောင့် အမျိုးသားများ သေ ဆုံးခြင်း |
| ၃ | မြေယာမဲ့၊ ဆင်းရဲသားတောင်သူ | မြင့် | အလုပ်အကိုင်မရှိ |
| ၄ | သဘာဝဘေးဒဏ် ဆိုးရွားစွာ ကျရောက်နိုင်သော အိမ်ထောင်စု/ ကူးစက်ရောဂါ ထူပြောသောဒေသတွင် နေထိုင်သူ | နိမ့် | မြစ်၊ ပင်လယ်နှင့် ဝေးသော ကြောင့် သဘာဝဘေးဒဏ် ထိ ခိုက်မှု နည်းပါး |
| ၅ | မြစ်ကမ်းဘေး နေထိုင်သူများ | နိမ့် | မြစ်မရှိခြင်းကြောင့်၌ |
| ၆ | မတော်တဆမှုဖြစ်နိုင်ခြေများသောနေရာ (Prone to accident) တွင် နေထိုင်သူများ | နိမ့် | ချောင်းငဘေး |
| ၇ | ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းခံရသူ များ (IDP) | နိမ့် | စစ်ဘေးဒဏ်နှင့် ဝေးသော ကြောင့် |
| ၈ | မြေနိမ့်ပိုင်းနေထိုင်သူများ | နိမ့် | |
| ၉ | ငါးကန်ပိုင်ရှင် | နိမ့် | ငါးကန်မရှိ |
| ၁၀ | လက်လုပ်လက်စားများ၊ ကျပန်း | မြင့် | အလုပ်အကိုင် အတည်တကျ မရှိ |
| ၁၁ | လူနည်းစုလူမျိုးများ | နိမ့် | |
| ၁၂ | ဒေသတွင်းပဋိပက္ခဧရိယာတွင် နေထိုင်သူများ | နိမ့် | စစ်ဘေးဒဏ်နှင့် ဝေးသော ကြောင့် |
| ၁၃ | နယ်စပ်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများ | နိမ့် | နယ်စပ်ဒေသနှင့် ဝေးသော ကြောင့် |
| ၁၄ | ရွှေတွင်းလုပ်သား | လတ် | ရွှေလုပ်သူများ အနည်းငယ်ရှိ |
| ၁၅ | ဆေးစွဲသူများ | မြင့် | ဥပဒေစိုးမိုးမှု အားနည်း၊ လွယ်ကူ စားသုံးမှု ရရှိမှု |
| ၁၆ | ကူးစက်ရောဂါရနိုင်ခြေရှိသော သူများ | လတ် | ကျန်းမာရေး၊ အသိပညာများ အားနည်းခြင်းကြောင့် |
| ၁၇ | လှည့်လည်သွားလာ၍ဈေးရောင်းသူများ | နိမ့် | ဈေးတွင်ရောင်း |
| ၁၈ | နေရပ်ပြန် အခြေချသူများ | နိမ့် | ရွှေ့ပြောင်းခြင်းမရှိ |
| ၁၉ | ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ | နိမ့် | ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ရန် အ လုပ်မရှိ |
| ၂၀ | ကားသမား | နိမ့် | ကားမောင်းသူမရှိ |
| ၂၁ | အခြား | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လူငယ်ထိခိုက်မှုများသည် မြင့်သောခြေအနေတွင်ရှိပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါး များ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုများပြားနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အသက်ဆိုင်ရာများမှလည်း ဖမ်းဆီး တားမြစ်ခြင်းများမှာလည်း လျော့နည်းနေပါသည်။ အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သည် ဆင်းရဲသည့် အိမ်ထောင်စုများမှာလည်း မြင့်မားပါသည်။ အမျိုးသားများ

မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်းကြောင့် သေဆုံးမှု မြင့်မားပါသည်။ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရန် မြေယာများမရှိသည့်အတွက် မြေယာမဲ့၊ ဆင်းရဲသားတောင်သူ များ မြင့်မားပါသည်။ မြစ်မရှိသောကြောင့် မြစ်ကမ်းဆေးနေထိုင်သူများ နည်းပါးပါသည်။ ငါးကန် မရှိ သောကြောင့် ငါးကန်ပိုင်ဆိုင်ရှင် မရှိပါ။ အလုပ်အကိုင် အတည်တကျမရှိသည့်အတွက် လက်လုပ်လက် စား ကျပန်းများ ပေါများပါသည်။

(၂) ကျေးရွာ၏ လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ

(၂.၁) ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ အခြေအနေ

(၂.၁.၁) ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ

ဇယား (၁၁) ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ

| စဉ် | အဖွဲ့အစည်း အမည် | အမျိုးအစား (၁/၂/၃) | အဖွဲ့ဝင်ဦးရေ | | | လုပ်ငန်း တာဝန် | ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသူများ (၄/၅) | စွမ်းဆောင်နိုင်မှု (၆/၇/၈) |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ကျား | မ | ပေါင်း | | | |
| ၁ | အမျိုးသမီးရေး ရာ | ၃ | | ၁၀ | ၁၀ | ကျန်းမာရေး | ၁၀ | ၅ |
| ၂ | မိခင်နှင့် ကလေး | ၂ | | ၁၀ | ၁၀ | ကျန်းမာရေး | ၅ | ၆ |
| ၃ | ပြည်သူစစ် | ၂ | ၅ | | ၅ | ကျေးရွာ လုံခြုံ ရေး | ၇ | ၅ |
| ၄ | သာသနာရေး | ၁ | ၁၅ | ၁၅ | ၃၀ | ဘာသာရေး၊ လူမှု | ၃ | ၄ |
| ၅ | မီးသတ် | ၁ | ၁၀ | | ၁၀ | ကျေးရွာ လုံခြုံ ရေး | ၄ | ၇ |
| ၆ | လူငယ်အဖွဲ့ | ၁ | ၃၀ | ၅၀ | ၈၀ | လူမှုရေး | ၃ | ၅ |
| ၇ | သမဝါယမ | ၂ | ၁၀ | | ၁၀ | ငွေကြေး ဝန် ဆောင် | ၅ | ၆ |
| | | | | | | | | |
| | | | | | | | | |
| | | | | | | | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု။

အုပ်စုအမျိုးအစား

(၁) စီးပွားရေးအခြေခံသောအုပ်စု- လယ်သမားအဖွဲ့၊ ငွေစုငွေချေးအဖွဲ့ စသည့်။

(၂) လူမှုရေးအဖွဲ့ - ဥပမာ - အမျိုးသမီးအဖွဲ့၊ လူငယ်အဖွဲ့၊ ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့။

(၃) ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့။

ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသူများ

(၄) ကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင်

(၅) ပြင်ပအဖွဲ့အစည်း

အဖွဲ့စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအခြေအနေ

(၆) ကောင်း - လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက် (၁-၂) ခု အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့။ ပုံမှန်အစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်းနှင့် တက်ရောက်မှုကောင်း၊ မှတ်တမ်းများကို စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း၊ ကျေးရွာတွင်းရှိ အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု ရှိခြင်း။

(၇) သင့် - လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက် (၁-၂) ခု အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့။ ပုံမှန်အစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်းနှင့် အသင့်အတင့် တက်ရောက်မှုရှိ၊ မှတ်တမ်းအချို့ စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း။

(၈) ညံ့ (အားနည်း) - ကြုံသလို အစည်းအဝေးကျင်းပခြင်း၊ မှတ်တမ်းအချို့သာ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့သည် ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ အမျိုးသမီးကာကွယ်ပေးရန် ကိစ္စများတွင် ဝင်ရောက်ကူညီပါသည်။ မိခင်နှင့် ကလေးသည်လည်း လူမှုရေးကိစ္စများ၊ ပညာရေးကိစ္စများ၊ ဘာသာရေးကိစ္စများကို ဝင်ရောက်ကူညီပါသည်။ ရပ်ရွာလုံခြုံရေးအတွက် ပြည်သူစစ်တပ်ဖွဲ့ဝင်များက တာဝန်ယူ ပါသည်။ မီးဘေးလုံခြုံရေးအတွက် မီးသတ်တပ်ဖွဲ့ဝင်များက တာဝန်ယူကြပါသည်။ လူငယ်အဖွဲ့များက သာရေး၊ နာရေး၊ ဘာသာရေးကိစ္စများကို တာဝန်ယူကြပါသည်။ သမသည် အသင်းဝင် ၁၀ဦးဖြင့် ၆လတစ်ကြိမ် ချေးငွေ များ ထုတ်ပေးပါသည်။

(၂.၁.၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်နေသောပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ

ဇယား (၁၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ

| စဉ် | အမည် | အဖွဲ့အစည်းအမျိုးအစား (၁/၂/၃/၄/၅/၆/၇) | အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် အစီအစဉ် |
|---|---|---|---|

| စဉ် | အမည် | အဖွဲ့အစည်းအမျိုးအစား (၁/၂/၃/၄/၅/၆/၇) | အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် အစီအစဉ် |
|---|---|---|---|
| ၁ | | | |
| ၂ | | | |
| ၃ | | | |
| ၄ | | | |
| ၅ | | | |
| ၆ | | | |

**ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။**

**မှတ်ချက်။**

(၁) ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သောအဖွဲ့အစည်း (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၂) အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၃) အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း

(၄) ဘက်ပေါင်းစုံဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ-ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)

(၅) ကဏ္ဍအလိုက် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်း (ဥပမာ – UK Aid, GIZ စသည့်)

(၆) ပရဟိတအဖွဲ့ (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၇) ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်း များမရှိပါ။**

**(၂.၂) စီးပွားရေးနှင့်အသက်မွေးမှု အခြေအနေ**

**(၂.၂.၁) သီးနှံထုတ်လုပ်ရေး**

**(၂.၂.၁.၁) စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု**

ဇယား (၁၃) ကျေးရွာ၏**စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊မြေယာပိုင်ဆိုင်သည့် အိမ်ထောင်စု**

| စဉ် | မြေပိုင်ဆိုင်မှုအရွယ်အစား | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | အိမ်ထောင်စု % | ဖွံ့ဖြိုးရေးအမြင်သတ်မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|
| ၁ | မြေယာမဲ့ | ၁၃ | ၃၇.၁၄% | မြေမဲ့ယာမဲ့ |
| ၂ | ၂.၅ ဧကအောက် | | | ဆင်းရဲသားတောင်သူ |
| ၃ | ၂.၅ ဧကမှ ၅ ဧကထိ | ၂ | ၅.၇၁% | တောင်သူငယ် |
| ၄ | ၅ ဧကမှ ၁၂.၅ ဧက ကြား | ၁၁ | ၃၁.၄၃% | အလယ်အလတ်စား တောင်သူ |
| ၅ | ၁၂.၅ ဧက အထက် | ၉ | ၂၅.၇၁ | တောင်သူကြီး |
| ကျေးရွာရှိအိမ်ထောင်စု စုစုပေါင်း | | ၃၅ | ၁၀၀% | |

**ရင်းမြစ်… (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မြေယာမဲ့အရေအတွက် အိမ်ထောင်စု၁၃အိမ်ထောင်စု ၃၇.၁၄%တွေ့ရှိပါ သည်။ ၂.၅ဧကမှ ၅ဧကအထိ အိမ်ထောင်စု၂အိမ်ထောင်စု ၅.၇၁ တွေ့ရှိရပါသည်။ အလယ်အလတ်စား တောင်သူ ၅ဧကမှ ၁၂.၅ဧကကြား အိမ်ထောင်စု ၁၁အိမ်ထောင်စု ၃၁.၄၃%တွေ့ရှိရပါသည်။ တောင်သူ ကြီး ၁၂.၅ဧကအထက် အိမ်ထောင်စု ၉အိမ်ထောင်စု ၂၅.၇၁% တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စု စုစုပေါင်း၃၅အိမ်ထောင်စု ရှိပါသည်။**

**(၂.၂.၁.၂) အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ရေရင်းမြစ်များမှ ရေသွင်းနိုင်သည့်ဧရိယာ**

**ဇယား (၁၄)** ကျေးရွာ၏ ရေရင်းမြစ်နှင့် **ရေသွင်းဧရိယာ**

| စဉ် | ရင်းမြစ် | အစိုးရ /ပုဂ္ဂလိက | ရေသောက်ကေ | ရရှိနိုင်မှု | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | တန်ခိုးပတ်လုံး/ ရာသီအလိုက် | လုံလောက်မှု (ရှိ/မရှိ) |
| ၁ | ဆည် | အစိုးရ | | ရာသီအလိုက် | မရှိ |
| ၂ | ရေလွှဲဆည် | | | | |

| စဉ် | ရင်းမြစ် | အစိုးရ /ပုဂ္ဂလိက | ရေသောက်ကေ | ရရှိနိုင်မှု | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | တန္နစ်ပတ်လုံး/ ရာသီအလိုက် | လုံလောက်မှု (ရှိ/မရှိ) |
| ၃ | မြစ်ရေတင်စီမံကိန်း | | | | |
| ၄ | အဝီစိတွင်း | | | | |
| ၅ | လက်ငင် ရေတွင်း | | | | |
| ၆ | စိမ့်စမ်းရေ | | | | |
| ၇ | ချောင်းရေ | | | | |
| ၈ | အခြား | | | | |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မိုးရေကိုသာ အဓိကမှီခိုရသည်။ အခြားရေအရင်းအမြစ်များမှ ရေသွင်းနိုင် ခြင်းမရှိပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ စက်ရေတွင်းများ ဖောက်ပေးနိုင်ပါက တောင်သူများ ပိုမိုစိုက်ပျိုးနိုင်ပါမည် ဖြစ် ပါသည်။

(၂.၂.၁.၃) အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း

ဇယား (၁၅) အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း

| သီးနှံ | စုစုပေါင်း စိုက်ကေ | သီးနှံထွက်မှု | | | | သီးနှံ စိုက်ပျိုးသည့် ကာလ | | သွင်းအားစု လိုအပ်ချက် (နိမ့်/လတ်/ မြင့်) | အမြတ် ရရှိနိုင်မှု (နိမ့်/လတ်/ မြင့်) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | ယူနစ် | အနည်းဆုံး | အများဆုံး | ပျမ်းမျှ | မှ | ထိ | | | |
| စပါး | ၂၇၆.၆၄ | တင်း | ၃၀ | ၁၀၀ | ၈၀ | ၆လ | ၁၀လ | နိမ့် | နိမ့် | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ စပါးကေကို ၂၇၆.၆၄ကေ စိုက်ကြပြီး တင်းယူနစ်ဖြင့် ယူပါသည်။ ၁ကေ လျှင် အနည်းဆုံး၃၀တင်းနှင့် အများဆုံး ၅၀တင်း ရရှိပါသည်။

(၂.၂.၁.၄) လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများ

ဇယား (၁၆) ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးရေးသုံးကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှု

| စက်အမျိုးအစား | ပိုင်ဆိုင်မှု | | | | | စက်ကိရိယာငှားရမ်းလုပ်ကိုင်နေသော တောင်သူ အရေအတွက် | မှတ်ချက်/ အခြေအနေ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | တစ်ဦးချင်းပိုင် | အဖွဲ့ပိုင် | | ရွာပိုင် | | | |
| | | အရေအတွက် | လယ်သမားဦးရေ | အရေအတွက် | လယ်သမားဦးရေ | | |
| ထွန်စက် | ၁ | | | | | | |
| လက်တွန်းထွန်စက် | ၁၆ | | | | | | |
| အစေ့ချ ကိရိယာ | | | | | | | |
| ရိတ်သိမ်းခြေလှေ့စက် | | | | | | | |
| ရိတ်သိမ်းစက် | ၂ | | | | | | |
| ခြေလှေ့စက် | ၂ | | | | | | |
| ရေစုပ်စက် | | | | | | | |
| ခြေနင်းရေတင်စက် | | | | | | | |

| စက်အမျိုးအစား | ပိုင်ဆိုင်မှု | | | | | စက်ကိရိယာငှားရမ်းလုပ်ကိုင်နေသော တောင်သူအရေအတွက် | မှတ်ချက်/အခြေအနေ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | တစ်ဦးချင်းပိုင် | အဖွဲ့ပိုင် | | ရွာပိုင် | | | |
| | | အရေအတွက် | လယ်သမားဦးရေ | အရေအတွက် | လယ်သမားဦးရေ | | |
| မြက်ရိတ်စက် | | | | | | | |
| အခြား | | | | | | | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လက်တွန်းထွန်စက် ပိုင်ဆိုင်သူ၁၆ဦး၊ လက်တွန်းထွန်စက်ငှားရမ်းလုပ်ကိုင် သူ၃ဦး၊ ခြွေလှေ့စက်ပိုင်ဆိုင်သူ၂ဦး၊ ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်သူ၂၀ဦး၊ ရေစုပ်စက်ပိုင်ဆိုင်သူမရှိ၊ ငှားရမ်းလုပ် ကိုင်သူမရှိ၊ မြက်ရိတ်စက်ပိုင်ဆိုင်သူ၁ဦးတွေ့ရှိပါသည်။ အခြားစက်အမျိုးအစားပိုင်ဆိုင်သူမရှိပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရိတ်သိမ်းခြွေလှေ့စက်များနှင့် ရိတ်သိမ်းစက်များကို အရစ်ကျနှစ်ရှည် စီမံကိန်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးပါက တောင်သူများ အသုံးပြုလာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။**

**(၂.၂.၁.၅) သီးနှံအထွက်နှုန်း တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ**

**ဇယား (၁၇) သီးနှံထုတ်လုပ်မှု တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ**

| အခြေအနေ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| မြေ(စိုက်ပျိုးမြေရရှိနိုင်မှု၊မြေဆီဩဇာ) | နှစ်တိုင်း စိုက်လို့သဘာဝဘေးဥစ်ဥမ်းလို့ မြေဩဇာပျက်ဆီး |
| ရေရင်းမြစ် | မိုးရေအဓိကမှီခိုခြင်း |
| သဘာဝမြေဆွေး၊ အော်ဂဲနစ်မြေဩဇာ | အနည်းအကျဉ်းရှိခြင်း |
| အော်ဂဲနစ်/ဓာတု ပိုးသတ်ဆေး | နည်းတွင် |
| ချေးငွေနှင့် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုများ | ဝန်ဆောင်မှု အားနည်းသည် |
| နည်းပညာ၊ အုပ်ချုပ်ရေး ပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု များ | မရှိ၊ ပညာပေးမှုအားနည်း |
| သွင်းအားစုဈေးကွက် | |
| ထုတ်လုပ်မှုဈေးကွက်နှင့်ကုန်သွယ်မှု | မကောင်း၊ ကုန်သည်မရှိ |
| အခြား | |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အစိုးရဦးစီး ဌာနများ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ စိုက်ပျိုးမြေမှာလည်း နှစ်တိုင်းစိုက်ပျိုးကာ သဘာဝဘေးဥစ်ဥမ်းမှု ဖြစ်ပြီး မြေဩဇာပျက်ဆီးမှုများဖြစ်နေပါသည်။ မိုးရေကို အဓိကမှီခိုရ၍ ရေအရင်းအမြစ်ကို ရရှိပါသည်။ ချေးငွေ နှင့် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုများလည်း အားနည်းပါသည်။ နည်းပညာ၊ အုပ်ချုပ်ရေး ပိုင်ဆိုင်ဝန်ဆောင်မှု မှာလည်း အားနည်းပါသည်။ ကုန်သည်များများမှာလည်း ချဲ့ချဲ့ထွင်ထွင် များများပြားပြား မရှိသော ကြောင့် ဖြစ်ပါမည်။**

**(၂.၂.၁.၆) သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ**

**ဇယား (၁၈) သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ**

| ပြဿနာ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| စိုက်ပျိုးမြေ တိုးချဲ့နိုင်မှု | မရှိ၊ ချဲ့ထွင်ရန် မြေယာများမရှိခြင်း |
| မြေဆီဩဇာ အခြေအနေ | မကောင်း၊ ဓာတုပိုးသတ်ဆေးများ အလွန်အကျွံသုံးစွဲမှုကြောင့် |
| ငွေကြေးအရင်းအနှီးရရှိနိုင်မှု | မရှိ၊ မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းများမှ အထောက်အပံ့မရှိ |
| စိုက်ပျိုးရေး သွင်းအားစုများ အချိန်မီ | မရှိ၊ ငွေကြေးပြဿနာများရှိခြင်းကြောင့် |

| ပြဿနာ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| ရရှိအသုံးချနိုင်မှု | |
| လုပ်သားရှားပါးမှု (ကျွမ်းကျင် သူ/ မကျွမ်းကျင်သူ) | **ကျွမ်းကျင်သူမရှိ၊ ကျွမ်းကျင်သူနည်းပါး** |
| ရေရင်းမြစ်များ ရရှိနိုင်မှု | **အားနည်း၊ မိုးရေကိုသာ မှီခိုရ** |
| စိုက်ပျိုးရေမလုံလောက်မှု | **မရှိ** |
| ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါ | **ပိုးသတ်ဆေး သုံးစွဲမှုများခြင်းကြောင့်** |
| ဈေးကွက် လက်လှမ်းမီမှု | **ကုန်သည်များ နည်းပါးခြင်း** |
| နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ | **နည်းပညာအကူအညီများ မရှိပါ** |
| **အခြား** | |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် အစိုးရဦးစီး ဌာနများ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ စိုက်ပျိုးမြေ တိုးချဲ့နိုင်မှုမှာ အလွန်နည်းပါးပါသည်။ ချဲ့ထွင်ရန်မြေယာများ မရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မြေဆီဩဇာမှာလည်း ပိုးသတ်ဆေးများ သုံးစွဲမှုကြောင့် မကောင်းပါ။ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမှ အထောက်အပံ့မရှိသောကြောင့် ငွေကြေးအရင်းအနှီး ရရှိနိုင်မှု မရှိပါ။ ပိုးသတ် ဆေး သုံးစွဲမှုများခြင်းကြောင့် ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါကျရောက်မှုများပါသည်။ ကုန်သည်များ နည်းပါးခြင်း ကြောင့် ဈေးကွက်လက်လှမ်းမှီမှု နည်းပါးပါသည်။ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းများမှ နည်းပညာထောက်ပံ့ ခြင်း မရှိပါ။**

**(၂.၂.၂) မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း**

**(၂.၂.၂.၁) မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေ**

**ဇယား (၁၉) မွေးမြူရေးနှင့်ငါးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေ**

| မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း | အိမ်ထောင်စု | ကောင်ရေ | မှတ်ချက်/အခြေအနေ |
|---|---|---|---|
| **မွေးမြူရေး** | | | |
| **ခိုင်းနွား** | ၁၆ | ၆၈ | |
| **နို့စားနွား** | | | |
| **မြင်း** | | | |
| **ကျွဲ** | ၈ | ၃၉ | |
| မြည်း | | | |
| လား | | | |
| ဆိတ် | | | |
| သိုး | | | |
| ဝက် | ၂၄ | ၁၄၁ | |
| ကြက် | ၂၈ | ၄၅၅ | |
| ဘဲ | | | |
| နွားနောက် | | | |
| အခြား | | | |
| **ငါးလုပ်ငန်း** | | | |
| ငါးကန် | | | |
| ပုဇွန်ကန် | | | |
| ဂဏန်းမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း | | | |
| ရေချို ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း | | | |
| ကမ်းလွန် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း | | | |
| အခြား | | | |

**ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ခိုင်းနွားမွေးမြူမှုမှာ အိမ်ထောင်စု၁ဖကောင်ရေ ၆၈ရှိပါသည်။ ကျွဲမွေးမြူ မှုများမှာ အိမ်ထောင်စု၈နှင့်**

**ကောင်ရှိပါသည်။ ဝက်မွေးမြူမှုမှာ အိမ်ထောင်စု၂၄နှင့် ကောင်ရော၄ကောင် ရှိပါသည်။ ကြက်မွေးမြူမှုမှာ အိမ်ထောင်စု၂၈နှင့် ကောင်ရ ၄၅၅ကောင်ရှိပါသည်။ အခြားတိရိစ္ဆာန် မွေးမြူခြင်း မရှိပါ။**

**(၂.၂.၂.၂) မွေးမြူရေးကဏ္ဍ တိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ**

ဇယား (၂၀) **မွေးမြူရေးကဏ္ဍ ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ**

| အခွင့်အလမ်း | ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| **မွေးမြူရေး** | |
| **စားကျက်မြေ** | |
| **ရေရရှိမှု** | |
| မျိုးတိရစ္ဆာန် လက်လှမ်းမီမှု | |
| ချေးငွေ | |
| သွင်းအားစုဈေးကွက် | |
| ဝန်ဆောင်မှုဈေးကွက် | |
| ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှု | |
| **အိမ်ခြံဝင်းအတွင်း မြေနေရာ လုံလောက်မှု** | |
| **အခြား** | |
| **ငါးလုပ်ငန်း** | |
| **ငါး/ပုဇွန်သားပေါက် လက်လှမ်းမီမှု** | |
| **ချေးငွေ** | |
| **သွင်းအားစု လက်လှမ်းမီမှု** | |
| နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ | |
| ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှု | |
| **အခြား** | |

**ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ စားကျက်မြေအဖြစ် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိ။ ရေရရှိမှု မလုံလောက်ပါ နည်းပညာ အားနည်းခြင်းကြောင့် မျိုးတိရိစ္ဆာန်များ လက်လှမ်းမှီမှုမရှိပါ။ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းများမှ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းမရှိသောကြောင့် ချေးငွေလုံလောက်မှု မရှိပါ။ အခြားအခွင့်အလမ်းများလည်းမရှိ။**

**(၂.၂.၂.၃) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ**

ဇယား (၂၁) **မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ**

| ပြဿနာနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| **မွေးမြူရေး** | |
| ချေးငွေရရှိနိုင်မှု | သမကနေ ဖြေကြိမ် |
| ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားမှု | |
| နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ | |
| စီးပွားဖြစ် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် လိုင်စင်/ လေလံ လက်လှမ်းမီမှု | |
| အခြား | |
| **ငါးလုပ်ငန်း** | |
| ငါးဖမ်းခွင့် ရရှိနိုင်မှု | |
| ချေးငွေရရှိနိုင်မှု | |

| ပြဿနာနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| အခြား | |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) မြို့နယ် မွေး/ကု ဦးစီးဌာန၊ မြို့နယ် ငါးလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာန။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ သမမှ ဖလ၁ကြိမ်ရရှိပါသည်။ အတိုး၁ကျပ်ခွဲတိုးဖြင့် ဖလ၁ကြိမ်ပေးဆပ် ပါသည်။ အတိုးများလျော့ပေးနိုင်ပါက တောင်သူများဝင်ငွေများလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ မွေးမြူရေးလုပ် ငန်းများ မရှိသော်လည်း နည်းပညာနဲ့ ချေးငွေများလုံလောက်စွာ ရရှိနိုင်ပါက မွေးမြူရေးလုပ်ကိုင်သူ ပေါလာမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးစိုက်ဘဏ်မှလည်း တောင်သူများအား ၁၉က၁၅၀၀၀၀နှုန်း အတိုး၆၇ပြားဖြင့် ၁နှစ်၁ကြိမ်ချေးပေးပါသည်။ သမက ၁၉က၁၀၀၀၀၀နှုန်း ချေးပေးပါသည်။ တောင်သူ ထွက်သီးနှံ၊ စပါး၊ အခြားဟင်းသီးဟင်းရွက်များအား ပြည်ပဈေးကွက်ရရှိမည်ဆိုပါက တောင်သူများ ပိုမိုလုပ်ကိုင်ကြမှာဖြစ်ပြီး ဈေးကောင်းများလည်း ရရှိကြမည်ဖြစ်ပါသည်။**

**(၂.၂.၃) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ**

**(၂.၂.၃.၁) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ**

ဇယား (၂၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ (ထုတ်ကုန်လုပ် ငန်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှု) | လုပ်ငန်း အရေအတွက် | ဝန်ထမ်း / အလုပ်သမ ား အရေ အတွက် | မိသားစုဝင် လုပ်အား | ရပ်တည်နိုင်မှု (နိမ့်၊ လတ်၊ မြင့်) နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| ၁ | သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝ ရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း | | | | |
| ၂ | ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း | | | | |
| ၃ | လျှပ်စစ်၊ ဓာတ်ငွေ့နှင့် ရေပေး ဝေရေး | | | | |
| ၄ | ဆောက်လုပ်ရေး၊လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်း | | | | |
| ၅ | ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံး ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး | | | | |
| ၆ | ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆံပင်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ) | | | | |
| ၇ | လက်လီ-လက်ကားရောင်းဝယ်ရေး | | | | |
| ၈ | ဟိုတယ်နှင့် စားသောက်ဆိုင် လုပ်ငန်း | | | | |
| ၉ | ပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်ရေး နှင့် ဆက်သွယ်ရေး | | | | |
| ၁၀ | ငွေချေး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း (ဘဏ်၊ ငွေချေးခြင်းလုပ်ငန်း အပါအဝင် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း) | | | | |
| ၁၁ | အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ်ငှားရမ်း ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းများ | | | | |
| ၁၂ | ပြည်သူဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ( အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် **ဘေးကင်းလုံခြုံရေး**) | | | | နိမ့် |
| ၁၃ | ပညာရေး | | | | နိမ့် |

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ (ထုတ်ကုန်လုပ် ငန်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု) | လုပ်ငန်း အရေအတွက် | ဝန်ထမ်း / အလုပ်သမ ား အရေ အတွက် | မိသားစုဝင် လုပ်အား | ရပ်တည်နိုင်မှု (နိမ့်၊ လတ်၊ မြင့်) နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| ၁၄ | ကျန်းမာရေး | | | | နိမ့် |
| ၁၅ | လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ | | | | နိမ့် |
| ၁၆ | အိမ်များတွင် အင်္ဂါးလိုက်လုပ်သူများနှင့် အမျိုးအမည် မဖော်ပြနိုင်သော လုပ်ငန်းများ | | | | နိမ့် |
| ၁၇ | ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများတွင် လုပ်ကိုင်သူများ (ဥပမာ – UN, INGOs, Companies. etc.,) | | | | နိမ့် |
| | **စုစုပေါင်းအသက်မွေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူဦးရေ** | | | | |

**ရင်းမြစ် ...(၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း – ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။**

### (၂.၂.၃.၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်း၊ ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား (၂၃-က) **စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး**မဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ

| အခွင့်အလမ်း | ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးများ ကောင်းမွန်ခြင်း | **ဌာနများမှ ပြုပြင်ထားပေးခြင်း** |
| **စီးပွားရေး လုပ်ကွက်များ ရှားပါးနေသော်လည်း မိသားစု အလိုက် တစ်ပိုင်တစ်နိုင် စိုက် ပျိုး မွေးမြူနေခြင်း** | **ကြက်၊ ဝက် မွေးမြူသူအနည်းငယ်ရှိခြင်း** |
| | |
| | |
| | |

**ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း – ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးများမှာ ဌာနများမှ ပြုပြင်ထားပေးခြင်းကြောင့် အနည်းငယ်ကောင်းမွန်ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ကွက်များ ရှားပါးနေသော်လည်း မိသားစုအလိုက် တစ်ပိုင်တစ်နိုင် စိုက်ပျိုးမွေးမြူနေခြင်းများ( ကြက်၊ ဝက်) မွေးမြူသူ အနည်းငယ်ရှိပါသည်။**

ဇယား(၂၃-ခ) **စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး**မဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် **ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲ**များ

| ပြဿနာနှင့်အခက်အခဲများ | ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| အတတ်ပညာ အားနည်းခြင်း နှင့် ချေတာစုဆောင်းမှု အား နည်းခြင်း | **ဈေးရောင်းမည်ဆိုပါက ပစ္စည်းအမျိုး၁၀၀အရင်းမပြောင်းဘဲ အမြတ်ကို တာစားသုံးစရိတ်ပြုရခြင်းဆိုတဲ့ ဈေးရောင်းခြင်း၊ အတတ်ကို နားမ လည်ဘဲ ရောင်းသောဈေးဆိုင်များ ပြတ်ခြင်း။** |
| | |
| | |
| | |

**ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဈေးရောင်း၊ ဈေးဝယ် အတတ်ပညာအားနည်းခြင်းနှင့် စုဆောင်းမှု မပြုတတ်သော ဈေးရောင်းသူများအား အရောင်းအဝယ်ဆိုင်ရာ နည်းပညာများပို့ချနိုင်မည် ဆိုပါက မိမိဘဝနဲ့ မိမိအရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်း အပ်စပ်ပြီး လုပ်ငန်းတည်မြဲနိုင်ပါသည်။**

## (၂.၃) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ

### (၂.၃.၁) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ

**ဇယား (၂၄) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ**

| # | ပုံစံ | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | လူဦးရေ | | | ပြည်တွင်း | | | ပြည်ပ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ကျား | မ | ပေါင်း | ကျား | မ | ပေါင်း | ကျား | မ | ပေါင်း |
| ၁ | **ရွှေ့ပြောင်း**လုပ်သားတစ်ဦး အနည်းဆုံးရှိသော အိမ်ထောင်စု | | | | | | | | | | |
| ၂ | **ရွှေ့ပြောင်း**လုပ်ကိုင် သောကျေးရွာရှိလူဦးရေ | | | | | | | | | | |
| ၃ | **ကျေးရွာပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းမှုကာလ** | | | | | | | | | | |
| | ၃ လ အထိ | | | | | | | | | | |
| | ၆ လ အထိ | | | | | | ၂ | | | | |
| | ၁၂ လ အထိ | | ၆ | ၁၁ | ၁၇ | ၆ | ၁၁ | ၁၇ | | | |
| | ၁၂ လ အထက် | | ၇ | ၂ | ၉ | ၇ | ၂ | ၉ | | | |

**ရင်းမြစ် ...(၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လုပ်ငန်းတည်မြဲခြင်း မရှိသောကြောင့် လုပ်သားမရှိ ၃လအထိရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား မရှိ ၆လအထိအပြောင်းရွှေ့လုပ်သားမှာ မိန်းမ၂ဦးရှိသည်။ ၁၂လအထိ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားမှာ ကျား၆ဦး၊ မ၁၁ဦးရှိသည်။ ပြည်ပလုပ်ကိုင်သူမရှိပါ။**

### (၂.၃.၂) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း

ဇယား (၂၅) **ရွှေ့ပြောင်းသွားလာ**ရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း

| စဉ် | အကြောင်းအရာ | လူဦးရေ |
|---|---|---|
| ၁ | ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေ အခွင့်အလမ်းများ ရှာဖွေရန် | ၁ |
| ၂ | နိုင်ငံရေးနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းရင်း | |
| ၃ | ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုကြောင့် လုံခြုံမှု မရှိသည့် အကြောင်းရင်း | |
| ၄ | အခြား | |

**ရင်းမြစ် ... အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေအခွင့်အလမ်းများရှာဖွေရန် ရွှေ့ပြောင်း သည့် လူဦးရေမှာ၁ဦးရှိပါသည်။ အခြားအကြောင်းအရင်းများကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းခြင်း မရှိပါ။**

### (၂.၃.၃) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှ ပြန်ပို့ငွေ

ဇယား (၂၆) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှပြန်ပို့ငွေ

| စဉ် | အကြောင်းအရာ | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | စုစုပေါင်း | % ကျေးရွာ အတွင်းရှိ စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု | မြင့် | လတ် | နိမ့် |
| ၁ | ပြန်ပို့ငွေကို မှီခိုနေရသော အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | ၆ | ၁၇.၁၄% | | | √ |
| ၂ | ပြန်ပို့ငွေ လမ်းကြောင်းများ | | | | | |
| | - ငွေလွှဲလုပ်ငန်း (ဟွန်ဒီ) | ၁ | ၂.၈၅% | | | √ |
| | - ဘဏ် | ၁ | ၂.၈၅% | | | √ |
| | - လူကြုံဖြင့်လွှဲပို့ခြင်း | ၂ | ၅.၇၁% | | | √ |

| စဉ် | အကြောင်းအရာ | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | စုစုပေါင်း | % ကျေးရွာ အတွင်းရှိ စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု | မြင့် | လတ် | နိမ့် |
| | - ငွေလွှဲလုပ်ငန်းနှင့် ဘဏ် | | | | | |
| | - ငွေလွှဲလုပ်ငန်း၊ ဘဏ်နှင့်လူကြုံဖြင့်လွှဲပို့ခြင်း | | | | | |

**ရင်းမြစ် ... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများမှ လွှဲငွေများကို လူကြုံဖြင့် လွှဲပို့ခြင်းကို အများဆုံးအသုံး ပြုကြပြီး ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၅.၇၁%ရှိပါသည်။ ဘဏ်လုပ်ငန်းဖြင့်လွှဲငွေ ၁ဦးခန့်သာရှိပြီး ၂.၈၅%ရှိပါသည်။ ဟွန်ဒီဖြင့် လွှဲပို့သော အချိုးမှာ ၂.၈၅%ရှိပါသည်။**

## (၂.၄) ကုန်စည်နှင့်ဝန်ဆောင်မှုဈေးကွက်

**ဇယား** (၂၇) ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု၊ ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု အခြေအနေ

| ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု | အနီးဆုံးဈေး | အကြီးစားဈေးကွက် |
|---|---|---|
| ရွာမှအကွာအဝေး(မိုင်) | | |
| သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လမ်းကြောင်း နှင့် ၎င်း၏ အထောက်အပံ့များ | | |
| ကုန်စည်အမျိုးအစားနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်မှု | | |
| ဈေးအခြေခံအဆောက်အဦနှင့် ဝန်ဆောင်မှု | | |

**ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဈေးကွက်မရှိပါ။**

## (၂.၅) ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

ဇယား (၂၈) ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

| ချေးငွေ ရရှိနိုင်သည့် နေရာ | ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှု အမျိုးအစား | ပြန်လည် ပေးဆပ်ရမည့် ကာလ | အတိုးနှုန်း (လ) | အပေါင်ခံ ပစ္စည်း လိုအပ်မှု | ချေးငွေရရန် အခက်အခဲများ |
|---|---|---|---|---|---|
| အစိုးရဘဏ် (စိုက်ပျိုးရေး ဘဏ်၊ သ မချေး ငွေ) | | | | | |
| ပုဂ္ဂလိကဘဏ် | | | | | |
| ပုဂ္ဂလိက အသေးစား ချေးငွေဝန် ဆောင်မှုကဏ္ဍ | | | | | |
| အဖွဲ့အလိုက်ငွေစု/ငေ ွေးချေးအစီအစဉ် | | | | | |
| ငွေချေးပေးသူ | | | | | |
| အပေါင်ဆိုင် | | | | | |
| မိတ်ဆွေနှင့်ဆွေ မျိုးများ | | | | | |
| အခြား | | | | | |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု ပေးသောအဖွဲ့များ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ အစိုးရဘဏ်အနေဖြင့် လာလျှင်၆.၇ပြားနှုန်းဖြင့် ချေးပေးပါသည်။ အပေါင်ခံ ပစ္စည်းအနေနှင့်**

ပုံစံ၇(သို့)လယ်ပြေစာကို ထားရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပုံစံ၇မရှိသည့် တောင်သူများအနေ နှင့် အခက်အခဲများရှိပါသည်။ အဖွဲ့လိုက်ငွေစုငွေချေးအစီအစဉ်ဖြင့် သမဝါယမမှ ၁လလျှင် ၁ကျပ်ခွန်နှုန်း နှင့် ချေးပေးပါသည်။ ပုံစံ၇(သို့)လယ်ပြေစာကိုသာ အပေါင်ခံပစ္စည်းအဖြစ် ထားရပါသည်။ ပုံစံ၇မရှိသည့် တောင်သူများအနေနှင့် အခက်အခဲများရှိပါသည်။

**(၂.၆) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝ ရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှု**

**(၂.၆.၁) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သဘာဝရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိအလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ**

**ဇယား (၂၉) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝရင်းမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက်လက်ရှိ အလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ**

| အခက်အခဲ | အန္တရာယ်ရှိမှု (မြင့်/လတ်/နိမ့်) | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|---|
| မြေဆီဩဇာ အခြေအနေ | မြင့် | ဓာတုပိုးသတ်ဆေးများ သုံးစွဲမှုကြောင့် |
| အပင်မျိုးစိတ်များ | လတ် | သစ်တောများ စည်းကမ်းမဲ့ခုတ်ယူခြင်း |
| ဖျက်ပိုးနှင့်ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်မှု | လတ် | ဓာတုပိုးသတ်ဆေးများ သုံးစွဲကြောင့် |
| ရေရင်းမြစ် | မြင့် | စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စနစ်တကျ မစွန့်ပစ် ခြင်း |
| ငါးမျိုးကွဲများ | မြင့် | စည်းကမ်းမဲ့ ဖမ်းယူမှုကြောင့် မျိုးသုန်း ခြင်း |
| အခြားတိရစ္ဆာန်မျိုးကွဲများ | မြင့် | စည်းကမ်းမဲ့ ဖမ်းယူမှုသတ်ဖြတ်မှု ကြောင့် |
| စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု | မြင့် | နေရာသတ်မှတ်မှုရှိ |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဓာတုပိုးဆေးများ သုံးစွဲမှုကြောင့် မြေဆီဩဇာအခြေအနေ အန္တရာယ်ရှိမှုမှာ မြင့်မားနေပါသည်။ သစ်တောများ စည်းကမ်းမဲ့ခုတ်ယူမှုကြောင့် အပင်မျိုးစိတ်များ အန္တရာယ်ရှိမှု မြင့် မားနေပါသည်။ ဓာတုပိုးသတ်ဆေးများ သုံးစွဲမှုကြောင့် ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါကာကွယ်မှု၏ အန္တရာယ်ရှိမှု မှာ လတ်သောအနေအထားတွင်ရှိပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစနစ်တကျ မစွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် ရေအရင်း အမြစ် အန္တရာယ်ရှိမှုမှာ မြင့်မားနေပါသည်။ စည်းကမ်းမဲ့ဖမ်းယူသတ်ဖြတ်မှုကြောင့် အခြားတိရိစ္ဆာန် မျိုးကွဲများ အန္တရာယ်ရှိမှု မြင့်မားနေပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုတွင် နေရာသတ်မှတ်မှုသဖြင့် အန္တရာယ်ရှိမှု မြင့်မားနေပါသည်။**

**(၂.၇) ပညာရေး**

**(၂.၇.၁) ပညာရေးနှင့် စာတတ်မြောက်မှု**

**ဇယား** (၃၀) မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်အဆင့် စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း

| အတန်းပညာပြီးမြောက်မှု | ကျား | မ | ပေါင်း | ၉ နှစ်နှင့်အထက် လူဦးရေ၏% |
|---|---|---|---|---|
| စာမတတ်သူဦးရေ | | ၅ | ၅ | ၄% |
| ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး | ၄ | | ၄ | ၃% |
| မူလတန်းပညာရေး မပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၁၅ | ၁၉ | ၃၄ | ၂၅% |
| မူလတန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၃၇ | ၂၅ | ၆၂ | ၄၆% |
| အလယ်တန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၈ | ၁၂ | ၂၀ | ၁၅% |
| အထက်တန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ | | ၂ | ၂ | ၁.၅% |
| တက္ကသိုလ်ပညာ ပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၁ | ၆ | ၇ | ၅% |
| **၉ နှစ်နှင့်အထက် လူဦးရေပေါင်း** | **၆၅** | **၆၉** | **၁၃၄** | **၁၀၀%** |

ရင်းမြစ် ...အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ စာမတတ်သူဦးရေကျားမရှိ၊ မ၅ဦး စုစုပေါင်း၅ဦး၊ ၉နှစ်အထက် လူဦးရေ ၄%39ရှိပါသည်။ မူလတန်းပညာရေးမပြီးဆုံးသူဦးရေ ကျား၁၅ဦး၊ မ၁၉ဦး စုစုပေါင်း၃၄ဦးနှင့် %မှာ ၂၅%ရှိပါ သည်။ မူလတန်းပညာရေးပြီးဆုံးသူဦးရေကျား၃၇ဦး၊ မ၂၅ဦး စုစုပေါင်း၆၂ဦးနှင့် ၄၆%ရှိပါသည်။အလယ်တန်း ပညာရေးပြီးဆုံးသူဦးရေကျား၈ဦး၊ မ၁၂ဦးနှင့် စုစုပေါင်း၂၀ဦးမှာ ၁၅%ရှိပါသည်။ အထက်တန်းပညာရေးပြီးဆုံး သူဦးရေမှာ ကျားမရှိ၊ မ၂ဦး စုစုပေါင်း၂ဦး ၁.၅%ရှိပါသည်။ တက္ကသိုလ်ပြီးဆုံးသူဦးရေကျား၁ဦး မ၆ဦး စုစုပေါင်း ၇ဦး ၅%ရှိပါသည်။**

**(၂.၇.၂) ကျောင်းတက်နှုန်း**

**ဇယား** (၃၁) ကျောင်းတက်နှုန်း

| ပညာရေးအဆင့်အတန်း | ကျား | မ | ပေါင်း | စုစုပေါင်းကျောင်းနေအရွယ် လူဦးရေ၏ |
|---|---|---|---|---|
| မူလတန်း(၅-၉နှစ်) | ၁၁ | ၇ | **၁၈** | ၁၁% |
| အလယ်တန်း (၁၀-၁၄နှစ်) | ၁၂ | ၁၁ | **၂၃** | ၁၅% |
| အထက်တန်း (၁၅-၁၆ နှစ်ကြား) | | | | |
| တက္ကသိုလ် ကျောင်းသား၊ သူ | | ၂ | **၂** | ၁% |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ကျောင်းဝင်စာရင်း၊ (၂) ဆယ်အိမ်မှူးများ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မူလတန်း၅-၉နှစ် ကျား၁၁ဦး၊ မ၇ဦး စုစုပေါင်း၁၈ဦး ၁၁%ရရှိပါသည်။ အလယ်တန်း ၁၀-၁၄နှစ် ကျား၁၂ဦး၊ မ၁၁ဦး စုစုပေါင်း၂၃ဦး ၁၅%၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား၊ သူမ၂ဦး စုစုပေါင်း၂ဦး ၁%ရရှိ ပါသည်။**

### (၂.၇.၃) စာသင်ကျောင်းဆောင်အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား (၃၂) စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

| အကြောင်းအရာ | မူလတန်းကျောင်း | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ရွာမှအကွာအဝေး(မိုင်) | ၅၀ပေ | | | | | |
| သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဝန်ဆောင်မှု | ဆိုင်ကယ်၊ စက်ဘီး၊ လမ်းလျှောက် | | | | | |
| စာသင်ကျောင်းအရွယ်အစား (အလျား၊ အနံ၊အမြင့်) | ၄၀ပေ၊ ၁၅ပေ၊ ၇ပေ | | | | | |
| အမိုး၊နံရံ၊အခင်း အရည်အသွေး | သွပ်၊ ပျဉ် | | | | | |
| ကျောင်းသုံးပရိဘောဂ(လုံလောက်မှုရှိ/မရှိ) နှင့် ကျောင်းအိမ်သာ အခြေအနေ | မရှိ၊ ယင်လုံ | | | | | |
| ကျောင်းအာဟာရတိုက်ကျွေးမှု (အာဟာရအမျိုးအစားနှင့် ကြိမ်ရေ) | ရှိ၊ ကြက်သားဆန်ပြုတ် ၁လ၂ကြိမ် | | | | | |
| ကျောင်းဆရာဦးရေ | **ကျား** | **မ** | **ပေါင်း** | **ကျား** | **မ** | **ပေါင်း** |
| အစိုးရခန့် | ၁ | ၄ | **၅** | | | |
| ကျေးရွာခန့် | | | | | | |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ (၂) မိဘဆရာအသင်း။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ စာသင်ကျောင်းဆောင်နှင့် ရွာမျှအကွာအဝေးမှာ ပေ၅၀ရှိပါသည်။ သယ်ယူပို့ ဆောင်ရေး ဝန်ဆောင်မှုမှာ ဆိုင်ကယ်၊ စက်ဘီး၊ လမ်းလျှောက်သွားရပါသည်။ စာသင်ကျောင်းအရွယ်အစားမှာ ၄၀ပေ၊ ၁၅ပေ၊ ၇ပေ အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ သွပ်၊ ပျဉ်အမျိုးအစားနှင့် တည်ဆောက်ထားပါသည်။ ကျောင်းသုံး ပရိဘောဂများ လုံလုံလောက်လောက်မရှိပါ။ အိမ်သာအမျိုးအစားမှာ ယင်လုံအိမ်သာဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းအာဟာရတိုက်ကျွေးမှုလည်း ရှိပါသည်။ အစိုးရခန့် ကျောင်းဆရာ/ မဦးရေမှာ ကျား၁ဦး၊ မ၄ဦး စုစုပေါင်း၅ဦးရှိပါသည်။ ကျေးရွာခန့် ဆရာ/မ မရှိပါ။**

### (၂.၇.၄) ပညာရေးအခက်အခဲနှင့်ပြဿနာများ

ဇယား (၃၃) **ပညာရေး** အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ

| အခက်အခဲ/ ပြဿနာ | ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| ကျောင်းဆရာ/မ ရရှိနိုင်မှု | ၅ |
| တပည့် - ဆရာ အချိုး | ၁:၂၀ |
| မူလတန်းပညာ ကျောင်းထွက်နှုန်း | မရှိ |
| မသန်စွမ်းသူများအတွက် ပညာရေး အထူးအစီအစဉ် | ပြည့်စုံမှုမရှိ |
| ကျောင်းသုံးစာအုပ်နှင့်စာရေးကိရိယာ | ရှိ |
| **ဆင်းရဲသောမိသားစုများအတွက် ကျောင်းစရိတ်မတတ်နိုင်မှု** | မရှိ |
| **ကျောင်းအားကစားဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ လက်လှမ်းမီမှု** | မရှိ |
| **မိဘဆရာအသင်း၏အခန်းကဏ္ဍ** | မရှိ |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ (၂) မိဘဆရာအသင်း။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျောင်းဆရာ/မဦးရေမှာ ၅ဦးသာရှိပါသည်။ တပည့်ဆရာအချိုးမှာ ၁:၂၀ရှိပါ သည်။ မသန်စွမ်းသူများအတွက် ပညာရေးအထူးအစီအစဉ်မရှိပါ။ ဆင်းရဲသော မိသားစုများအတွက် ကျောင်းစရိတ်မတတ်နိုင်မှုရှိ၊ ကျောင်းအားကစားဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ လက်လှမ်းမှီမှုမရှိ၊ မိဘဆရာအသင်း၏ အခန်းကဏ္ဍမရှိ။**

**(၂.၈) ကျန်းမာရေးနှင့်အာဟာရ**

**(၂.၈.၁) အဖြစ်များသောရောဂါများ**

ဇယား (၃၄) **အဖြစ်များသော** ရောဂါများ

| # | *ရောဂါ* | *ပျံနှံမှု/ဖြစ်ပွားမှု* | | | *မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်* |
|---|---|---|---|---|---|
| | | *မြင့်* | *နိမ့်* | *မရှိ* | |
| ၁ | ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောရောဂါ | √ | | | *ရေကောင်းရေသန့် မရှိညစ်ညမ်းမှု* |
| ၂ | သွေးလွန်တုပ်ကွေး | √ | | | *ဆေးပေးဝေမှုအားနည်း၊ အသိပညာ အားနည်း* |
| ၃ | ငှက်ဖျား | √ | | √ | *ရေအိုင်ပေါများ၊ ဆရာမ မရှိ* |
| ၄ | အသက်ရှူလမ်းကြောင်း ကူးစက်ရောဂါ | | | √ | *ကျန်းမာရေး ဆရာမများ မရှိ* |
| ၅ | HIV, AIDS, လိင်မှတဆင့် ကူးစက်နိုင်သောရောဂါများ | √ | | | *အသိပညာအားနည်းခြင်း* |
| ၆ | တီဘီ | √ | | | *အသိပညာအားနည်းခြင်း* |
| ၇ | ဆီးချို | √ | | | *အစားအသောက် ထုတ်ကုန်များ အစီအ နှစ်များခြင်း* |
| ၈ | သွေးတိုး | √ | √ | | *ပညာပေးဟောပြောမှု အားနည်း* |
| ၉ | အသည်းရောဂါ ( ဘီ၊ စီ) | | | | *ငွေကြေးမလုံလောက်မှု* |
| ၁၀ | အာဟာရချို့တဲ့မှု | | √ | | |
| ၁၁ | အခြား ကူးစက်နိုင်သော ရောဂါများ | | | √ | |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း – ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာ ရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောရောဂါဖြစ်မှုနှုန်းမှာ ရေကောင်းရေသန့်မရရှိနိုင်ခြင်း ကြောင့် မြင့်မားပါသည်။ အသိပညာနည်းခြင်းကြောင့် သွေးလွန်တုပ်ကွေးဖြစ်မှုမှာ မြင့်မားပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးများ သုံးစွဲရာတွင် ဆေးထိုးအပ်များမှ တဆင့် HIV၊ AIDSရောဂါများဖြစ်နှုန်းမြင့်မား ပါသည်။ အသိပညာအားနည်းခြင်းကြောင့် တီဘီရောဂါမြင့်နှုန်းမှာလည်း မြင့်မားပါသည်။ ငွေကြေးမလုံလောက်မှုကြောင့် အဟာရချို့တဲ့မှုဖြစ်နှုန်းမှာ မြင့်မားပါသည်။**

**(၂.၈.၂) လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှု**

**ဇယား (၃၅) လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှုနှင့် အာဟာရဆန်းစစ်မှု**

| *စဉ်* | **ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း၊ အာဟာရ** | *ရှိ* | *မရှိ* | *မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်* |
|---|---|---|---|---|
| ၁ | အဆုတ်ရောဂါ | √ | | *ဂျလိုင်လတွင် လုံးတုံဆေးရုံမှ မများလာရောက် စစ်ဆေးခြင်း* |
| ၂ | ဆုံဆို့၊ ကြက်ညှာ၊ မေးခိုင်နှင့် အသည်းရောင် အသားဝါ | √ | | *ကျန်းမာရေးဆေးခန်း၌ အရွယ်အလိုက် လိုက်သွားထိုးနှံပေးပါသည်* |
| ၃ | ပိုလီယိုရောဂါ | | √ | *ကျန်းမာရေးဆေးခန်း၌ အရွယ်အလိုက် သွားရောက်၍* |
| ၄ | မေးခိုင် (ကိုယ်ဝန်ဆောင် ကာလအတွင်း) | √ | | *ကျန်းမာရေး ဆေးခန်းတွင် ထိုးပေးခြင်း* |
| ၅ | ဝက်သက်ရောဂါ | | | *ကျန်းမာရေး ဆေးခန်းတွင် ထိုးပေးခြင်း* |
| ၆ | အခြား စုပေါင်း**ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှု** | √ | | *ကျန်းမာရေး ဆေးခန်းတွင် ထိုးပေးခြင်း* |
| ၇ | အာဟာရမှတ်တမ်းယူမှု(အရပ်အမြင့် ၊ အလေးချိန်၊ လက်မောင်းပတ်) | √ | | *ကျန်းမာရေး ဆေးခန်းတွင် ထိုးပေးခြင်း* |

| *စဉ်* | **ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း၊ အာဟာရ** | *ရှိ* | *မရှိ* | *မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်* |
|---|---|---|---|---|
| *၈* | အာဟာရပညာပေးအစီအစဉ် | √ | | *ကျန်းမာရေး ဆေးခန်းတွင် ထိုးပေးခြင်း* |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာ ရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ အဆုပ်ရောဂါရှင်များတို့ ဇူလိုင်လတွင် လုံးတုံဆေးရုံမှ ဆရာ/ မလာရောက် စစ်ဆေးပါသည်။ အခြားကာကွယ်ဆေးများကို သားဖွားဆရာမဆေးခန်းမှ အပတ်စဉ်ခေါ်ယူ၍ ဆေးထိုး ပေးခြင်း၊ ဆေးတိုက်ပေးခြင်းတို့ကို အစဉ်အမြဲလုပ်ပေးပါသည်။**

**(၂.၈.၃) ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့များ(ဆေးရုံ/ဆေးပေးခန်းများ)**

ဇယား (၃၆) ကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

| ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု | ခရီး အကွာ အဝေး (မိုင်) | အခန်း/ ကုတင် (လုံလောက်မှုရှိ /မရှိ) | ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းဦးရေ | ဆေးနှင့်ပတ်သက်သော အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများ (လုံလောက်မှု/ မလုံလောက်မှု) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| ကျေးလက် ကျန်းမာရေး ဌာန | ၁မိုင် | မရှိ | ကျန်းမာရေးမှူး- သားဖွားဆရာမ - အရံသားဖွားဆရာမ- ကြီးကြပ် (၁) - ကြီးကြပ် (၂) - တိုင်းရင်းဆေးကု- အရပ်လက်သည်- | မရှိ | ကျန်းမာရေး ဆရာ မ မရှိခြင်း ဆေးပေး ဝေမှု အား နည်းခြင်း ဆေးရုံ ဆေးခန်း မရှိခြင်း |
| တိုက်နယ် ဆေးရုံ | ၄မိုင် | ရှိ | ဆရာဝန် - လ/ထ - ကျန်းမာရေးမှူး- သူနာပြု - သားဖွားဆရာမ - အရံသားဖွားဆရာမ- ဓာတ်ခွဲကျွမ်းကျင်- | | |
| မြို့နယ် ဆေးရုံ | | | ဆရာဝန် - လ/ထ - ကျန်းမာရေးမှူး- သူနာပြု - သားဖွားဆရာမ - အရံသားဖွားဆရာမ- ဓာတ်ခွဲကျွမ်းကျင်- | | |
| ဆေးဆိုင် | | | ဆေးဝါးကျွမ်းကျင်သူ- | လက်လှမ်းမှီမှု-- ဆေးဝါး-- သိုလှောင်ပုံစနစ်-- အအေးခန်းစနစ်--မရှိ | |

**ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာ ရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနမရှိ၊ ကျန်းမာရေးသားဖွားဆရာမအကူဝဦး၊ ဆေးနှင့် ပတ်သက်သောအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများမရှိ၊ တိုက်နယ်ဆေးရုံမှာ ရွာနှင့် ၄မိုင်ကွာဝေးပါ သည်။ ရွာ၌ဆေးခန်းများလည်းမရှိပါ။ ဆေးနှင့်**

**ပတ်သက်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများလည်း မရှိပါ။ ဆေးဝါးကျွမ်းကျင်သူမရှိပါ။ လက်လှမ်းမှီမှုမရှိပါ။**

**(၂.၉) ရေနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေး**

**(၂.၉.၁) သောက်သုံးရေရရှိမှု**

ဇယား (၃၇) သောက်သုံးရေရရှိနိုင်မှု

| ရေရရှိနိုင်မှု | အရေအတွက် | အကောင်း/အဆိုး | လက်ရှိ/လုံလောက်မှု | | | အခြား |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | နွေ | မိုး | ဆောင်း | |
| ရေတွင်း | ၁၄ | အကောင်း | √ | √ | √ | |
| အဝီစိတွင်း (စက်တပ်) | ၁ | | | | | |
| အဝီစိတွင်း/တုံကင် | ၅ | | | | | |
| ကန် | | | | | | |
| မြစ်/ချောင်း | ၅ | | | | | |
| မိုးရေသိုလှောင်ကန် | | | | | | |
| စိမ့်စမ်းရေသွယ်တန်းခြင်း | | | | | | |
| အခြား | ၃၂ | | | | | |

**ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၃) ကျေးရွာသယံဇာတပြဓမြေပုံ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ရေတွင်း၁၄တွင်းရှိပါသည်။ အကောင်းနည်း၍ အဆိုးများပါသည်။ နွေရာသီ၌ ရေရရှိမှုနည်း၍ မိုးရာသီတွင် လုံလောက်မှုရှိပါသည်။ အခြားနေရာများမှ ရေရှိခြင်းမရှိပါ။ စိမ့်စမ်းရေ သွယ်ယူရရှိနိုင်ပါသောကြောင့် စိမ့်စမ်းရေရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကျေးရွာ၏ အရှေ့ဘက် ၃မိုင်အကွာမှ ချောင်းရေအား သွယ်ယူပြီး အိမ်ခြေ၃၀၀ကျော်အားပေးဆပ်ရန် လုံလောက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။**

**(၂.၉.၂) သန့်ရှင်းရေးအခြေအနေ (အိမ်သာအမျိုးအစားနှင့် အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်)**

ဇယား (၃၈) အိမ်သာ အမျိုးအစား

| သုံးစွဲနိုင်သောအိမ်သာအမျိုးအစား | သုံးစွဲနိုင်သော အိမ်ထောင်စု | ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|---|
| ယင်လုံအိမ်သာ | ၂၇ | |
| ကျင်းအိမ်သာ | ၂ | |
| မြေပေါ် အိမ်သာ | ၃ | |
| တောထိုင် | ၃ | |
| **စုစုပေါင်း** | **၃၅** | |

**ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၃) ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် ယင်လုံအိမ်သာ၂၇လုံးနှင့် ကျင်းအိမ်သာ၂လုံးရှိပါသည်။ အခြား အမျိုးအစား မရှိပါ။**

**(၂.၁၀) ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ**

ဇယား (၃၉) ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ

| # | *ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ* | *ရှိ* | *မရှိ* | *မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက်* |
|---|---|---|---|---|
| ၁ | ကျေးရွာ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်တွင် အမျိုးသမီး တက်ကြွစွာ ပါဝင်မှု/ ခေါင်းဆောင်မှု | √ | | *အမျိုးသမီးရေးရာများမှ ဆောင်ရွက် ခြင်း၊ မိခင်နှင့် ကလေးများမှ ဆောင်ရွက်ခြင်း* |
| ၂ | ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်း များတွင် အမျိုးသမီးများ တက်ကြွစွာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်မှု | √ | | *ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အ မျိုးသမီးများ တက်ကြွစွာပါဝင်ခြင်း* |
| ၃ | **လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း ကျေးရွာအတွင်းရှိ မိန်းကလေးများ/အမျိုးသမီးများအား သံသယဖြစ်ဖွယ် အကြမ်းဖက်မှု (သို့) တိုင်ကြားမှုများ** | | √ | |
| ၄ | **အမျိုးသမီးရေးရာ အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် ဥပဒေနှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာများအတွက် လူထု၏ အသိအမြင်ရှိမှု** | | √ | *ပညာပေးမှုအားနည်း* |

| # | ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ | ရှိ | မရှိ | မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက် |
|---|---|---|---|---|
| ၅ | အခြား (ရှိလျှင်) | | √ | |

ရင်းမြစ်... (၁) အဖွဲ့အစည်းများစာရင်း၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ကျေးရွာစီမံခန့်ခွဲမှု အမျိုးသမီးတက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့ တက်ညီ လက်ညီ ဆောင်ရွက်မှုများရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့အစည်းနှင့် မိခင်နှင့် ကလေးစောင့်ရှောက် ရေးအဖွဲ့များလည်းရှိပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများတက်ညီလက်ညီ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ အမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက်မှု၊ တိုင်ကြားမှုများ မရှိပါ။ ကျားများနှင့် မများတို့သည့် ခင်မင်ရင်းနှီးကြပြီး အကြမ်းဖက်မှုများ မရှိကြဘဲ သာရေး၊ နာရေးကိစ္စများတွင် ဝိုင်းဝန်း ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

### (၂.၁၁) အခြေခံ အဆောက်အဦများ အခြေအနေ

#### (၂.၁၁.၁) ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှု

ဇယား (၄၀) ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှုအခြေအနေ

| လမ်း အမျိုးအစား | အမျိုးအစား (၁/၂/၃) | ကောင်း/ဆိုး | တည်ဆောက်ခဲ့သောနှစ် | ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု | | လမ်းအရှည် (မိုင်) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | ပွင့်လင်းရာသီ | တစ်နှစ်ပတ်လုံး | |
| ရွာတွင်းလမ်း | ၁ | ဆိုး | ၁၉၅၅ | √ | | |
| ချဉ်းကပ်လမ်း | ၁ | ဆိုး | | √ | | |
| ရွာချင်းဆက်လမ်း | ၂ | ဆို | ၁၉၅၅ | √ | | |
| အခြား | | | | | | |

ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ မြေသားလမ်း - ၁၊ ကျောက်ခင်းလမ်း - ၂၊ ကတ္တရာလမ်း/ကွန်ကရစ်လမ်း - ၃

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ရွာတွင်းလမ်းမှာ သဲကျောက်လမ်းဖြစ်ပြီး တစ်နှစ်ပတ်လုံး သွားလာအသုံး ပြုနိုင်သော်လည်း မိုးရာသီတွင် ဗွက်ထမှုများလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာတစ်ဝက်လမ်းသည် မြေသားလမ်းဖြစ်ပြီး မိုးရာသီ၌ လုံးဝသွားလာ၍ မကောင်းပါ။ ကုန်ဆင်းလမ်းများရှိသောကြောင့် မိုးရာ သီ၌ ရေများစီးဆင်းပြီး လမ်းလယ်၌ ရေလမ်းကြောင်းများဖြစ်ပြီး သွားလာရခက်ခဲကြပါသည်။ မိုင်အား ဖြစ် ၁မိုင်ခန့်ရှိပါသည်။

#### (၂.၁၁.၂) ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှု

ဇယား (၄၁) ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှုအခြေအနေ

| တံတား အမျိုးအစား | အရွယ်အစား | ကောင်း/ဆိုး | တည်ဆောက်ခဲ့သောနှစ် | အသုံးပြုနိုင်သည့်ရာသီ | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | ပွင့်လင်းရာသီ | တစ်နှစ်ပတ်လုံး |
| ဆိပ်ခံတံတား | | ကောင်း | ၂၀၁၆ | | √ |
| ကွန်ကရစ်တံတား | | | | | |
| ကြိုးတံတား | | | | | |
| ရေပြွန် | | | | | |
| အခြား | | | | | |

ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ပျဉ်ခင်းတံတားကိုသာ အသုံးပြုကြရပါသည်။ မိုးရာသီတွင် ရေတိုက်စား မှုများဖြစ်ပြီး တံတားကျိုးမှုများလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ရွာချင်းဆက်တံတားမှာလည်း ပျဉ်တံတားကိုသာ အသုံးပြုကြရပါသည်။ ရွာချင်းဆက်တံတားကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ခန့်က တည်ဆောက်ခဲ့သော တံတားသည် ခုနှစ် မိုးရာသီချိန်၌ တံတားအား ရေတိုက်ပါသွားခဲ့ပါသည်။ တံတားအရှည်သည် ပေ အနံ အမြင့် ပေရှိပါသည်။ ယခုချိန်ထိ ပြန်လည်တည်ဆောက်နိုင်ခြင်း မရှိဘဲ ယာယီတံတား အမြင့် သာ ပြုလုပ်ပြီး သွားနေကြရပါသည်။

#### (၂.၁၁.၃) ရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

ဇယား (၄၂) ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

| သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး | အကွာအဝေး (မိုင်) | ယာဉ်အမျိုးအစား | ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ပွင့်လင်းရာသီ | တစ်နှစ်ပတ်လုံး |
| မြစ်ကြောင်း | | | | |

| သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး | အကွာအဝေး (မိုင်) | ယာဉ်အမျိုးအစား | ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ပွင့်လင်းရာသီ | တစ်နှစ်ပတ်လုံး |
| ပင်လယ်ရေကြောင်း | | | | |
| အခြား | | | | |

**ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။**

မှတ်ချက်။ ၁ - လှေ၊သမ္ဘာန် ၂ - မော်တော် ၃ - သဘော်

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် ရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးမရှိပါကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါ သည်။**

## (၂.၁၁.၄) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား (၄၃) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ

| ယာဉ်အမျိုးအစား | စက်လှေ | လှေ၊သမ္ဘာန် | စက်ဘီး | မော်တော်ဆိုင်ကယ် | သုံးဘီးဆိုင်ကယ်၊ ထော်လာကျီ | ကား | မြင်းလှည်း | နွားလှည်း |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| အရေအတွက် | ၁ | ၂၉ | ၉ | ၃၂ | ၂ | ၂ | | ၁၉ |

**ရင်းမြစ်...အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များအဖြစ် စက်ဘီး၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်၊ သုံးဘီးဆိုင်ကယ်၊ ထော်လာကျီ၊ ကား၊ နွားလှည်းတို့သာ အသုံးပြုရပါသည်။**

ဇယား (၄၄) **လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု အခြေအနေ**

| ရင်းမြစ် | အိမ်ထောင်စု | ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးစနစ် (ကောင်း/သင့်/ညံ့) | အခက်အခဲရှိ/မရှိ |
|---|---|---|---|
| **မဟာဓာတ်အားလိုင်း** | | | |
| ဆိုလာစနစ် | ၂၈ | သင့် | |
| အသေးစားရေအားလျှပ်စစ် | | ညံ့ | |
| ဒီဇယ်သုံးအင်ဂျင် | ၆ | သင့် | |
| လေစွမ်းအင် | | ညံ့ | |
| ဇီဝလောင်စာ | | ညံ့ | |
| အခြား | ၂ | ညံ့ | |

**ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဆိုလာစနစ်ကို အသုံးပြုကြပါသည်။**

## (၂.၁၃) ဆက်သွယ်ရေးနှင့်သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာနည်းပညာ

ဇယား (၄၅) **ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ အခြေအနေ**

| စဉ် | ဖုန်း | ရေဒီယို | တီဗွီ | ဖြိုလ်တုစလောင်း | အခြား |
|---|---|---|---|---|---|
| **အရေအတွက်** | ၅၃ | ၁၇ | ၂၄ | ၁၀ | |

**ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဆက်သွယ်ရေးအတွက် ဖုန်းကို အသုံးပြုကြပါသည်။ သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာအတွက် ရေဒီယို၊ တီဗွီ၊ ဖြိုလ်တုစလောင်းကို အသုံးပြုကြပါသည်။**

## (၂.၁၄) ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး

**ဇယား (၄၆) ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ**

| လုပ်ငန်းအမည် | ဝန်ဆောင်မှု |
|---|---|
| အပန်းဖြေနိုင်သည့်နေရာများအား လက်လှမ်းမီမှု | |
| လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင်ပါဝင်မှု | |
| ဘာသာရေးလုပ်ငန်းများတွင်ပါဝင်မှု | |
| အားကစားပစ္စည်းများအား | |

| လုပ်ငန်းအမည် | ဝန်ဆောင်မှု |
|---|---|
| လက်လှမ်းမီမှု | |
| ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင်ပါဝင်မှု | |
| ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းရေး | |
| စာကြည့်တိုက်၊အင်တာနက်စသည်များအား လက်လှမ်းမီမှု | |

**ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လူငယ် အုပ်စု။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာရှိ လူငယ်များသည် ရွာ၏ သာရေး/ နာရေးကိစ္စများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက် ကြပါသည်။**

**(၂.၁၅) ကျေးရွာတည်ငြိမ်ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး အခြေအနေ**

**(၂.၁၅.၁) လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီမှု**

**ဇယား (၄၇) ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အကူများအား လက်လှမ်းမီမှု**

| ဝန်ဆောင်မှုများ | ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အဦ များအား လက်လှမ်းမီမှု | ဆက်သွယ်ရေးတိုင်မရှိခြင်း။ |
| အာမခံလုပ်ငန်းများအား လက်လှမ်းမီမှု | |
| လူထုအခြေပြု သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျှော့ချရေးအစီအစဉ် | |
| ရဲစခန်းများအား လက်လှမ်းမီမှု | |
| အခြား | |

**ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ။**

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် ဆက်သွယ်ရေးတိုင်မရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။**

**(၂.၁၅.၂) မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု**

**ဇယား (၄၈) မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ**

| | လူကုန်ကူးမှု | ခိုးမှု | မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှု | အကြမ်းဖက်မှု |
|---|---|---|---|---|
| စိုးရိမ် /သာမန် | ၂ | ၁ | ၁ | ၂ |

**ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု။**

မှတ်ချက် - စိုးရိမ် = ၁၊ သာမာန် - ၂

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုများမှာ အလွန်များပြားလှပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲသူ များပြားသည့်အတွက် ခိုးမှုများကိုလည်း ကျူးလွန်ကြပါသည်။ လူကုန်ကူးမှုမှာ မရှိသေးပါ။ အကြမ်းဖက်မှုကို လည်း မတွေ့ကြုံကြပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းချသူများရှိသောကြောင့် လူငယ်များပျက်စီးကြရပါသည်။ ပြည်သူရဲများက ဆေးရောင်းချသော အိမ်များအား စုံစမ်းအရေးယူပေးစေချင်းပါသည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပါက လူငယ်ထုတစ်ရပ်လုံးအား မူးယစ်ဆေးဝါး အန္တရာယ်ချိန်းခြောက်လျက်ရှိနေပါသည်။ ဆေးရောင်းသူများ အား ဖမ်းဆီးနိုင်ရန် ပြည်သူရဲများက အမျိုးသားတစ်ရပ်လုံး ကောင်းစားစေရန်ထိရောက်စွာ အရေးယူပေးစေလို ပါသည်။**

**ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့်အခြေအနေကောင်းများ**

| အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်းများ | ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|
| • သဘာဝအရင်းအမြစ်များ | သဘာဝအရင်းအမြစ်များတွင် လယ်မြေများသည် မြေပြန့်ဖြစ်ပြီး မြေဆီဩဇာအတော်အသင့်ကောင်းမွန်သည်။တောင်သူများလည်း လယ်ယာထွက်ကုန်များကိုအလွယ်တကူသယ်ယူပို့ဆောင်ပြီး ရောင်းချနိုင်သည်။ စပါး၊ နှမ်း၊ ငှက်ပျော ၊ တို့ ကိုအဓိက စိုက်ပျိုး ကြပြီး၊ သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုအား လွန်စွာအထောက်အကူဖြစ်စေပေသည်။ အောင်ချမ်းသာ ကျေးရွာမှ စိုက်ပျိုးသောစပါးမှာ ထိုဒေသတစ်ဝိုက် နှင့် မိုးညှင်းမြို့နယ်အထိပါတင်ပို့ရောင်းချနိုင်သည်။ |
| • နေရာတည်ရှိမှုနှင့် ပထဝီဆိုင်ရာ အားသာချက် | နန့်ဖောင်းစင် ကျေးရွာသည်ပထဝီဝင်အနေအထားအရမြေပြန့် ဒေသ တွင် တည်ရှိပြီးလမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအရ ပွင့်လင်းရာသီများတွင် သွားလာရလွယ်ကူချောမွေ့ပါသည်။ |
| • ရပ်ရွာတည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု | ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွါးမှုနည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်း မှုရှိပါသည်။ |
| • ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း | ကျေးရွာအတွင်းဖွဲ့စည်းထားသောလူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ အတော် အသင့်ရှိပြီး၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှလည်း စိုက်ပျိုးရေး နှင့် ပတ်သက်သော နည်းပညာများ ပို့ချပေးခြင်းသည်လည်းစပါးစိုက်ပျိုး ခြင်းအတွက်အကူအညီ ရရှိစေနိုင်ပါသည်။ |
| • ဆက်သွယ်ရေး | ကျေးရွာတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက်နှင့် အခြားလူမှု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်လှမ်းမှီအသုံးပြုနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် အင်တာနက်အသုံးပြုနိုင်မှုမှာ အသင့်အတင့်မျှသာ ကောင်းမွန်ပြီး အခြား သတင်းအချက် အလက် များအတွက် ချိတ်ဆက်အသုံးပြုနိုင်သည်။ |
| • ကျန်းမာရေးအဆောက်အအုံနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ | ကျေးရွာတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက်နှင့် အခြားလူမှု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်လှမ်းမှီအသုံးပြုနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် အင်တာနက်အသုံးပြုနိုင်မှုမှာ အသင့်အတင့်မျှသာ ကောင်းမွန်ပြီး အခြားသတင်းအချက်အလက်များအတွက်ချိတ်ဆက် အသုံးပြုနိုင်သည်။ |
| • ကျေးရွာလျှပ်စစ်မီး | ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်းမွန်ပြီး ကျန်း မာရေးပံ့ပိုးပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများသို့လည်း အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမှီနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် စိုးရိမ် ရ သောဆေးဝါးကုသလိုမှုအတွက်လည်း လုံးတုံတိုက်နယ်ဆေးရုံ၊ မိုးညှင်းမြို့နယ်ဆေးရုံကြီးများသို့ သွား ရောက်ပြီး ဆေးကုသမှုများ ခံယူနိုင်ကြသည်။ |

**ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဟန့်အတားနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှု များ**

| အဟန့်အတားများ၊ စိန်ခေါ်မှုများ | ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|
| • ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု | ကျေးရွာအနေအထားအရ ၊ ယေဘုယျအားဖြင့်အဟန့် အတား စိန်ခေါ်မှု |

| အဟန့်အတားများ၊ စိန်ခေါ်မှုများ | ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|
| | အများအပြား မတွေ့ရှိရပေ။ သို့သော်ကျေးရွာတွင် ကျေးရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများရှိပြီး၊ အဖွဲ့များကြားတွင်အား ပြိုင်မှုအချို့ ရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင် ရွက်မှုရှိသော်လည်း ခေါင်းဆောင်မှု အပိုင်းနှင့် ညှိနှိုင်း ဆောင် ရွက်မှုအပိုင်းတွင် စနစ်ကျမှုအနည်းငယ်အားနည်း ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ |
| • သဘာဝအရင်းအမြစ်ထုတ်ယူသုံးစွဲမှု ကန့်သတ်ချက်များ | စိုက်ပျိုးမြေတိုးချဲ့နိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မြေလွတ် မြေရိုင်း များ ထပ်မံ မတိုးချဲ့နိုင်တော့ပဲ လက်ရှိမြေပေါ်တွင် ထုတ်လုပ်မှု တိုးမြှင့်ရန် ဆောင်ရွက် ကြသည်။ |
| • ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု | ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာ နနှင့် ဆေးပေးခန်းမရှိသောကြောင့် အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များတွင် အခြားဒေသသို့ (လုံးတုံတိုက်နယ် ဆေးရုံ၊ မိုးညှင်းမြို့နယ်ဆေးရုံသို့ ) သွားရောက်ကုသရသဖြင့် အချိန်ကြာမြင့်မှု ရှိပေသည်။ |

**ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက် (ပြဿနာ ဆန်းစစ်ခြင်းမှ ဖြေရှင်းနည်း အထိ**

| စဉ် | ပြဿနာ | အကြောင်းရင်း | အခြေအနေ ကောင်းများ | အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု | ဖြေရှင်းမည့်နည်း လမ်းများ | အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၁ | **လမ်း၊ တံတား၊ လျှပ်စစ်** | | | | | |
| ၁ | ကျေးရွာတွင်း လမ်း မကောင်းခြင်း။ | မြေသားလမ်း ဖြစ်နေ ခြင်း။ | ကျေးရွာတွင်း လမ်း မကောင်းခြင်း။ | ရန်ပုံငွေ မရှိခြင်း။ | မြို့နယ်အဆင့်ဌာန ဆိုင်ရာ များနှင့်ပူးပေါင်းဆောင် ရွက် ခြင်း။ | ကျေးရွာတွင် မြေသားလမ်း အား ကတ္တရာလမ်းအဖြစ်အဆင့်မြှင့် တင်ခြင်း။ |
| ၂ | ကျေးရွာတွင် တံတား မကောင်းခြင်း။ | ကျေးရွာမှပြုပြင် ထိန်းသိမ်း လိုမှုမရှိခြင်း၊ ကားကြီးများ ဖြတ်ခြင်း။ | ကျေးရွာတွင် တံတား မကောင်းခြင်း ကျေးရွာ ချင်းဆက်ကျောက်ချော လမ်း မကောင်းခြင်း။ | ဦးဆောင်မည့်သူ နည်းပါးခြင်း၊ ဌာန ဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ် ဆက်မှုအား နည်းခြင်း။ | ကျေးလက်ဦးစီးဌာန သို့ နည်းပညာပံ့ပိုးပေး ရန် တင်ပြခြင်း၊ ကျေးရွာသူ/ သားများ လုပ်အားဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း။ | ကျေးရွာတွင်း သစ်သားတံ တားအား ကွန်ကရစ်တံတား ဖြင့် အဆင့်အမြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် ကျောင်းသား/သူများ ကျောင်း သို့ အဆင်ပြေစွာ သွားလာနိုင် ခြင်း၊ ကျေးရွာ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုစီးပွားရေး များ အဆင်ပြေနိုင် မည်ဖြစ်ပါသည်။ |
| ၃ | ကျေးရွာချင်း ဆက် ကျောက်ချော လမ်းမ ကောင်းခြင်း။ | သစ်သားတံတား ဖြစ် ခြင်း။ | | | | |
| ၂ | **ရပ်မိရပ်ဖ** | | | | | |
| ၁ | ကျေးရွာ စာကြည့် တိုက် မရှိ၍ စာဖတ် ရန် အခက်အခဲရှိ ခြင်း။ | ကျေးရွာသူ/ သားများ စာမဖတ်ရ၍ ဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်း၊ အသိအမြင် မရှိခြင်း။ | စာကြည့်တိုက် တည် ဆောက်ရန်မြေနေရာရှိ ခြင်း။ | ရန်ပုံငွေ မရှိခြင်း၊ ဦးဆောင်မည့် သူ မရှိခြင်း။ | ပြန်ကြားရေးဦးစီး ဌာ နသို့ တင်ပြချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း။ | စာကြည့်တိုက်တည်ဆောက်ပေး ခြင်းဖြင့် ကျေးရွာသူ/ သားများ အသိအမြင် ဗဟုသု တများ တိုးပွား လာမည်ဖြစ်ပါ သည်။ |
| ၂ | မူးယစ်ဆေးဝါး အန္တ ရာယ်ရှိခြင်း။ | မူးယစ်ဆေးဝါးကြောင့် လူငယ်များပျက်စီးခြင်း၊ စာရိတ္တပျက်ခြင်း၊ အလွယ်တကူ ရ ရှိနိုင်ခြင်း။ | မူးယစ်ဆေးဝါး တိုက် ဖျက်လိုသည့်လူ ငယ်များ ရှိခြင်း။ | ဖမ်းဆီး အရေးယူ မှု မထိရောက်ခြင်း။ | ကျေးလက် ကျန်းမာရေး ဌာနတွင် မူးယစ် ဆေးဝါး ဖြတ်ဆေးဝါးများပေးခြင်း။ | မူးယစ်ဆေးဝါး ဖြတ်သူများ အတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။ |

| စဉ် | ပြဿနာ | အကြောင်းရင်း | အခြေအနေ ကောင်းများ | အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု | ဖြေရှင်းမည့်နည်း လမ်းများ | အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၃ | ကျောင်းသား/သူ စာသင်ခုံ၊ စာပွဲ ဆရာမ စာပွဲ၊ ဘီရိုများလိုအပ်ခြင်း။ | ကျောင်းသား/သူဦးရေ များလာခြင်း။ | ကျောင်းသား မိဘ များမှ တစ်ပိုင်တစ် နိုင် ရန်ပုံငွေ များထည့်ခြင်း။ | ရန်ပုံငွေ မလုံလောက်ခြင်း၊ စာသင်ခုံ မလုံလောက်၍ကျောင်းသား / သူ များ စာသင်ရန် ခက်ခဲခြင်း။ | ပညာရေးဦးစီး ဌာန သို့ တင်ပြချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း။ | စာသင်ခုံ၊ ကျောင်းပရိဘောဂ များ လုံလောက်စွာရှိပါက ကျောင်း၏ ပညာရေးကောင်းစွာသင်ကြားနိုင်ခြင်း။ |
| ၄ | **လျှပ်စစ်မီး** | | | | | |
| ၁ | အိမ်တိုင်း အသုံးပြုမပြုနိုင်ခြင်း။ | ကိုယ်ထူကိုယ်ထ မီးဖြစ်သောကြောင့် လျှပ်စစ်မီတာ ဘောက်ခ၊ ကော်မတီကြေး၊ ရိုက်ခများ ဈေးကြီးခြင်း၊ မီး တိုင်များ လိုအပ်ခြင်း။ | လျှပ်စစ်မီး ကြိုးများ သွယ်တန်းထား ပြီး ခြင်း။ | ငွေကြေးမသတ်နိုင်ခြင်း။ | လျှပ်စစ်ဌာနမှ မီတာ ဘောက်များ ကြိုးများ ဈေးနှုန်းချိုသာစွာ ထုတ်ပေးရန်။ | အိမ်တိုင်း အသုံးပြုနိုင်ရန် ဈေးနှုန်း သက်သာစွာ မီတာ ဘောက်များ ရောင်းချပေးရန်၊ လျှပ်စစ်ဌာနမှ အိမ်အရောက် လျှပ်စစ်များ ရောက်အောင် ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်။ |
| ၄ | **အမျိုးသမီးအုပ်စု** | | | | | |

| စဉ် | ပြဿနာ | အကြောင်းရင်း | အခြေအနေ ကောင်းများ | အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု | ဖြေရှင်းမည့်နည်း လမ်းများ | အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၁ | အမျိုးသမီးများ ဝင် ငွေ မရှိခြင်း။ | အလုပ်အကိုင် မရှိခြင်း ရှိသော အလုပ်များ ကြမ်းတမ်း ခြင်း၊ စက်ရုံ အလုပ်ရုံများ မရှိခြင်း၊ အခြေအနေအားနည်းခြင်း။ ပြည့်စုံသော ကျန်းမာ ရေး | စက်ရုံအလုပ်ရုံများ ရှိ လာပါက အလုပ်လုပ် ရန် ဆန္ဒရှိခြင်း။ | လက်မှုအတတ် ပညာ များမရှိခြင်း၊ မြို့ပေါ် တက်ပြီးသင်တန်းတက် ရန် စရိတ်လုံ လောက်မှု မရှိခြင်း။ | အမျိုးသမီးများအား သင်တန်းပေါင်းစုံ ဒေသ အရောက်ပို့ချပေးရန် အိမ်တွင်းလုပ်ဆောင်နိုင် သောလုပ်ငန်းများသင်ကြား ပို့ ချပေးရန်။ | စီးပွားရေး ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုး တိုး တက်ရန် အမျိုးသမီးများအား သင်တန်းပေါင်းစုံ သင်ကြား ပေးပြီး ဝင်ငွေရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။ |
| ၂ | ကိုယ်ဝန်ဆောင် အ မျိုးသမီးများ ချိုးတဲ့ ခြင်း။ | စောင့်ရှောက်မှုမရှိခြင်း၊ အဟာရချိုးတဲ့ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း။ | ကျန်းမာရေးဌာန ရှိ ခြင်း၊ ကျန်းမာရေး သားဖွား ဆရာမ တစ်ဦးနှင့် ကြီးကြပ် ဘဦး၊ ဝန်ထမ်းများ ရှိ ခြင်း။ | ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုး သမီး များပြားခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းကြောင့် အစာအဟာရချို့တဲ့ ခြင်း။ | ကျန်းမာရေးဌာနမှအ ပတ်စဉ်ပြည့်စုံလုံ လောက်သောဝန် ဆောင်မှု ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပေးရန်။ | နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ မူဝါဒချ မှတ်ပြီး စနစ်တကျ ဆောင် ရွက်ပေးရန်။ |
| **၅** | **ပညာရေး** | | | | | |
| ၁ | အဆောက်အဦ မရှိ ခြင်း။ ပညာရေး အထောက် | အမျိုးသမီးရေးရာ နှင့် မိခင်ကလေးရုံး ဆောက် အဦအတွက် ရန်ပုံငွေ မရှိခြင်း။ | မြေနေရာရှိခြင်း အ မျိုး သမီးများစိတ်ပါဝင်စားစွာ စည်းရုံးဖွဲ့စည်းမှုရှိခြင်း။ ကျောင်းသားများ | ရန်ပုံငွေ မရှိခြင်း။ | ရန်ပုံငွေတစ်ခုခုဖြင့် တည်ဆောက်ပေးရန်။ | အမျိုးသမီး ကဏ္ဍသည် အလွန် အရေး ကြီးသော ကဏ္ဍ တစ်ခု ဖြစ်လာမည် ဖြစ်ပါသောကြောင့် ရုံးများတည်ဆောက် ပေးရန် လိုအပ် ခြင်း။ |
| ၂ | ပံ့ကြေး နည်းပါး ခြင်း။ ကျောင်းအဆောက် အ ဦများ လိုအပ်ခြင်းနှ င့် | ကျောင်းသား မိဘများ ပြည့်စုံမှု နည်း၍ ပညာ ရေး အားပေးမှု အား နည်းနေခြင်း။ | ကျောင်းတက်ရန်ဆန္ဒရှိ ပြီး ကျောင်းသား ဦးရေ များရှိခြင်း။ အဆောက်အဦများတိုးချဲ့ | ကျောင်းသား မိဘ များ အသိပညာ နည်း၍ အားပေး ထောက်ပံ့မှု အား နည်းနေခြင်း။ အဆောက်အဦ ကုန်ကျ | ဘွဲ့ရ ပညာတတ်များ အား အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း များ ဖော်ဆောင်ပေးရန်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရမှတည် | မသင်မနေရ ပညာရေး စနစ်ပြ ဋ္ဌာန်းပြီး ဆရာနှင့် မိဘပူး ပေါင်းပြီး ကျောင်းသားများအား စည်းရုံး ပညာပေးရန်။ |
| ၃ | လက်ရှိ အဆောင် များ အရည်အသွေး မရှိခြင်း။ | ကျောင်းသား ဦးရေ များပြား လာခြင်းနှင့် ဆောက်အဦ များသည် | တည်ဆောက်ရန်မြေနေ ရာ တည်ရှိ ခြင်း။ | စရိတ်များ လွန်းသော ကြောင့် ပြည်သူများ ကုန်ကျမခံနိုင်ခြင်း။ | ဆောက်ပေးရန်အရည်အသွေး မရှိသောကျောင်းအဆောက် အဦများပြုပြင်ပေးရန်။ | ပညာရေး ကျောင်းအဆောက် အဦ အား ဆောက်လုပ်ပေးရန်။ |

| စဉ် | ပြဿနာ | အကြောင်းရင်း | အခြေအနေ ကောင်းများ | အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု | ဖြေရှင်းမည့်နည်း လမ်းများ | အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၄ | ကျောင်းဝင် ခြံစည်း ရိုး မလုံခြင်း။ | အစိုးရနှင့် မိဘပူးပေါင်း ဆောက်ရန်ထားသော ကြောင့် အရည်အသွေး မမှီခြင်း။<br>မူလတန်းကျောင်းအုတ် တံတိုင် ခြံစည်းရိုး မရှိခြင်း။ | အုတ်တံတိုင်တည် ဆောက် ရန်ကျောက်သဲအုပ်များ ဝယ်ယူရရှိနိုင်ခြင်း။ | ကျောင်းသား မိဘ များ ဆင်းရဲ တောင် သူ ဖြစ်သော ကြောင့် မတည် ဆောင်နိုင်ခြင်း။ | ပညာရေးဌာနမှ တည် ဆောက်ပေးရန်။ | တခြား မူလတန်းကျောင်း အဂိါရုပ် နှင့် အညီဌာနမှ ပံ့ပိုး တည်ဆောက် ပေးရန်။ |
| ၆ | **ကျန်းမာရေး** | | | | | |
| ၁ | ကျေးလက် ကျန်း မာရေး ဝန်ဆောင်မှု လိုအပ်ခြင်း။ | ရာသီအလိုက် ဖြစ်တတ် ရောဂါဝေသနာ သည်များ အစဉ်အမြဲ ရှိခြင်း။ | ကျေးလက် ကျန်းမာ ရေး ဆေးခန်းရှိခြင်း ဖြင့် အနီးကပ် စောင့် ရှောက်နိုင်ခြင်း။ | ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဆေးပေးခန်းနှင့် ကျန်းမာ ရေးဝန်ထမ်းလိုအပ်ခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင် များနှင့်မွေးကင်စ ကလေး ငယ်များကျန်းမာရေး စိန်ခေါ်မှုရရှိခြင်း၊ရန်ပုံ ငွေမရှိ ခြင်း။ | ကျန်းမာရေးနှင့် အား ကစားဝန်ကြီးဌာန သို့ တင်ပြချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကျေးရွာ လူထုအား ကျန်းမာရေး အသိပညာပေး ဟော ပြော များဆောင် ရွက်ပေးခြင်း။ | ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဆေး ပေး ခန်း နှင့် ဝန်ထမ်းများ ဆေးဝါးများ လုံလောက်စွာရရှိခြင်း၊ကျေးရွာ လူထု သည် ကျန်းမာရေး ပျော်ရွှင်စွာ နေ ထိုင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ |
| ၂ | ကွန်ပျူတာ အတတ် ပညာ အားနည်း ခြင်း။ | ကွန်ပျူတာကျောင်း ကွန်ပျူတာနှင့် သင်ကြား ပေးသောဆရာများမရှိခြင်း။ | ကွန်ပျူတာကျောင်း ဆောင် တည်ဆောက် ပေးရန်မြေနေရာ ပေးနိုင်ခြင်း။ | လူငယ်များ အတတ် ပညာများ မ သင်ကြား ရ၍ကွန်ပျူတာအတတ် အသိများ မရှိခြင်း။ | ကွန်ပျူတာ ကျောင်း ဆောင် တည်ဆောင် ပြီး ကွန်ပျူတာသင် တန်း ကျောင်းဖွင့် လှစ်ပေးရန်။ | ပညာရေးဌာနမှ ကွန်ပျူတာ သင်တန်းဖွင့်ပေးပြီး ကျောင်း သား များအသိအတတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် ပြည့်စုံသော ပညာရေး ဝန်ဆောင်မှု များ ပြု လုပ်ပေးရန်။ |

| စဉ် | ပြဿနာ | အကြောင်းရင်း | အခြေအနေ ကောင်းများ | အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု | ဖြေရှင်းမည့်နည်း လမ်းများ | အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၃ | စာကြည့်တိုက်ဖွင့်ရန် ဝန်ထမ်းမရှိခြင်း။ | လစဉ်စရိတ် မပေးနိုင် ခြင်း။ | စာကြည့်တိုက် ရှိ ခြင်း၊ စာအုပ်များလည်း အထိုက်အ လျောက်ရှိခြင်း။ | စာမဖတ်ရှု့ ဗဟုသုတ နည်းလာ ခြင်း။ | အစိုးရမှဝန်ထမ်းချပေးရန် (သို့) စရိတ်ချ ပေးရန်။ | လူတိုင်းဗဟုသုတကြွယ်ဝလာစေရန်၊ စာအုပ်များ ထောက်ပံ့ပေးရန်နှင့် ဝန်ထမ်းများချပေးပြီးစာကြည့်တိုက် ဖွင့်လှစ်ပေးရန်။ |

**ကိုးကားစာရင်း**


၁။ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန၏ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းလမ်းညွှန်စာအုပ်၊ ၂၀၁၅၊မေ။

၂။ ၂၀၁၆ ခု စက်တင်ဘာလက ကျေးရွာတွင် ကျင်းပခဲ့သော နန့်ဖောင်းစင် ကျေးရွာအခြေအနေကို ရွာသူရွာသား များကိုယ်တိုင် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းမှမှတ်စုများ၊

၃။ ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ကျေးရွာဆိုင်ရာရည်ညွှန်းမှတ်တမ်းစာအုပ်၊